

Pojišťovací a zajišťovací činnost

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Charakteristika pojišťovnictví

- ❑ Pojišťovnictví chápeme jako **nevýrobní odvětví národního hospodářství**, které se zabývá poskytováním pojistné ochrany a úhradou škod vzniklých z nahodilých pojistných událostí.
- ❑ Pojišťovnictví je **specifickým odvětvím finančních služeb** prostřednictvím nichž zabezpečuje realizaci nabídky pojištění a poptávky po pojištění.

Charakteristika pojištění

- ❑ Pojištění je historicky ověřený a v tržním prostředí osvědčený **způsob eliminace následků nahodilé události**.
- ❑ Pojištění je efektivní způsob tvorby, zhodnocování a rozdělování **technických rezerv** na úhradu škod vzniklých z nahodilých událostí.
- ❑ Pojištění je **právním vztahem** rovnocenných subjektů pojištění uzavřeném na základě pojistné smlouvy.

Účel pojištění

- ❑ Zmírnit nebo odstranit nepříznivé důsledky nahodilých událostí
- ❑ Prostřednictvím:
 - preventivních opatření,
 - pojistné ochrany v rozsahu uzavřené pojistné smlouvy,
 - likvidace pojistné události.
- ❑ Poznámka: **pojištění je o riziku**, ne o spoření !!!

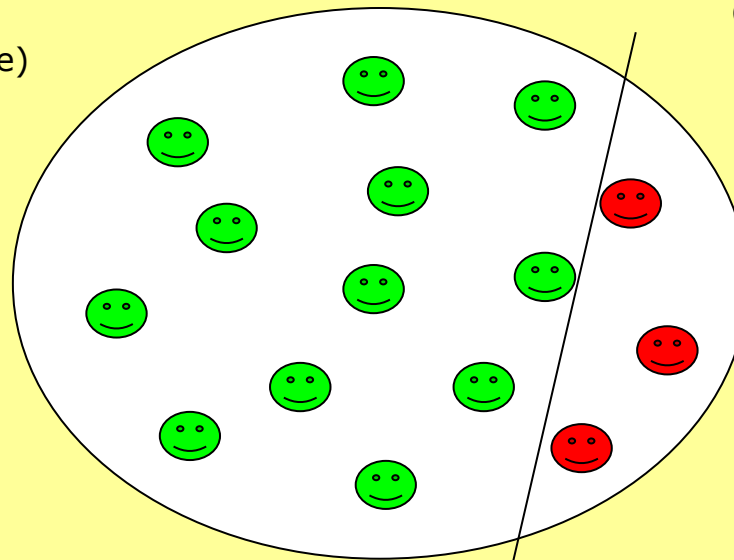
Hlavní úkoly pojišťovny

- ❑ **preventivní** – předcházení přímých a následných škod
- ❑ **investiční** – investování volných peněžních prostředků
- ❑ **technický** – spočívá v náhradě škod po vzniku pojistné události

Principy pojištění - solidárnost

- ❑ pojištníci společně přispívají pojištným do technických rezerv. Zároveň dobrovolně respektují, že pojistné náhrady se vyplatí pouze těm, kteří měli pojistnou událost.

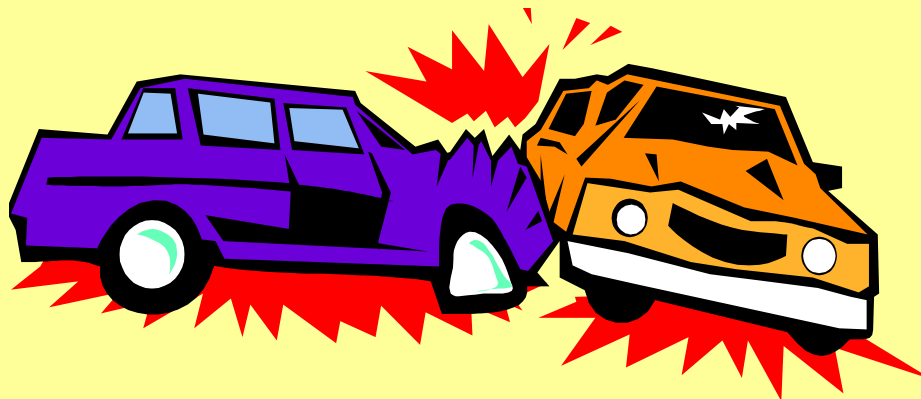
Část pojištěných
(součást pojistného kmene)
dobrovolně souhlasících
s vyplácením pojistného
plnění také
„z jejich pojistného“

Část pojištěných
přijímajících
pojistné plnění

Principy pojištění – podmíněná návratnost

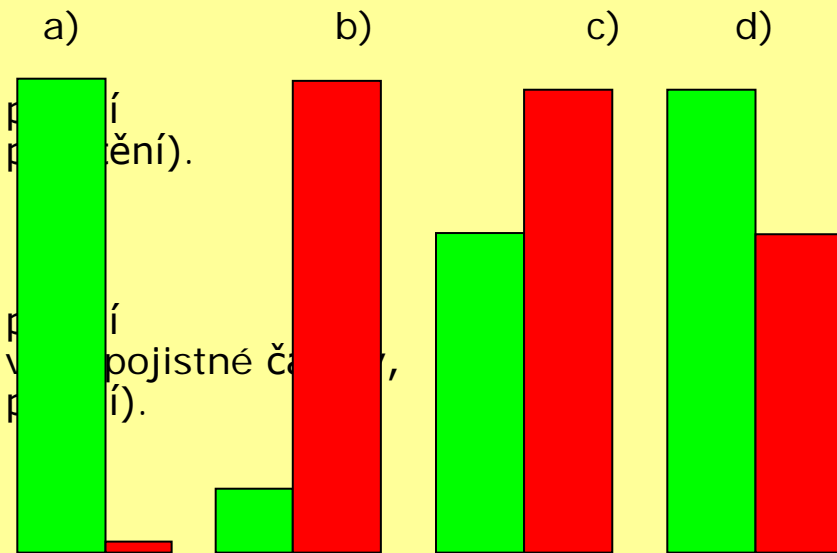
- pojistná náhrada se poskytne pojištěnému pouze v případě, pokud nastane pojistná událost dohodnutá v pojistné smlouvě.

Principy pojištění - neekvivalentnost

pojistné náhrady nejsou závislé na výši zaplaceného pojistného (mohou být vyšší nebo nižší než dosud zaplacené pojistné).

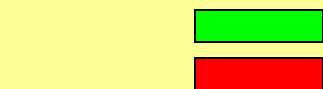

Ad a) Vysoké zaplacené pojistné, nízké až nulové pojistné (např.: úrazové)

Ad b) Nízké zaplacené pojistné, případně první splátka pojistného. Vysoké pojistné (maximálně do limitu)

Ad c) Výše zaplaceného pojistného odpovídá sjednané pojistné částce (např.: ŽP pro nízký věk).

Ad d) Výše zaplaceného pojistného odpovídá sjednané pojistné částce (např.: ŽP pro vysoký věk – riziková složka pojistného).

Legenda:

zaplacené pojistné

Mgr. František Řezáč Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková

Masarykova univerzita

Vymezení pojišťovací činnosti podle zákona

Pojišťovací činností se podle **Zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví**, ve znění novely č.277/2009 Sb., s účinností od 1.1.2010, rozumí:

- ❑ **přebírání pojistných rizik** na základě uzavřených pojistných smluv a plnění z nich,
- ❑ **správa pojištění**,
- ❑ **likvidace pojistných událostí**,
- ❑ **poskytování asistenčních služeb**,
- ❑ **nakládání s aktivy**, jejichž zdrojem jsou technické rezervy pojišťovny,
- ❑ **uzavírání smluv** pojišťovnou **se zajišťovnami** o zajištění závazků pojišťovny vyplývajících z jí uzavřených pojistných smluv,
- ❑ **činnost směřující k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků**.

Ing. František Řezáč, Ph.D.

Mgr. Silvie Kafková

Masarykova univerzita

Vymezení činností související s pojišťovací činností podle zákona

- ❑ **zprostředkovatelská činnost** prováděná v souvislosti s pojišťovací nebo zajišťovací činností,
- ❑ **poradenská činnost** související s pojištěním fyzických a právnických osob,
- ❑ **šetření pojistných událostí**,
- ❑ **vzdělávací činnost** v oblasti pojišťovnictví a jiných finančních služeb,
- ❑ **zprostředkování jiných finančních služeb**,
- ❑ **další činnosti** související s výkonem povolené pojišťovací činnosti.

Definice zajištění

- ❑ Zajištění znamená pojištění pojišťovny.
- ❑ Zajištění představuje přenos rizika nebo jeho části na jiný pojišťovací subjekt (zajišťovnu), který není s pojištěným ve smluvním vztahu za úhradu (zajistné).

Vymezení zajišťovny podle zákona

- ❑ **Tuzemskou zajišťovnou** se rozumí právnická osoba se sídlem na území České republiky, které bylo Českou národní bankou uděleno povolení k provozování zajišťovací činnosti podle zákona.
- ❑ **Zajišťovnou z jiného členského státu** se rozumí právnická osoba se sídlem na území jiného členského státu, které bylo v tomto členském státě uděleno povolení k provozování zajišťovací činnosti.
- ❑ **Zajišťovnou z třetího státu** se rozumí právnická osoba se sídlem na území třetího státu, která je v souladu s právem země svého sídla oprávněna provozovat zajišťovací činnost.

Hlavní úkoly zajištění

- ❑ **Rozdrobení rizika** - zajištěním se pojistitel zbavuje části rizika, jehož pojistná částka je vyšší než chce pojistit, nebo udržet na vlastní vrub. Zajištění takto rozdrobí pojištěná rizika a rozloží náhradu škody tak, aby pojistitel a zajistitel neměli těžkosti, v případě že by museli uhradit pojistné plnění ve výši svých podílů uvedených ve smlouvě o zajištění.
- ❑ Umožnění **homogenity pojistného kmene**, což znamená, že je daná možnost pojistný kmen homogenizovat co do vlastnosti rizika, po stránce kvalitativní i kvantitativní.
- ❑ **Stabilizační úloha** - zajištění zmírňuje účinek kolísání škodního průběhu, a tím slouží jako stabilizační činitel. Na krytí výkyvů ve škodním průběhu slouží jednak pojistné rezervy a také zajištění.

Hlavní úkoly zajištění

- ❑ **Zvyšuje kapacitu pojišťovny** - pojišťovna prostřednictvím zajišťovacích smluv má možnost přijmout do pojištění vyšší částky, protože tyto vyšší částky, které by převýšily limit pro její vlastní vrub, odevzdá do zajištění.
- ❑ Umožňuje kontakty s jinými, hlavně **zahraničními pojistnými trhy**. Zajištění má totiž mezinárodní charakter. Umožňuje sledovat vývoj pojistné a tarifní politiky zahraničních pojistitelů a konfrontovat jí s domácí praxí a zkušenostmi.
- ❑ **Psychologická úloha** - zajištění má velký psychologický význam tím, že jiné pojišťovny, smluvně zainteresované prostřednictvím zajištění, mají stejné zájmy, např. při nakládání, přepravě, překládání a vykládání pojištěného zboží, při jeho montáži a podobně.

Vymezení zajišťovací činnosti podle zákona

- ❑ **Zajišťovací činností se rozumí přebírání pojistných rizik na základě uzavřených smluv**, kterými se zajišťovna zavazuje poskytnout pojišťovně ve sjednaném rozsahu plnění, nastane-li nahodilá událost ve smlouvě blíže označená, a pojistitel se zavazuje platit zajistiteli ve smlouvě určenou část pojistného (dále jen „zajistné“) z pojistných smluv uzavřených pojistitelem, které jsou předmětem této smlouvy (dále jen „zajišťovací smlouva“).
- ❑ **Plnění z těchto smluv a uzavírání zajišťovacích smluv mezi zajistiteli**, přičemž součástí zajišťovací činnosti je správa zajištění, nakládání s aktivy, jejichž zdrojem jsou technické rezervy zajišťovny.

Vymezení činností související se zajišťovací činností podle zákona

- Činností související se zajišťovací činností se rozumí:
 - **zprostředkovatelská činnost** prováděná v souvislosti se zajišťovací činností,
 - **poradenská činnost** související se zajišťovací činností a jinými finančními službami,
 - **vzdělávací činnost** v oblasti pojišťovnictví a jiných finančních služeb,
 - **další činnosti** související s výkonem povolené zajišťovací činnosti.

Možnosti používání matematicko-statistických metod v pojišťovací a zajišťovací činnosti

- ❑ modelování úmrtnosti, ocenění a kalkulace životního pojištění
- ❑ kalkulace pojistného v neživotním pojištění, matematické modelování v neživotním pojištění
- ❑ tvorba technických rezerv
- ❑ modelování výsledků obchodní činnosti a marketingových aktivit

Možnosti používání matematicko-statistických metod v pojišťovací a zajišťovací činnosti

- ❑ oceňování pojištěného majetku v případě uzavření pojistné smlouvy a v případě likvidace pojistné události
- ❑ modelování počtu a výše škod, modelování extrémních hodnot
- ❑ vliv pojistných událostí na tvorbu sazeb pojistného

Možnosti používání matematicko-statistických metod v pojišťovací a zajišťovací činnosti

- ❑ účetní výkazy pojišťovny, hodnocení vývoje ukazatelů v časové řadě
- ❑ hodnocení výsledků hospodaření komerční pojišťovny
- ❑ porovnání konkurenceschopnosti pojišťoven na pojistném trhu
- ❑ správa aktiv pojišťovny, investiční činnost pojišťovny

Možnosti používání matematicko-statistických metod v pojišťovací a zajišťovací činnosti

- výpočet solventnosti pojišťovny
- základní ukazatele finanční analýzy
- ukazatele pojistného trhu a jejich komparace v evropském a celosvětovém měřítku
- zajištění

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Životní pojištění

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Základní rozdělení životního pojištění

- ❑ **Pojištění rizikové** – je pojištění, u kterého není jisté, zda dojde k pojistné události a tím také k výplatě pojistného plnění – **pojištění pro případ smrti**.
- ❑ **Pojištění rezervotvorné** – je pojištění, u kterého pojišťovna musí počítat s výplatou pojistného plnění:
 - předčasně v případě smrti,
 - později v případě dožití – **pojištění pro případ dožití**,
 - v obou případech musí být vytvářena rezerva na pojistná plnění pro každé jednotlivé pojištění.

Charakteristika jednotlivých druhů životního pojištění

- ❑ **Dočasné pojištění pro případ smrti**
 - o sjednává se pouze pro případ smrti,
 - o nevytváří se rezerva pojistného,
 - o pojištění je levné, ale po skončení sjednané doby se nevyplácí žádné plnění,
 - o používá se ke krytí hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření.

Charakteristika jednotlivých druhů životního pojištění

❑ **Kapitálové životní pojištění**

- jedná se smíšený ŽP, tj. pojištění pro případ smrti nebo dožití,
- sjednaná pojistná částka je vyplacena v případě smrti pojištěného oprávněné osobě nebo v případě dožití konce pojistné doby pojištěnému,
- jedná se o pojištění rezervotvorné, takže musí být vytvářena rezerva pojistného,
- výplata pojistného plnění může být zhodnocena o výnos z investovaných rezerv (technická úroková míra + výnos z finančního umístění ~ eliminuje inflaci).

Charakteristika jednotlivých druhů životního pojištění

❑ Investiční životní pojištění

- jedná se o obdobu kapitálového životního pojištění,
- rozdíl je v možnosti volby klienta kam budou jeho prostředky investovány na základě rozdílné investiční strategie ~ tomu ovšem také odpovídá vyšší riziko,
- prostřednictvím tohoto pojištění je možné i s minimálními prostředky vstoupit na kapitálový trh a získat tak dlouhodobě vyšší výnosy než na termínovaném vkladu u bank.

Charakteristika jednotlivých druhů životního pojištění

❑ **Důchodové pojištění**

- základní doživotní důchod je obdobou starobního důchodu vypláceného státním důchodovým pojištěním,
- je zpravidla vyplácen po dosažení důchodového věku,
- výplata může být poskytována doživotně nebo ve zkrácené lhůtě podle potřeb pojištěného,
- je také možný odklad výplaty důchodu z důvodu prodloužení pracovního poměru,
- existuje možnost dočasného důchodu v případě invalidity nebo výplata důchodu pro pozůstalé.

Charakteristika jednotlivých druhů životního pojištění

- ❑ **Skupinové životní pojištění**
 - je využíváno jako připojištění zaměstnanců zaměstnavateli,
 - pojistné placené zaměstnavatelem na pojištění zaměstnanců je považováno za daňově odečitatelnou položku,
 - daňové zvýhodnění poskytované státem snižuje tlak na státní sociální zabezpečení,
 - pojistné může být plně hrazeno zaměstnavatelem, v praxi však převažuje částečné hrazení zaměstnavatelem a částečné hrazení pojištěným

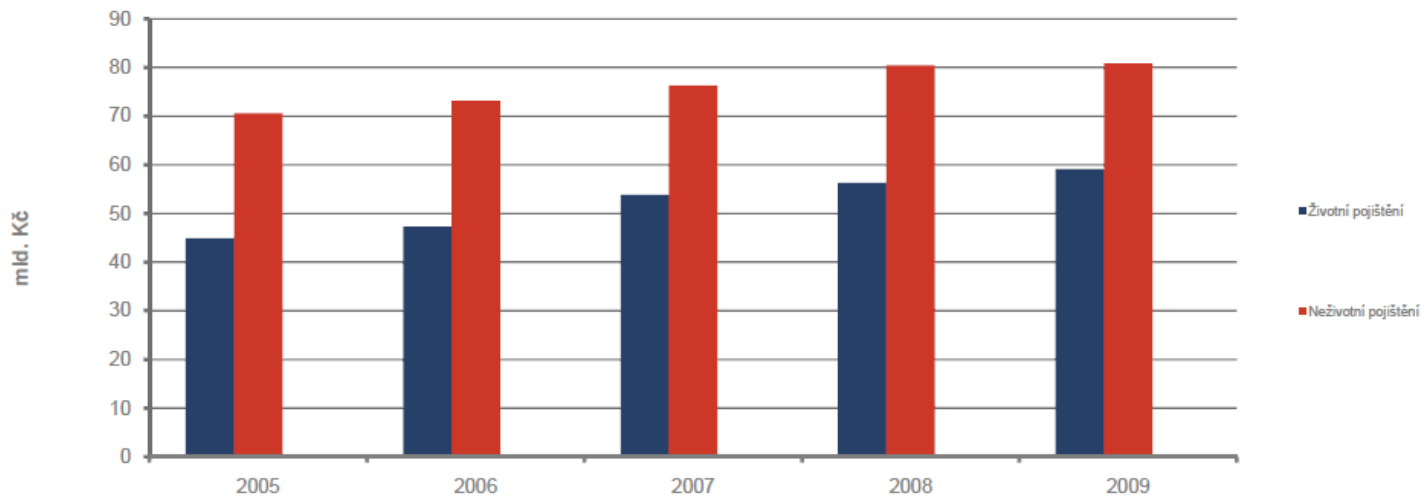
Druhy připojištění k životnímu pojištění

- Připojištění invalidity – zproštění od placení pojistného.
- Připojištění úrazu.
- Pojištění doby nezbytného léčení nebo pojištění denního odškodného.
- Pojištění dlouhodobé péče (pobyt v léčebnách, sanatoriích).
- Připojištění vážných chorob (rakovina, infarkt myokardu, náhlé cévní příhody, transplantace životně důležitých orgánů, hluchota, slepota apod.).

Statistika životního pojištění

Vývoj předepsaného pojistného

tis. Kč	Životní pojištění	Neživotní pojištění
2005	44 917 212	70 609 985
2006	47 232 832	73 178 791
2007	53 863 324	76 330 590
2008	56 276 491	80 451 024
2009	59 150 199	80 784 906

Ing. Frantisek Rezac, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika životního pojištění

Předepsané smluvní pojistné podle objemu 2011

	Pojišťovna	Celkem (tis. Kč)	Podíl (%)	Neživotní pojištění (tis. Kč)	Podíl (%)	Životní pojištění (s přepočteným jednorázovým pojistným na bázi 10 let - tis. Kč)	Podíl (%)
1	CP	31 331 984	26,9	20 161 703	28,4	11 170 281	24,6
2	KOOP	22 754 328	19,5	16 755 494	23,6	5 998 834	13,2
3	ALLIANZ	9 444 750	8,1	7 307 604	10,3	2 137 146	4,7
4	GP	8 438 854	7,3	5 859 411	8,2	2 579 443	5,7
5	CSOBP	7 382 075	6,3	4 026 397	5,7	3 355 678	7,4
6	PCS	6 097 942	5,2	787 513	1,1	5 310 429	11,7
7	CPP	5 841 514	5,0	4 678 829	6,6	1 162 684	2,6
8	UNIQA	5 180 134	4,5	3 994 092	5,6	1 186 042	2,6
9	ING	5 089 053	4,4			5 089 053	11,2
10	CARDIF	2 226 652	1,9	1 969 410	2,8	257 242	0,6
11	METLIFE AMCICO	1 917 579	1,6	218 360	0,3	1 699 219	3,7
12	AXA - ZP	1 802 314	1,5	55 728	0,1	1 746 586	3,9
13	KP	1 644 838	1,4	257 522	0,4	1 387 316	3,1
14	AVIVA	875 233	0,8			875 233	1,9
15	AEGON	866 429	0,7			866 429	1,9
16	SLAVIA	762 267	0,7	762 267	1,1		
17	TRIGLAV	671 038	0,6	671 038	0,9		
18	HVP	491 582	0,4	482 450	0,7	9 133	0,0
19	PVZP	453 764	0,4	453 764	0,6		
20	VICTORIA	441 654	0,4	209 642	0,3	232 012	0,5
21	CP ZDRAVI	437 671	0,4	437 671	0,6		
22	DIRECT	324 573	0,3	324 573	0,5		
23	WÜST	323 112	0,3	323 112	0,5		
24	HDI	316 154	0,3	316 154	0,4		
25	MAXIMA	299 467	0,3	298 759	0,4	708	0,0
26	ECP	284 952	0,2	284 952	0,4		
27	D.A.S.	262 351	0,2	262 351	0,4		
28	WÜST - ZP	224 595	0,2			224 595	0,5
29	AXA	165 239	0,1	165 239	0,2		
30	DR LEBEN	41 866	0,0			41 866	0,1
31	CKP	303	0,0	303	0,0		
	CELKEM	116 394 267	100	71 064 337	100	45 329 930	100

Česká asociace pojišťoven - 27. 1. 2012

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika životního pojištění

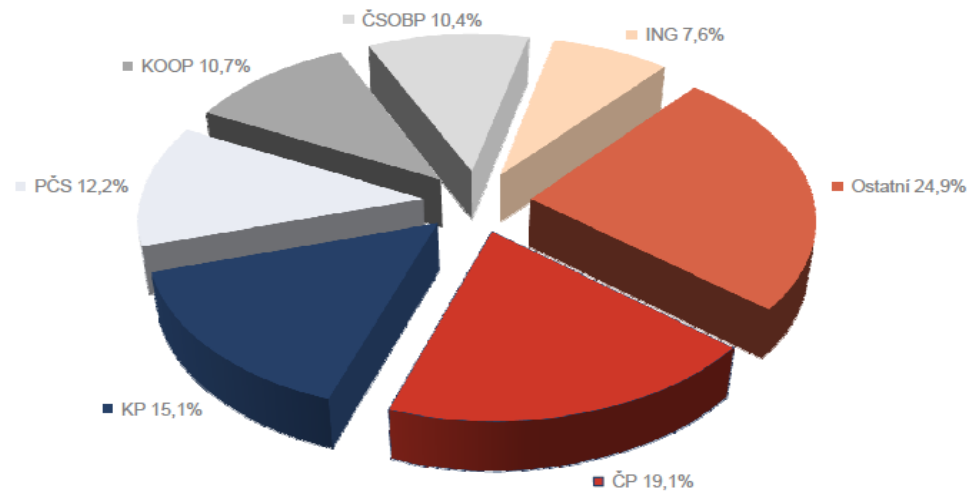
Životní pojištění - předepsané smluvní pojistné podle objemu (s přepočteným jednorázovým pojistným na bázi 10 let) 2011

	Pojišťovna	Celkem (tis. Kč)	Podíl (%)
1	CP	11 170 281	24,6
2	KOOP	5 998 834	13,2
3	PCS	5 310 429	11,7
4	ING	5 089 053	11,2
5	ČSOBP	3 355 678	7,4
6	GP	2 579 443	5,7
7	ALLIANZ	2 137 146	4,7
8	AXA - ZP	1 746 586	3,9
9	METLIFE AMCICO	1 699 219	3,7
10	KP	1 387 316	3,1
11	UNIQA	1 186 042	2,6
12	CPP	1 162 684	2,6
13	AVIVA	875 233	1,9
14	AEGON	866 429	1,9
15	CARDIF	257 242	0,6
16	VICTORIA	232 012	0,5
17	WUST - ZP	224 595	0,5
18	DR LEBEN	41 866	0,1
19	HVP	9 133	0,0
20	MAXIMA	708	0,0
	CELKEM	45 329 930	100,0

Statistika životního pojištění

Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném - ŽP

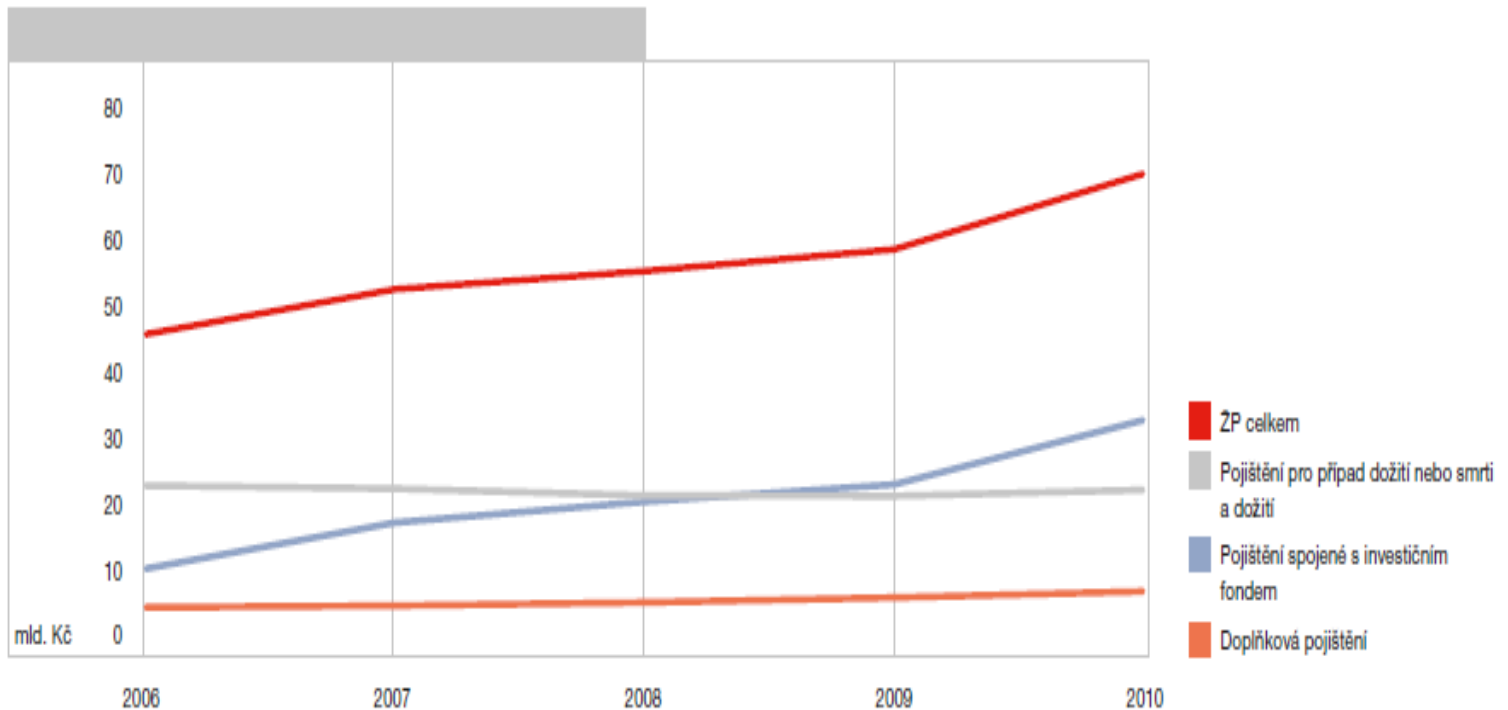
(%)	ČP	KP	PČS	KOOP	ČSOBP	ING	Ostatní
2. čtvrtletí 2010	19,11	15,12	12,18	10,69	10,40	7,62	24,89

Ing. Frantisek Rezac, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

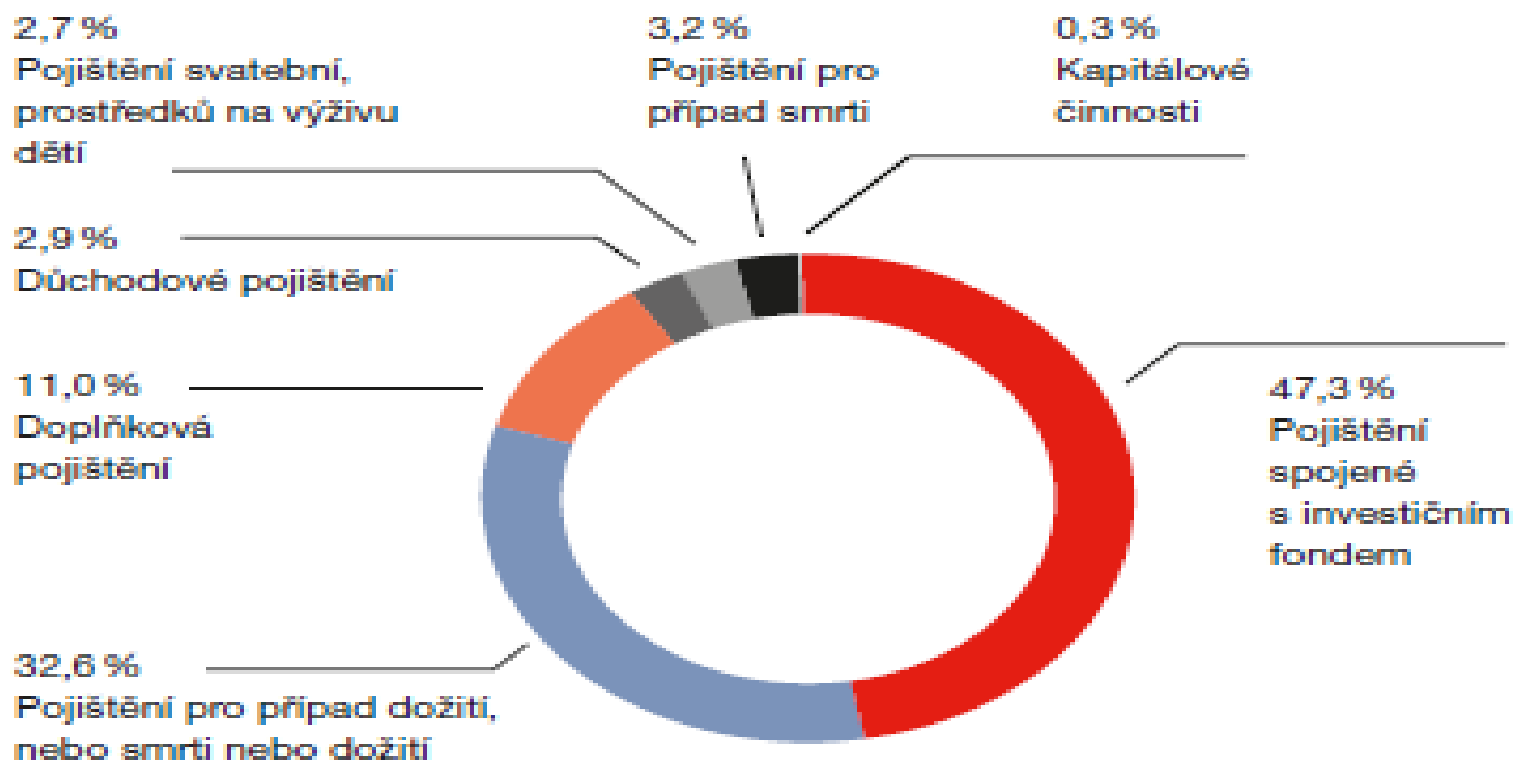
Statistika životního pojištění

Životní pojištění

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika životního pojištění

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Modelování úmrtnosti

- Blíže viz Cipra Tomáš „Pojistná matematika“, 1999, kapitola 5 a 6

Ocenění životního pojištění

- Blíže viz Cipra Tomáš „Pojistná matematika“, 1999, kapitola 7

Kalkulace pojistného životního pojištění

- Blíže viz Cipra Tomáš „Pojistná matematika“, 1999, kapitola 8

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Neživotní pojištění

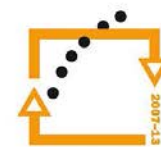
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Základní rozdělení neživotního pojištění

- Pojištění spojené se zdravím člověka.
- Pojištění majetkových (finančních) škod.
- Pojištění odpovědnosti za škodu.
- Pojištění zájmů.

Předmět neživotního pojištění

- ❑ **Pojištění zdraví člověka** – zahrnuje úrazové pojištění, pojištění vážných chorob, pojištění léčebných nákladů a cestovní pojištění.
- ❑ **Pojištění nemovitého majetku** (majetek pevně spojený se zemí) – předmětem pojištění jsou budovy a stavby (rodinné domy, byty, rekreační chalupy, garáže, správní budovy, výrobní haly, montážní haly, sklady, vedlejší stavby).

Předmět neživotního pojištění

- ❑ **Pojištění movitého majetku** – předmětem pojištění jsou stroje, zásoby, dopravní prostředky, nábytek, počítače, kopírky, umělecká díla, peníze, cennosti, věci převzaté do opravy nebo úschovy.
- ❑ **Pojištění odpovědnosti za škodu** – jedná se o ochranu pojištěného jako potenciálního odpovědného subjektu za škodu způsobenou třetí osobě (všeobecná odpovědnost, profesní odpovědnost, odpovědnost za řízení dopravního prostředku).
- ❑ **Pojištění zájmů** – předmětem je pojištění pohledávek, úvěrů, pojištění přerušení provozu, pojištění právní ochrany.

Pojistná hodnota

- ❑ **Nová hodnota**, tj. reprodukční cena – jedná se o pojištění na částku, kterou je nutno vynaložit na znovupořízení věci téhož typu, rozsahu a kvality v daném čase a místě.
- ❑ **Časová hodnota** – jedná se o novou hodnotu sníženou o částku, která odpovídá stupni opotřebení nebo jinému znehodnocení.

Pojistná hodnota

- ❑ **Obecná (obvyklá) hodnota** – jedná se o cenu věci na běžném trhu v dané době a místě.
- ❑ **Hodnota pojistného zájmu** – u majetkových pojištění je tato hodnota používaná téměř výhradně v případech pojištění přerušeni provozu.

Pojistná hodnota, pojistná částka

- ❑ **Pojistná hodnota (PH)** – představuje v době uzavření pojistné smlouvy reálné ocenění pojištěné věci.
- ❑ **Pojistná částka (PČ)** – jedná se o částku sjednanou v pojistné smlouvě. Představuje maximální limit pojistného plnění ze strany pojišťovny. Pojistnou částku si stanovuje pojištěný sám na vlastní odpovědnost.

Podpojištění, nadpojištění

- ❑ **Podpojištění ($PČ < PH$)** – pojistná částka je nižší než pojistná hodnota. Pojišťovna má právo krátit pojistné plnění v poměru, který odpovídá rozdílu mezi pojistnou hodnotou a pojistnou částkou.
- ❑ **Nadpojištění ($PČ > PH$)** – pojistná částka je vyšší než pojistná hodnota. Pojišťovna však vyplatí pojistné plnění pouze do výše pojistné hodnoty pojištěné věci.

Statistika neživotního pojištění

Předepsané smluvní pojistné podle objemu 2011

	Pojišťovna	Celkem (tis. Kč)	Podíl (%)	Neživotní pojištění (tis. Kč)	Podíl (%)	Zivotní pojištění (s přepočteným jednorázovým pojistným na bázi 10 let - tis. Kč)	Podíl (%)
1	CP	31 331 984	26,9	20 161 703	28,4	11 170 281	24,6
2	KOOP	22 754 328	19,5	16 755 494	23,6	5 998 834	13,2
3	ALLIANZ	9 444 750	8,1	7 307 604	10,3	2 137 146	4,7
4	GP	8 438 854	7,3	5 859 411	8,2	2 579 443	5,7
5	ČSOBP	7 382 075	6,3	4 026 397	5,7	3 355 678	7,4
6	PCS	6 097 942	5,2	787 513	1,1	5 310 429	11,7
7	CPP	5 841 514	5,0	4 678 829	6,6	1 162 684	2,6
8	UNIQA	5 180 134	4,5	3 994 092	5,6	1 186 042	2,6
9	ING	5 089 053	4,4			5 089 053	11,2
10	CARDIF	2 226 652	1,9	1 969 410	2,8	257 242	0,6
11	METLIFE AMCICO	1 917 579	1,6	218 360	0,3	1 699 219	3,7
12	AXA - ZP	1 802 314	1,5	55 728	0,1	1 746 586	3,9
13	KP	1 644 838	1,4	257 522	0,4	1 387 316	3,1
14	AVIVA	875 233	0,8			875 233	1,9
15	AEGON	866 429	0,7			866 429	1,9
16	SLAVIA	762 267	0,7	762 267	1,1		
17	TRIGLAV	671 038	0,6	671 038	0,9		
18	HVP	491 582	0,4	482 450	0,7	9 133	0,0
19	PVZP	453 764	0,4	453 764	0,6		
20	VICTORIA	441 654	0,4	209 642	0,3	232 012	0,5
21	CP ZDRAVI	437 671	0,4	437 671	0,6		
22	DIRECT	324 573	0,3	324 573	0,5		
23	WÜST	323 112	0,3	323 112	0,5		
24	HDI	316 154	0,3	316 154	0,4		
25	MAXIMA	299 467	0,3	298 759	0,4	708	0,0
26	ECP	284 952	0,2	284 952	0,4		
27	D.A.S.	262 351	0,2	262 351	0,4		
28	WÜST - ZP	224 595	0,2			224 595	0,5
29	AXA	165 239	0,1	165 239	0,2		
30	DR LEBEN	41 866	0,0			41 866	0,1
31	ČKP	303	0,0	303	0,0		
	CELKEM	116 394 267	100	71 064 337	100	45 329 930	100

Česká asociace pojišťoven - 27. 1. 2012

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika neživotního pojištění

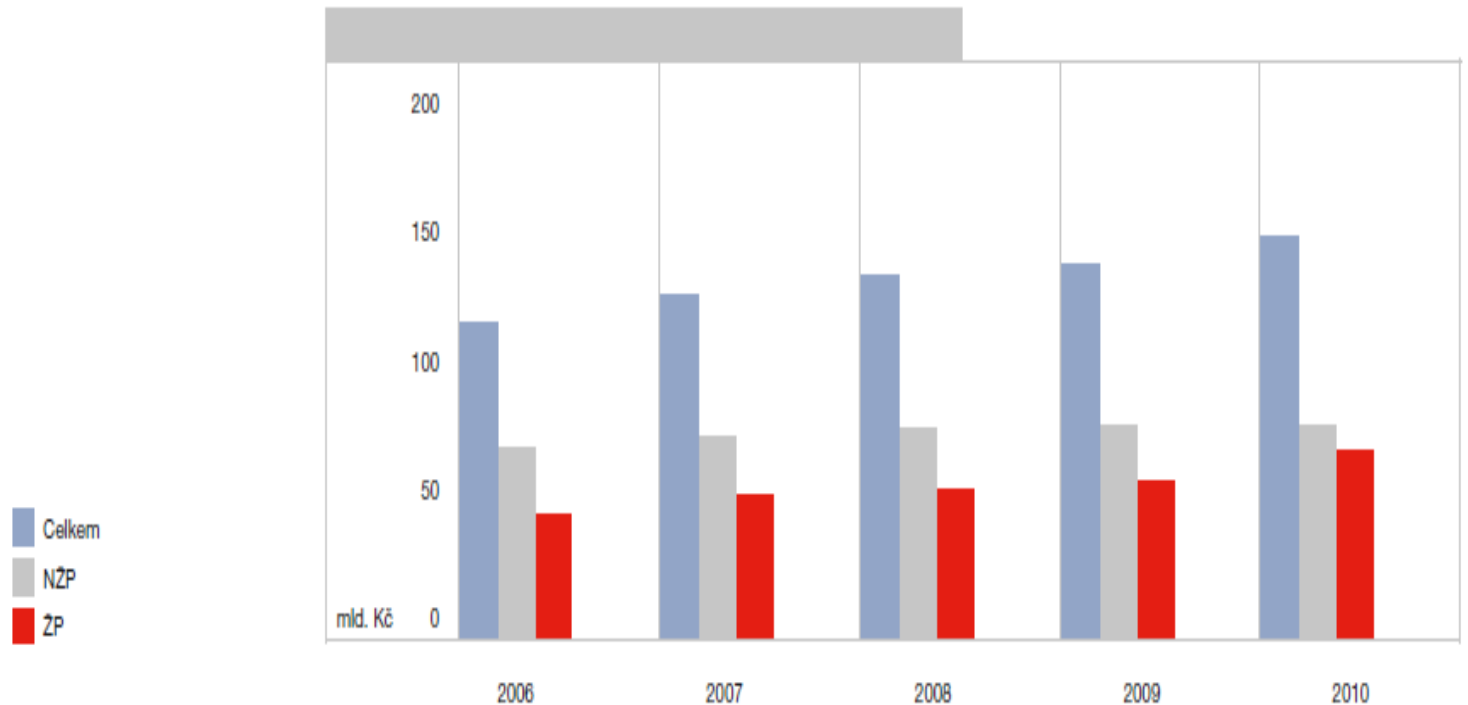
Neživotní pojištění - předepsané smluvní pojistné podle objemu 2011

	Pojišťovna	Celkem (tis. Kč)	Podíl (%)
1	CP	20 161 703	28,4
2	KOOP	16 755 494	23,6
3	ALLIANZ	7 307 604	10,3
4	GP	5 859 411	8,2
5	CPP	4 678 829	6,6
6	CSOBP	4 026 397	5,7
7	UNIQA	3 994 092	5,6
8	CARDIF	1 969 410	2,8
9	PCS	787 513	1,1
10	SLAVIA	762 267	1,1
11	TRIGLAV	671 038	0,9
12	HVP	482 450	0,7
13	PVZP	453 764	0,6
14	CP ZDRAVÍ	437 671	0,6
15	DIRECT	324 573	0,5
16	WUST	323 112	0,5
17	HDI	316 154	0,4
18	MAXIMA	298 759	0,4
19	ECP	284 952	0,4
20	D.A.S.	262 351	0,4
21	KP	257 522	0,4
22	METLIFE AMCICO	218 360	0,3
23	VICTORIA	209 642	0,3
24	AXA	165 239	0,2
25	AXA - ZP	55 728	0,1
26	CKP	303	0,0
	CELKEM	71 064 337	100,0

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

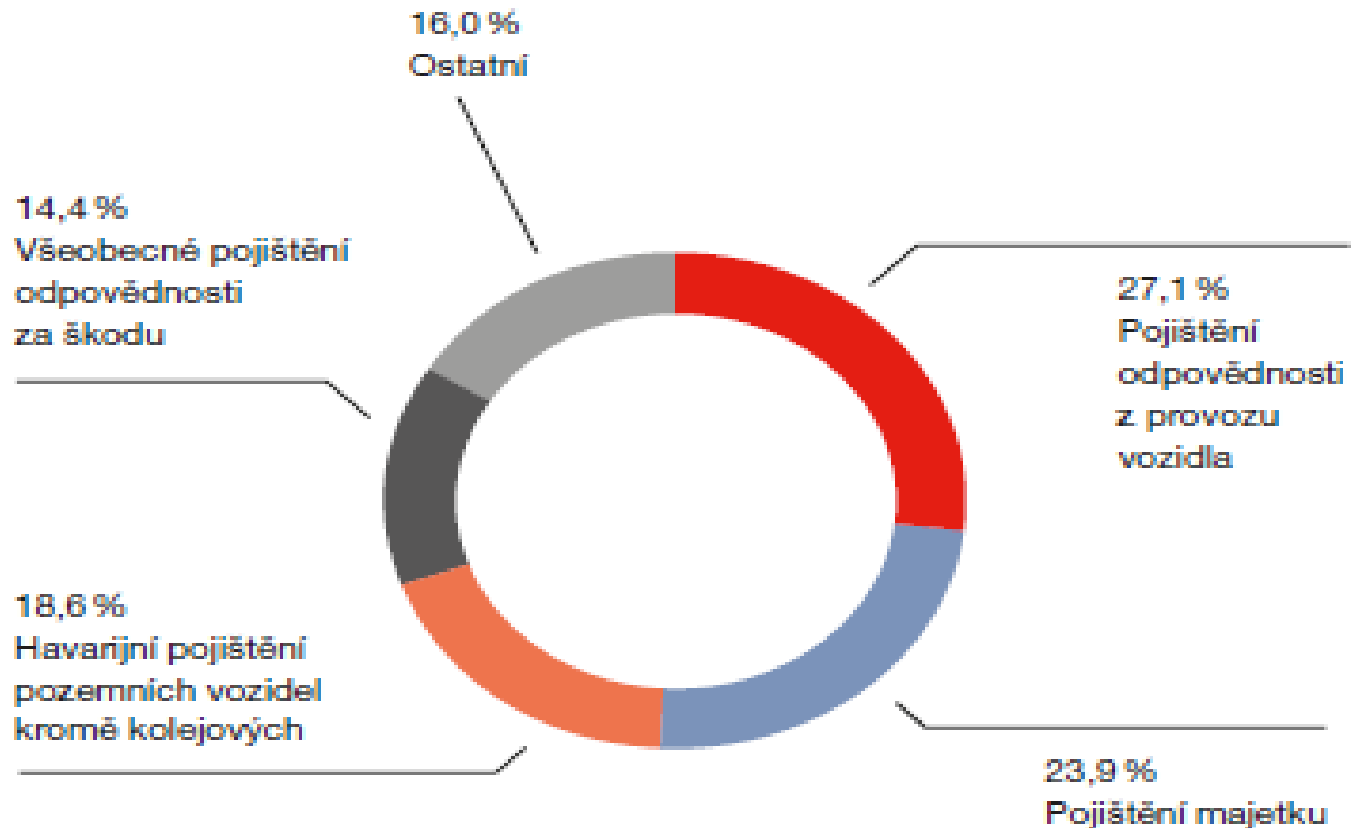
Statistika neživotního pojištění

Vývoj předepsaného pojistného

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika neživotního pojištění

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Kalkulace pojistného v neživotním pojištění

- Blíže viz Cipra Tomáš „Pojistná matematika“, 1999, kapitola 16

Matematické modelování v neživotním pojištění (počet a výše škod)

- Blíže viz Cipra Tomáš „Pojistná matematika“, 1999, kapitola 18

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Technické rezervy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Technické rezervy v životním pojištění

- ❑ rezerva na nezasloužené pojistné,
- ❑ rezerva na pojistná plnění,
- ❑ rezerva pojistného životních pojištění,
- ❑ rezerva na prémie a slevy,
- ❑ rezerva životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník,
- ❑ rezerva na splnění závazků z použité technické úrokové míry a ostatních početních parametrů,
- ❑ rezerva pojistného neživotních pojištění,
- ❑ jiná rezerva.

Technické rezervy v neživotním pojištění

- rezerva na nezasloužené pojistné,
- rezerva na pojistná plnění,
- rezerva na prémie a slevy,
- vyrovnávací rezerva,
- rezerva pojistného neživotních pojištění,
- rezerva na splnění závazků z ručení za závazky Kanceláře podle zákona upravujícího pojištění odpovědnosti z provozu vozidla,
- jiná rezerva.

Blíže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišťovnictví, § 51

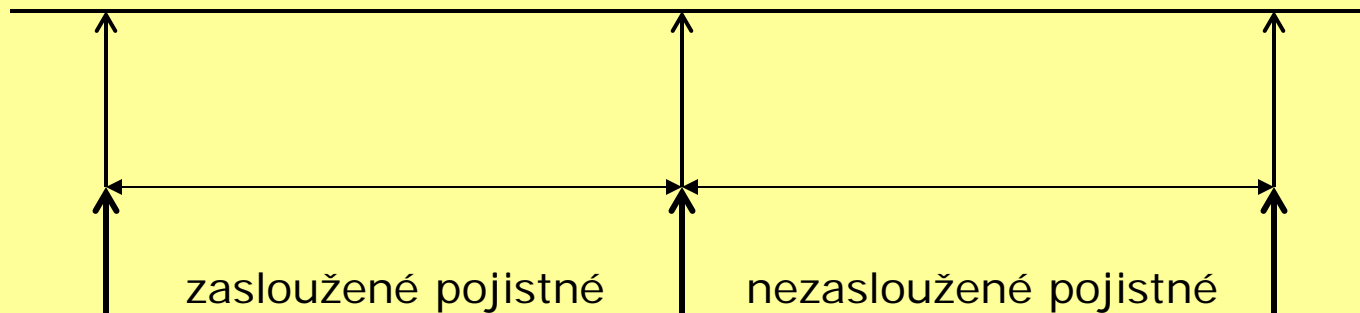
Rezerva na nezasloužené pojistné nebo zajistné

- ❑ Rezerva na nezasloužené pojistné se tvoří jak u životních, tak i u neživotních pojištění a zajištění.
- ❑ Výše této rezervy odpovídá části předepsaného pojistného (zajistného), která časově souvisí s následujícím účetním obdobím a stanoví se jako souhrn těchto částí pojistného (zajistného) vypočítaný podle jednotlivých pojistných smluv.

Blíže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišťovnictví, § 60

Rezerva na nezasloužené pojistné nebo zajistné

1.6.2010 **31.12.2010** **31.5.2011**
vznik pojištění **konec kalendářního roku** **konec pojištění**

Rezerva na pojistná plnění

- ❑ Rezerva na pojistná plnění u životních i neživotních pojištění je určena ke krytí závazků z pojistných událostí:
 - a) v období před rozvahovým dnem vzniklých, hlášených, ale v tomto období nezlikvidovaných,
 - b) v období před rozvahovým dnem vzniklých, ale v tomto období nehlášených.
- ❑ Rezerva na pojistná plnění obsahuje rovněž hodnotu odhadnutých nákladů spojených s likvidací pojistných událostí.
- ❑ Výše rezervy na pojistná plnění podle odstavce 1 písm. a) se stanoví jako souhrn nákladů na pojistná plnění vypočítaných pro jednotlivé pojistné události. Nelze-li výši rezervy stanovit uvedeným způsobem, použijí se matematicko-statistické metody.
- ❑ Výše rezervy na pojistná plnění podle odstavce 1 písm. b) se stanoví matematicko-statistickou metodou, není-li to z objektivního důvodu možné, použije se metoda kvalifikovaného odhadu.

Bliže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišřovnictví, § 61

Rezerva na závazky Kanceláře

- ❑ Rezervu na splnění závazků z ručení za závazky Kanceláře podle zákona upravujícího pojištění odpovědnosti z provozu vozidla tvoří pojišťovna provozující odvětví neživotních pojištění uvedená v části B bodě 10 písm. a) přílohy č. 1 k tomuto zákonu.
- ❑ Tato rezerva je určena k plnění závazků Kanceláře, ke kterým nemá Kancelář vytvořena odpovídající aktiva. Pojišťovna tvoří tuto rezervu v rozsahu, v jakém se podílí na celkových závazcích Kanceláře, její výše se stanov matematicko-statistickými metodami.
- ❑ Blíže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišřovnictví, § 62

Rezerva na prémie a slevy

- ❑ Rezerva na prémie a slevy se tvoří v souladu s pojistnými smlouvami a používá se ke krytí nákladů na prémie a slevy poskytnuté v souladu s pojistnými smlouvami.
- ❑ Je-li součástí dohodnutého pojistného plnění ze životního pojištění i podíl na výnosech nebo zisku z finančního umístění, zahrnuje tvorba rezervy na prémie a slevy na vrub nákladů i ty částky výnosu nebo zisku určené pro tento účel, které nejsou zahrnuty v rezervě pojistného životních pojištění.
- ❑ Rezerva na prémie a slevy se při provozování zajišťovací činnosti tvoří pouze tehdy, existuje-li pro ni na základě zajišťovací smlouvy důvod.
- ❑ Prémie představuje částku, kterou se oprávněná osoba podílí na zisku nebo na přebytku pojistného.
- ❑ Sleva představuje částku, o kterou se snižuje placené pojistné, nebo která se vrací pojistníkovi.

Bliže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojištnictví, § 63

Vyrovnávací rezerva

- ❑ Vyrovnávací rezerva se tvoří k vyrovnání technické ztráty nebo nadprůměrného škodného průběhu v daném účetním období, a to v odvětví neživotních pojištění uvedených v části B bodech 14 a 15 přílohy č. 1 k tomuto zákonu vzniklých v účetním období.
- ❑ Metody, kterými se stanoví výpočet výše vyrovnávací rezervy a podmínky jejího čerpání, stanoví vyhláška.
- ❑ Vyrovnávací rezerva podle odstavce 1 se tvoří pouze tehdy, jestliže celková částka předepsaného pojistného za dané účetní období v příslušném odvětví neživotního pojištění podle odstavce 1:
 - a) je rovna nebo je vyšší než 4 % celkového objemu předepsaného pojistného v neživotním pojištění za toto účetní období, nebo
 - b) je vyšší než 67 500 000 Kč.
- ❑ Tuzemská pojišťovna a pojišťovna z třetího státu si pro výpočet výše vyrovnávací rezervy zvolí jednu z metod stanovených vyhláškou. Volbu této metody nelze libovolně měnit.

Bliže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojištnictví, § 64 a Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 11

Rezerva pojistného životních pojištění

- ❑ Rezerva pojistného životních pojištění se vypočítává podle jednotlivých smluv životních pojištění a je určena ke krytí budoucích závazků ze životních pojištění. Při výpočtu se používá stejných statistických dat a téže technické úrokové míry, jichž bylo použito při výpočtu sazeb pojistného.
- ❑ Rezerva pojistného životních pojištění představuje hodnoty závazků pojišťovny vypočtené pojistně matematickými metodami včetně již přiznaných podílů na zisku a rezerv nákladů spojených se správou pojištění, a to po odpočtu hodnoty budoucího pojistného.
- ❑ Záporné hodnoty jednotlivých rezerv pojistného životních pojištění vznikající v důsledku použití pojistně matematické metody se nahradí nulovými hodnotami.
- ❑ Použitá technická úroková míra nesmí ke dni uzavření pojistné smlouvy přesáhnout maximální výši technické úrokové míry. Maximální výši technické úrokové míry určuje Česká národní banka postupem, který stanoví vyhláška, zveřejněná formou úředního sdělení ve Věstníku České národní banky.

Bliže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojištnictví, § 65

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Technická úroková míra

- ❑ Maximální výše technické úrokové míry se stanoví v rozsahu maximálně 60 % váženého aritmetického průměru průměrných výnosů státních dluhopisů³⁾ v korunách českých s dobou splatnosti nejméně 5 let vydaných v průběhu posledních 36 kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících měsíci, kdy bude zveřejněna maximální výše technické úrokové míry.
- ❑ Nebyly-li v této době takové dluhopisy vydány, stanoví se maximální výše technické úrokové míry v rozsahu maximálně 60 % váženého aritmetického průměru průměrných výnosů všech státních dluhopisů v korunách českých, vydaných v průběhu posledních 36 kalendářních měsíců bezprostředně předcházejících měsíci, kdy bude zveřejněna maximální výše technické úrokové míry.

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 12

Rezerva na splnění závazků z použité technické úrokové míry a ostatních početních parametrů

- ❑ Tuzemská pojišťovna nebo pojišťovna z třetího státu vytváří technickou rezervu určenou na splnění jejích závazků z použité technické úrokové míry a ostatních početních parametrů, nedosahovala-li by výše rezervy pojistného životních pojištění vypočtená za použití původních parametrů postačitelne výše zjištěné při použití současných odhadů hodnoty technické úrokové míry a ostatních početních parametrů použitých při ohodnocení výše přijatých závazků.
- ❑ O způsobu výpočtu výše technické rezervy na splnění závazků z použité technické úrokové míry a ostatních početních parametrů nebo změny tohoto způsobu výpočtu pojišťovna bezodkladně písemně informuje Českou národní banku, a to jakmile zjistí skutečnosti podle odstavce 1. Česká národní banka nařídí změnu způsobu výpočtu výše této technické rezervy, jestliže by její tvorba byla nedostatečná.

Bliže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišřovnictví, § 66

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Rezerva na životní pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník

- ❑ Rezerva na životní pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, je určena na krytí závazků pojišťovny vůči pojistníkovi u těch odvětví životních pojištění, kdy na základě pojistné smlouvy investiční riziko nese pojistník.
- ❑ Výše rezervy se stanoví jako souhrn závazků vůči pojistníkům ve výši hodnoty jejich podílů na umístěných prostředcích pojistného z jednotlivých smluv životních pojištění, a to podle zásad obsažených v pojistných smlouvách.
- ❑ Jestliže životní pojištění, kdy riziko z investování finančního umístění nese pojistník, obsahuje i plnění ve sjednané výši, tvoří se na toto plnění současně rezerva pojistného životních pojištění podle § 65.

Rezerva pojistného neživotních pojištění

- ❑ Rezerva pojistného neživotních pojištění se vytváří k těm pojistným odvětvím, u kterých se při výpočtu výše pojistného používá vstupního věku a pohlaví pojištěného nebo pouze vstupního věku pojištěného.
- Vstupním věkem se pro účely tohoto zákona rozumí rozdíl mezi kalendářním rokem počátku pojištění a kalendářním rokem narození pojištěného.
- ❑ Rezerva pojistného neživotních pojištění představuje hodnoty závazků pojišťovny vypočtené pojistně matematickými metodami včetně již přiznaných podílů na zisku nebo smluvních nároků na vrácení pojistného a rezerv nákladů spojených se správou pojištění, a to po odpočtu hodnoty budoucího pojistného.
- ❑ Výše rezervy pojistného neživotních pojištění se vypočítává pojistně matematickými metodami za použití stejných statistických dat a stejných pojistně technických parametrů jako při stanovení pojistného.
- ❑ Záporné hodnoty rezervy pojistného neživotních pojištění vznikající v důsledku použití pojistně matematické metody se nahradí nulovými hodnotami.

Bližší viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojištnictví, § 68

Jiná technická rezerva

- ❑ Jinou technickou rezervu tuzemská pojišťovna, pojišťovna z třetího státu, tuzemská zajišťovna nebo zajišťovna z třetího státu vytvoří k těm závazkům z jí provozované pojišťovací nebo zajišťovací činnosti, které nelze zahrnout do technických rezerv podle § 61 až 68.
- ❑ O důvodech tvorby a způsobu výpočtu výše jiné technické rezervy pojišťovna nebo zajišťovna podle odstavce 1 bez zbytečného odkladu písemně informuje Českou národní banku.
- ❑ Česká národní banka je oprávněna nařídít změnu způsobu výpočtu výše jiné technické rezervy, jestliže by její tvorba byla nedostatečná.

Bliže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišřovnictví, § 69

Daňové aspekty technických rezerv v pojišťovnictví

- ❑ Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů upravuje pro účely zjištění základu daně z příjmů způsob tvorby a výši rezerv (a opravných položek), které jsou výdajem (nákladem) vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení příjmů u poplatníků daně z příjmů. Mezi tyto rezervy patří také rezervy v pojišťovnictví.
- ❑ Způsob tvorby rezerv za zdaňovací období a jejich výše musí být prokazatelné. Při inventarizaci se posuzuje jednak odůvodněnost a jednak výše těchto rezerv.
- ❑ Výdaje (náklady), na jejichž úhradu se vytvořily rezervy, se musí přednostně z těchto rezerv uhradit; rezervy se zruší ve prospěch výnosů ve stejném zdaňovacím období, kdy pominuly důvody, pro které byly vytvořeny.
- ❑ Zůstatek rezerv zjištěný na konci zdaňovacího období se převádí do následujícího zdaňovacího období.

Rezerva pojistného životních pojištění

- Blíže viz Cipra Tomáš „Pojistná matematika“, 1999, kapitola 11

Pojistné rezervy v neživotním pojištění

- Blíže viz Cipra Tomáš „Pojistná matematika“, 1999, kapitola 17

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Obchodní a marketingová činnost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

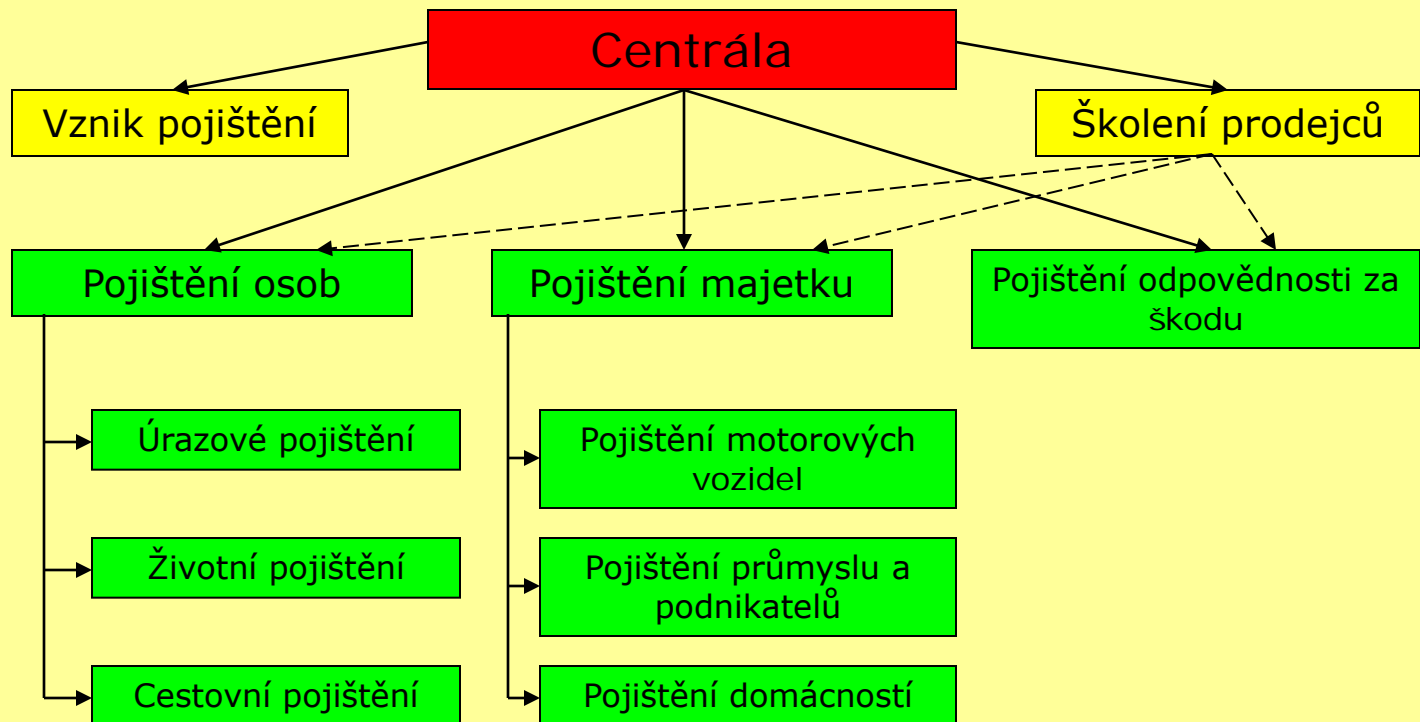
Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Definice obchodu v pojišťovnictví

- ❑ Obchod je specifická ekonomická činnost, jejímž prostřednictvím se uskutečňuje prodej pojistných produktů a poskytování pojistných služeb k zabezpečení pojistné ochrany pojištěných za úplatu - pojistné.
- ❑ Do obchodu zařazujeme všechny činnosti spojené s nabídkou a poptávkou uskutečňované mezi pojišťovnou a klientem, které vedou k realizaci pojistné smlouvy za předem dohodnutých podmínek.
- ❑ Obchod je zařazen v terciární sféře národního hospodářství.

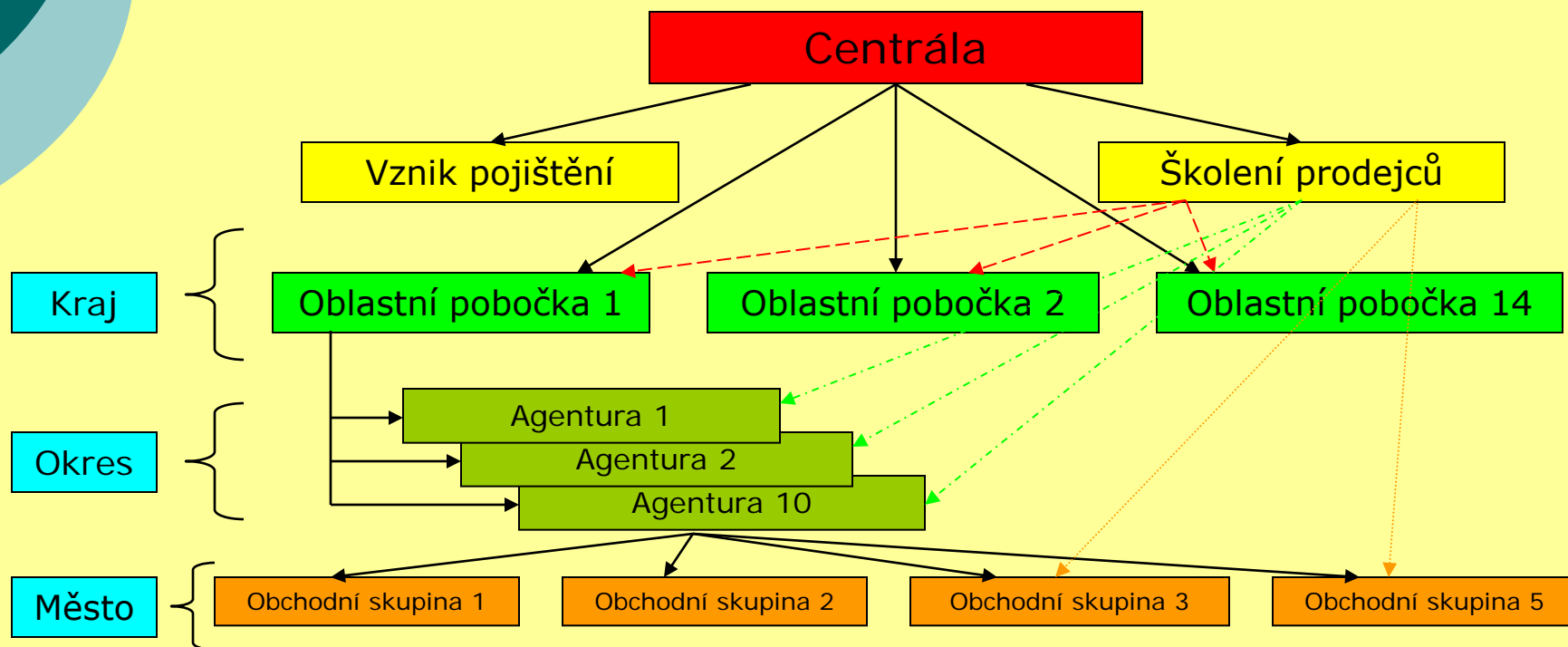
Organizace prodeje pojistných produktů

□ Odvětvová struktura

Organizace prodeje pojistných produktů

Geografická struktura

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Hlavní úkoly základních fází pojištění z marketingového hlediska

- Vznik pojištění
 - získat nového klienta
- Správa pojištění
 - udržet stávajícího klienta
- Likvidace pojistných událostí
 - neodradit klienta (výplatou pojistného plnění pojistný vztah nemusí skončit)

Distribuční cesty

- ❑ kmenový zaměstnanec,
- ❑ pojišťovací agent (pracuje zpravidla sám, na Smlouvu o obchodním zastoupení, zastupuje danou pojišťovnu), který uzavřel smlouvu s:
 - výhradním zastoupením (pracuje pro jednu pojišťovnu),
 - nevýhradním zastoupením (pracuje pro více pojišťoven),
 - exkluzivním zastoupením (prodává pouze určitý produkt za výhodnějších provizních podmínek),

Blíže viz MŘKP, s. 122

Distribuční cesty

- ❑ **pojišťovací makléř** (pracuje na Smlouvu o zprostředkování nebo Mandátní smlouvu, zastupuje klienta),
- ❑ **nezávislá distribuční síť** (kromě pojistných produktů prodává i jiné finanční produkty),
- ❑ **ostatní** (finanční poradce, banka, penzijní fond, stavební spořitelna, leasingová společnost, prodejce automobilů, prodejce elektroniky apod.)

Bliže viz MŘKP, s. 122

Osobní prodej

Podle P. Kotlera je **osobní prodej** takovou formou marketingové komunikace, kdy prodejce komunikuje se současnými nebo potencionálními zákazníky s cílem uzavřít s nimi obchod a vytvořit vztah. Osobní prodej je dvousměrná komunikace mezi prodejcem a zákazníkem osobně, telefonicky, prostřednictvím videokonferencí, internetu či jinými prostředky.

Blíže viz MŘKP, s. 125

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Výhoda osobního prodeje na straně klienta

- přímá a rychlá cesta ke zboží či službě a rychlá odpověď na konkrétní otázky,
- možnost se jen informovat, případně dostat více informací, než by klienta k danému produktu napadlo,
- možnost na dané téma diskutovat, porovnávat, nechávat se přesvědčovat,
- vyžadovat kvalitu a diskutovat o výši ceny,
- odmítnout či přijmout nabídku,
- požadovat přizpůsobení produktu požadavkům klienta,
- neztrácet čas při nezájmu o danou službu či produkt,
- v případě dobré zkušenosti, se klient může příště obrátit přímo na obchodníka.

Výhoda osobního prodeje na straně prodejce

- přímá a rychlá cesta ke klientovi,
- produkt je upraven „na míru“ klientovi,
- možnost argumentovat proč koupit a to hlavně v případě nerozhodnosti klienta, dát klientovi potřebné informace,
- ukázat klientovi, že je prodejce ochotný a schopný odpovídat na dotazy a námitky,
- možnost připravit se na jednání a překonávání námitek,
- reagovat na mimoslovní komunikaci klienta,
- ověřit si, zda obchodník rozumí problémům a potřebám klienta,
- rychlá zpětná vazba od klienta na prodávané produkty.

Blíže viz MŘKP, s. 126

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Proces osobního prodeje

- ❑ identifikace a hodnocení potenciálních klientů,
- ❑ předběžné shromažďování informací o klientovi,
- ❑ navázání kontaktu s klientem,
- ❑ prezentace a předvádění produktů,
- ❑ vyjasnění případných dotazů a námitek,
- ❑ uzavření obchodu,
- ❑ péče o klienta po uskutečnění prodeje.

Blíže viz MŘKP, s. 126

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Nástroje podpory prodeje vůči klientům

- ❑ **Slevy na pojistném v případě vícenásobného pojištění** (např. v období přerozdělování pojistného trhu v souvislosti s demonopolizací trhu „zákonného pojištění vozidel“ nabízely pojišťovny, v případě pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a havarijního pojištění klientova vozidla, 10% slevu na pojištění domácností a staveb).
- ❑ **Slevy na pojistném v případě komplexního pojištění živelních rizik.**
- ❑ **Obchodní slevy pro klienty** (realizované na různých stupních obchodní sítě s povolenou vyšší slevy).
- ❑ **Bonusy v případě bezeškodního průběhu** (zcela běžně realizované u tzv. „povinného ručení“ a u havarijního pojištění vozidel).
- ❑ **Drobné reklamní dárky** nesoucí jméno pojišťovny (např. kalendáře, diáře, pera, přívěsky na klíče, peněženky, nákupní tašky, trička, čepice, kávové hrnky apod.).
- ❑ **Soutěže o ceny** (pojistné produkty s připojištěním, zájezdy, upomínkové předměty apod.).

Obsah školení prodejců

- ❑ Zákonná úprava komerčního pojištění:
 - Směrnice EU a Zákony ČR k pojišťovnictví,
 - základní pojmy v životním a neživotním pojištění.
- ❑ Produktové školení:
 - všeobecné a zvláštní pojistné podmínky,
 - vybrané pojistné produkty.
- ❑ Školení obchodních dovedností.
- ❑ **Základy financí, právního vědomí, etiky pojištění.**

Blíže viz MŘKP, s. 130

Definice marketingu

- ❑ **Marketing** vznikl jako aplikovaný vědní obor ve druhé polovině 20. století, když se vyčlenil z nauky o řízení podniku.
- ❑ Marketing, podle P. Kotlera, je sociálním a manažerským procesem, jehož pomocí získávají lidé to, co buď potřebují anebo po čem touží, a to na základě výroby komodit a jejich směny za komodity jiné anebo za peníze.

Základní principy marketingu

- Zákazník je v centru pozornosti veškerého dění v podniku.
- Zákazník nekupuje produkt, ale užitek.
- Marketing dělají všichni zaměstnanci podniku.
- Trhy jsou heterogenní, proto je musíme segmentovat.
- Trhy a zákazníci se neustále mění.

Marketing služeb

- ❑ Růst významu a objemu služeb je jedním z hlavních ekonomických trendů v současném světě. Je to způsobeno zejména rostoucím blahobytem, přibývajícím volným časem, stále složitějšími výrobky a rostoucí náročností na jejich servis.
- ❑ Celkem se různá odvětví služeb (bankovníctví, pojišťovnictví, komunikace, doprava, cestování, zábava, apod.) podílejí na ekonomice vyspělých zemí celého světa více než 60 %.

Marketingový mix

- Pod pojmem **marketingový mix** se rozumí soubor marketingových nástrojů, pomocí nichž podnik (pojišťovna) usiluje o dosažení svých marketingových cílů na cílovém trhu.

Marketingový mix ve výrobě

- ❑ Nejužívanější roztrídění marketingových nástrojů je v marketingové terminologii označováno jako „4P“:
 - **P**rodukt – produkt,
 - **P**rice – cena,
 - **P**lace – místo,
 - **P**romotion – propagace.

Marketingový mix ve službách

- Ve službách, kam patří také pojišťovnictví a finanční sektor, se marketingový mix rozšiřuje o další tři nástroje na celkový počet „7P“.
Jsou to:
 - **P**eople – lidé,
 - **P**hysical Evidence – materiální prostředí,
 - **P**rocesses – procesy.

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Oceňování pojištěného majetku

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Oceňování majetku

- ❑ Určitý postup, pomocí kterého se snažíme vyjádřit cenu nebo hodnotu majetku
- ❑ Výsledkem je stanovení hodnoty oceněného majetku
- ❑ Důvody oceňování
 - Převod vlastnictví
 - Financování a úvěrování
 - Kompenzace vyplývající ze soudního rozhodnutí
 - Účetní důvody
 - Daňové důvody
 - **Poradenství při investičním rozhodování - pojišťovnictví**

Legislativní úprava

- ❑ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách
- ❑ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- ❑ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku
- ❑ Vyhláška č. 3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů (oceňovací vyhláška)

Způsoby oceňování

- Pomocí obvyklé ceny
- Nákladový způsob
- Výnosový způsob
- Porovnávací způsob
- Oceňování podle jmenovité hodnoty
- Oceňování podle účetní hodnoty
- Oceňování podle kurzové hodnoty
- Oceňování sjednanou cenou

Oceňování staveb

- ❑ Členění staveb
 - ❑ Stavby pozemní
 - ❑ Stavby inženýrské a speciální pozemní
 - ❑ Vodní nádrže a rybníky
 - ❑ Jiné stavby
- ❑ Oceňování – nákladovým, výnosovým nebo porovnávacím způsobem nebo jejich kombinací

Oceňování pozemků

- ❑ Stavební pozemky – násobkem výměry pozemku a ceny za m² uvedené v cenové mapě
- ❑ Zemědělské pozemky – výnosový způsob
- ❑ Lesní pozemky – výnosový nebo porovnávací způsob
- ❑ Vodní nádrže a vodní toky – pomocí vyhlášky
- ❑ Jiné pozemky – pomocí vyhlášky

Oceňování trvalých porostů

- ❑ Lesní porosty – nákladový a výnosový způsob
- ❑ Ovocné dřeviny – výnosový způsob
- ❑ Vinná a chmelová réva – výnosový způsob
- ❑ Okrasné rostliny – nákladový způsob

Oceňování

- ❑ Majetková práva – výnosový způsob či cenou obvyklou
 - ❑ Majetková práva autorská a majetková práva výkoných umělců se neoceňují
- ❑ Práva odpovídající věcným břemenům – výnosový způsob či jednotně částkou 10 000 Kč
- ❑ Kótované cenné papíry obchodované na regulovaném trhu – vyhlášeným kurzem
- ❑ Platební prostředky, platební karty, ceniny a vklady – jmenovitou hodnotou

Oceňování v komerční pojišťovně

- ❑ Z důvodu stanovení pojistné hodnoty předmětu pojistné ochrany a to v případě
 - ❑ Uzavření pojistné smlouvy – hodnotu majetku stanovuje pojištěný za pomoci pojišťovacího zprostředkovatele
 - ❑ Likvidace pojistné události

Základní pojmy

☐ Pojistná částka	Pojistná hodnota
☐ Nová cena	Časová cena
☐ Opotřebení staveb	
☐ Pojištění prvního rizika	
☐ Podpojištění	Přepojištění
☐ Cena pořizovací	Cena reprodukční
☐ Věcná hodnota	Výnosová hodnota
☐ Cena obvyklá	Cena zjištěná
☐ Koeficient prodejnosti	
☐ Konstrukční prvek	

Způsoby výpočtu oceňování majetku

Základní pojmy:

- Věci movité x věci nemovité
- Nemovitosti
- Stavba
- Rodinný domek
- Rodinný dům
- Zastavěná plocha stavby
- Obestavěný prostor stavby

Nákladový způsob oceňování budovy a haly

- ❑ **ZCU = ZC x K1 x K2 x K3 x K4 x K5 x Ki x Kp**
- ❑ ZCU – základní cena upravená
- ❑ ZC – základní cena (přílohy č. 2 a 3)
- ❑ K1 – koeficient přepočtu ZC podle druhu konstrukce (příloha č.4)
- ❑ K2 – koeficient přepočtu ZC podle velikosti průměrné zastavěné plochy podlaží: $K2 = 0,92 + 6,60 / \text{průměrná zastavěná plocha}$
- ❑ K3 – koeficient přepočtu ZC podle průměrné výšky podlaží:
 - ❑ $K3 = 2,10 / \text{průměrná výška podlaží} + 0,3$ (pro budovy)
 - ❑ $K3 = 2,80 / \text{průměrná výška podlaží} + 0,3$ (pro haly)
- ❑ K4 – koeficient vybavení stavby
- ❑ K5 – polohový koeficient (příloha č. 14)
- ❑ Ki – koeficient změny cen staveb (příloha č. 38)
- ❑ Kp – koeficient prodejnosti (příloha č. 39)

Nákladový způsob oceňování

- ❑ Rodinného domu, rekreační chalupy a rekreačního domku
 - ❑ **ZCU = ZC x K4 x K5 x Ki x Kp**
 - ❑ ZC – základní cena (příloha č. 6)
- ❑ Garáže
 - ❑ **ZCU = ZC x K4 x K5 x Ki x Kp**
 - ❑ ZC – základní cena (příloha č. 9)

Výnosový způsob oceňování

- ❑ Kombinací nákladového a výnosového způsobu se ocení
 - ❑ Pronajatá či částečně pronajatá stavba
 - ❑ Stavby pro energetiku
 - ❑ Stavby, které jsou kulturní památkou
- ❑ Cena nemovitostí výnosovým způsobem
 - ❑ $CV = N / p * 100$
 - ❑ N – roční nájemné
 - ❑ p – míra kapitalizace v procentech (příloha č. 16)

Opotřebení staveb

- ❑ Cena stavby se přiměřeně sníží o opotřebení vzhledem k stáří, stavu a předpokládané životnosti.
- ❑ Metoda lineární – opotřebení se rovnoměrně rozdělí na celou dobu předpokládané životnosti.
- ❑ Metoda analytická – opotřebení se počítá pomocí objemových podílů konstrukcí a vybavení na ceně stavby.

Příklad ocenění majetku

- Blíže viz Řezáč František „Řízení rizik v pojišťovnictví“, 2011, kapitola 4

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Pojistné události

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdelávání
pro konkurenceschopnost

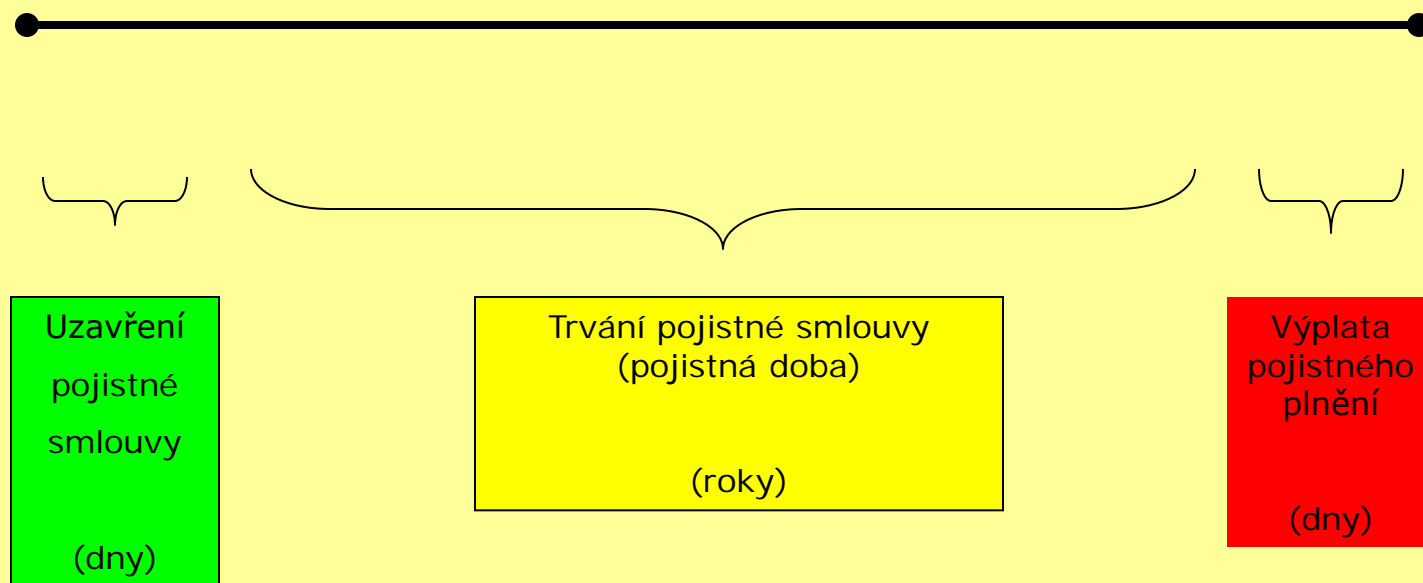
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

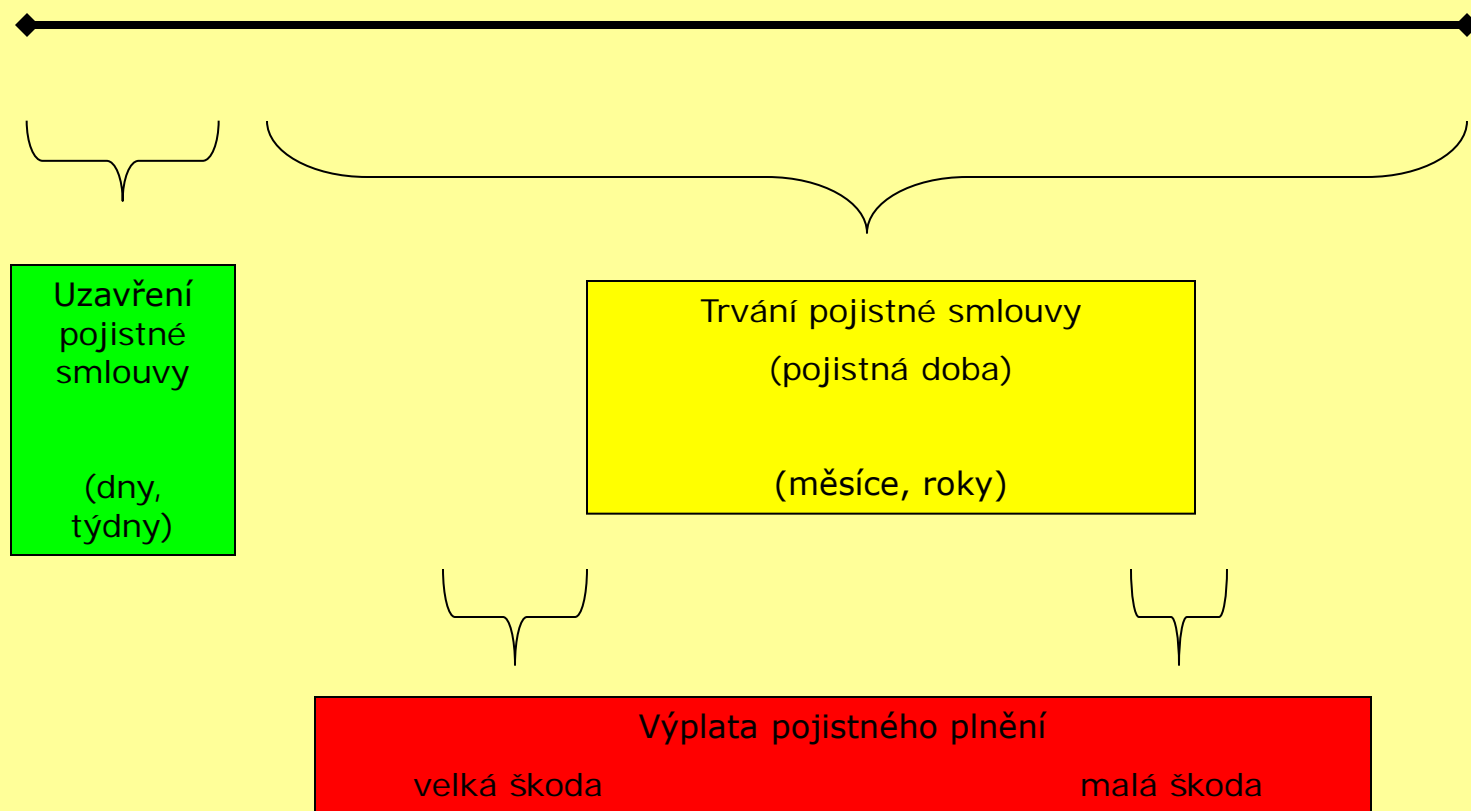
Vymezení pojmu likvidace pojistné události

- ❑ **Likvidace pojistných událostí** je souhrn pracovních postupů, jejichž cílem je určit výši škody a poskytnout pojištěnému nebo poškozenému přiměřenou peněžní náhradu, které říkáme pojistné plnění.
- ❑ Likvidace ale může být ukončena i důvodným zamítnutím požadavku o poskytnutí pojistného plnění.

Pojišťovací činnosti po dobu trvání pojistné smlouvy - ŽP

Pojišťovací činnosti po dobu trvání pojistné smlouvy - NežP

Proces likvidace pojistných událostí

- přijetí oznámení pojistné události,
- registrace pojistné události,
- identifikace předmětu pojištění a zjištění rozsahu pojistného krytí,
- stanovení rozsahu povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění,
- revize,
- výplata pojistného plnění,
- archivace vyřízených spisů pojistných událostí.

Blíže viz MŘKP, s. 136

Přijetí oznámení pojistné události

- ❑ oznámit pojistnou událost může poškozený i pojištěný na kterékoliv organizační jednotce pojišťovny,
- ❑ podat oznámení v zastoupení pojištěného může i pojišťovací makléř nebo jiný zástupce, pokud je k takovému úkonu klientem písemně zmocněn,
- ❑ oznámení může být učiněno i formou stručného, výstižného sdělení zaslaného pojistiteli komunikačními prostředky (telefonicky, faxem, e-mailem),
- ❑ každé takové oznámení je třeba opatřit prezentačním razítkem.

Obsah oznámení pojistné události

- ❑ údaje, ze kterých lze jednoznačně určit osobu pojištěného a pojistnou smlouvu (např. příjmení, obchodní název, číslo pojistné smlouvy, číslo návrhu pojistné smlouvy, IČO, RZ pojištěného vozidla),
- ❑ osoba poškozeného, pokud je známa (v případě odpovědnostního pojištění),
- ❑ příčina vzniku pojistné události,
- ❑ datum a čas vzniku škody,
- ❑ místo vzniku škody,
- ❑ rozsah vzniklé škody.

Blíže viz MŘKP, s. 137

Registrace pojistné události

- ❑ každé kvalifikované oznámení škodní události musí být neprodleně zaregistrováno do provozního systému (dle číselné řady či kódu) s uvedením veškerých údajů, které jsou v okamžiku registrace známy; pověřený pracovník zároveň založí spis škodní události,
- ❑ v případě, že není možné ze sdělených údajů jednoznačně určit pojistnou smlouvu, na kterou se má škodní událost zaregistrovat, je pověřený pracovník povinen navázat kontakt s pojistníkem a objasnit potřebné údaje týkající se pojištění,
- ❑ datem registrace škodní události je den, kdy pověřený pracovník zaregistroval škodní událost do provozního systému.

Identifikace předmětu pojištění a zjištění rozsahu pojistného krytí

- ❑ likvidátor, kterému byla škodní událost postoupena k vyřízení, ověří platnost a rozsah pojištění, zda je k pojistné smlouvě sjednáno fakultativní zajištění,
- ❑ likvidátor dále ověří stav placení pojistného a vše vyznačí do spisu,
- ❑ ověřování veškerých údajů by mělo probíhat ve spolupráci s oddělením správy pojištění,
- ❑ o veškerých nedostacích v pojistné smlouvě (zjištěné v průběhu likvidace škodní události) informuje likvidátor písemně oddělení správy pojištění – zejména se jedná o pojistné částky, které neodpovídají realitě (podpojištění či nadpojištění), špatný technický stav, nedostatky v zabezpečení a ochraně, změny, které nastaly v průběhu trvání pojištění, apod.

Stanovení rozsahu povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění

- ❑ u majetkových a odpovědnostních škod se jedná o zjištění rozsahu škody, návrhu a stanovení způsobu odstranění následků škodní události, výpočet výše vzniklé škody, stanovení výše pojistného plnění,
- ❑ u škod z pojištění osob se jedná zejména o posouzení lékařských zpráv, provedení lékařské prohlídky pojištěného apod.),
- ❑ posouzení možnosti postihu podle § 813, resp. 827 občanského zákoníku.

Revize

- ❑ jedná se o kontrolu početní správnosti výpočtů pojistných plnění,
- ❑ provedení kontroly potvrzuje revidující pracovník podpisem s datem kontroly ve spisu pojistné události a provede revizi pojistné události i v provozním systému.

Výplata pojistného plnění

- ❑ Výplata pojistného plnění je pro klienta fáze nejdůležitější a zpravidla spočívá ve výplatě určité peněžní částky. Výplata se provádí těmito způsoby:
 - ❑ pojistníkovi je vyplacena částka v hotovosti,
 - ❑ pojistníkovi je částka poukázána bankovním převodem, poštou nebo šekem,
 - ❑ přímá úhrada nákladů na opravu škody instituci, která opravu škody provedla.

Archivace vyřízených spisů pojistných událostí

- ❑ do spisovny vyřízených spisů založí administrativa všechny vyřízené spisy pojistných událostí do pořadačů např. podle jednotlivých roků hlášení pojistných událostí a v nich podle jejich pořadového čísla,
- ❑ při vyjmutí spisu pojistné události z jakéhokoliv důvodu se do pořadače vloží žádanka, která musí obsahovat:
 - ❑ číslo pojistné události,
 - ❑ identifikaci pojištěného nebo poškozeného (jméno, název firmy),
 - ❑ důvod vyjmutí spisu pojistné události,
 - ❑ datum vystavení žádanky,
 - ❑ podpis osoby, která si spis vyžádala.

Likvidace pojistných událostí

- Blíže viz Řezáč František
„Marketingové řízení komerční
pojišťovny“, 2009, kapitola 3.8

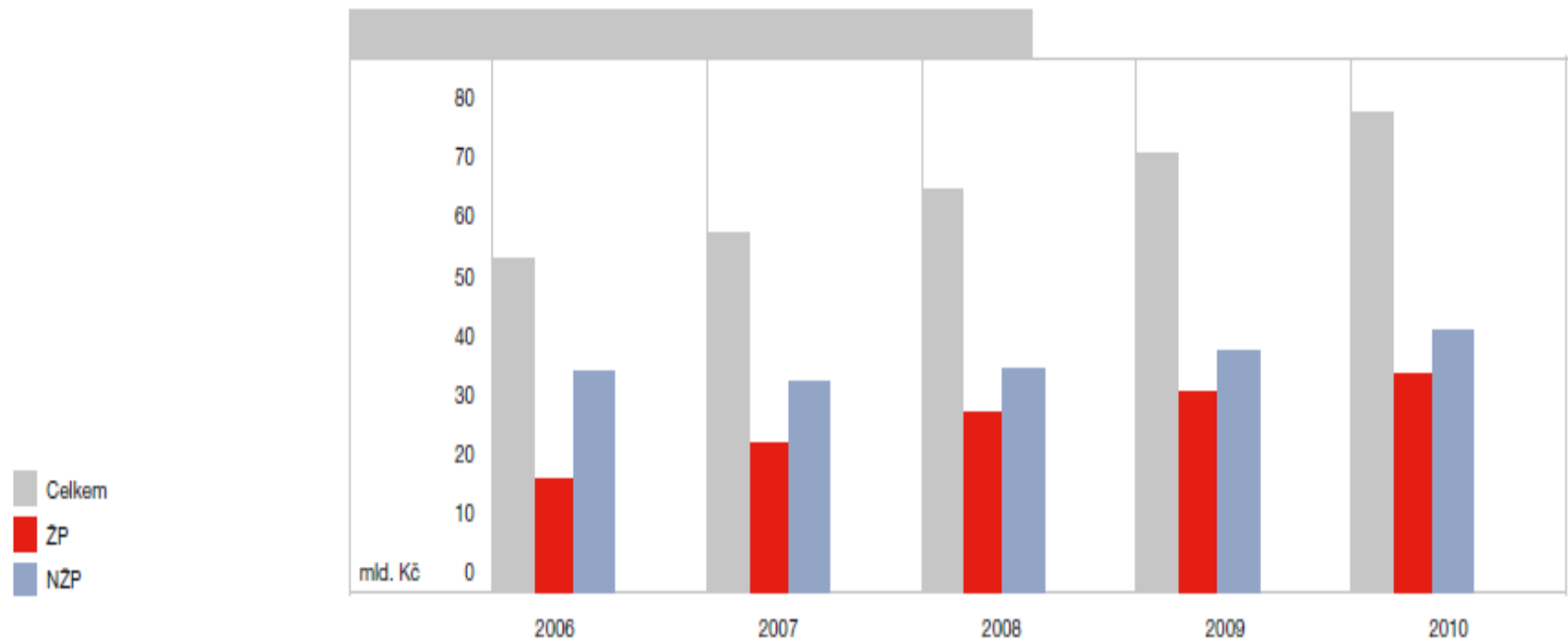
Statistika pojistných událostí - ČAP

- ❑ Celkový počet vyřízených pojistných událostí vzrostl v roce 2010 o 10,2 % oproti 7,2 % v předchozím roce. Nárůst je způsoben zejména zvýšením počtu pojistných událostí v neživotním pojištění o 12,0 %.
- ❑ Nejvyšší podíl na tomto nárůstu má objem pojistných událostí v pojištění vozidla a úrazu, k nadprůměrnému 45% růstu došlo u počtu pojistných událostí živelního charakteru.
- ❑ Počet vyřízených pojistných událostí v životním pojištění se zvýšil o 7,6 % oproti předchozím 12,5 %.
- ❑ Na celkovém vyplaceném pojistném plnění se životní pojištění podílelo 45 %.
- ❑ V neživotním pojištění představuje 27,1 % plnění z pojištění vozidel, pojistné plnění za škody způsobené živly, které oproti předchozímu roku vzrostlo o 48,6 %, činí 8,5 %. Zde se zřejmě projeví zejména živelní události z léta roku 2010.

Blíže viz Výroční zpráva ČAP za rok 2010

Statistika pojistných událostí - ČAP

Vyplacené pojistné plnění

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistných událostí - ČAP

F. Vyřízené pojistné události podle jednotlivých rizik

Řádek	Ukazatel	Jedn.	2010	2009	2008	10/09	09/08
1	Počet vyřízených pojistných událostí celkem	ks	2 700 439	2 450 102	2 284 977	110,22	107,23
2	v tom: živel	ks	151 108	104 125	99 644	145,12	104,50
3	krádež	ks	36 998	34 683	34 255	106,67	101,25
4	havárie motorových vozidel, kromě kolejových (podnikatelé i občané)	ks	405 382	346 628	330 478	116,95	104,89
5	plodiny, lesy, zvířata vč. nákaz	ks	2 835	12 246	3 065	23,15	399,54
6	úraz	ks	194 983	156 803	151 702	124,35	103,36
7	život	ks	1 012 095	933 435	829 629	108,43	112,51
8	důchod	ks	50 888	54 904	48 764	92,69	112,59
9	léčebné výlohy v zahraničí	ks	39 575	37 222	38 211	106,32	97,41
10	zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	ks	51 436	56 530	73 456	90,99	76,96
11	pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (kromě zákonného)	ks	360 058	352 918	347 875	102,02	101,45
12	všeobecná odpovědnost	ks	179 330	150 572	152 389	119,10	98,81
13	ostatní rizika	ks	215 751	210 036	175 509	102,72	119,67

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistných událostí - ČAP

G. Náklady na pojistná plnění

Rádek	Ukazatel	Jedn.	2010	2009	2008	10/09	09/08
1	Náklady na pojistná plnění celkem	tis. Kč	81 638 454	74 609 508	68 852 666	109,42	108,36
2	v tom: náklady na vyřizování pojistných událostí	tis. Kč	2 600 796	2 338 598	2 171 025	111,21	107,72
3	vyplacená pojistná plnění celkem	tis. Kč	79 037 658	72 270 910	66 681 641	109,36	108,38
4	v tom: živé	tis. Kč	6 744 492	4 539 044	4 364 083	148,59	104,01
5	krádež	tis. Kč	723 226	734 759	681 958	98,43	107,74
6	havárie motorových vozidel kromě kolejových (podnikatelé i občané)	tis. Kč	11 130 314	10 269 194	10 186 128	108,39	100,82
7	plodiny, lesy, zvířata vč. nálezů	tis. Kč	696 080	1 206 474	790 717	57,70	152,58
8	úraz	tis. Kč	973 937	825 774	713 758	117,94	115,69
9	život	tis. Kč	33 308 097	30 227 647	27 309 137	110,19	110,69
10	důchod	tis. Kč	2 169 684	2 369 361	2 078 152	91,57	114,01
11	léčebné výlohy v zahraničí	tis. Kč	413 747	384 348	380 322	107,65	101,06
12	zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	tis. Kč	3 317 664	3 397 763	3 269 080	97,64	103,94
13	pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (kromě zákonného)	tis. Kč	10 324 310	10 633 791	10 254 643	97,09	103,70
14	všeobecná odpovědnost	tis. Kč	2 123 809	1 773 983	1 577 900	119,72	112,43
15	ostatní rizika	tis. Kč	7 112 299	5 908 772	5 075 763	120,37	116,41

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistných událostí - ČAP

Vyřízené pojistné události - ČAP

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Vyřízené pojistné události - celkem (ks)	1 856 420	1 902 400	2 121 434	2 115 255	2 240 469	2 000 625	2 079 560	2 157 471
Vyřízené pojistné události - ŽP	448 783	448 602	527 738	598 922	591 894	599 420	664 501	885 024
Vyřízené pojistné události - NŽP	1 407 637	1 453 798	1 593 696	1 516 333	1 648 575	1 401 205	1 415 059	1 272 447

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vyřízené pojistné události - celkem (ks)	2 193 006	2 457 887	2 331 555	2 293 389	2 275 133	2 284 977	2 450 102	2 700 439
Vyřízené pojistné události - ŽP	860 036	1 191 452	921 523	871 796	869 578	878 393	988 339	1 062 983
Vyřízené pojistné události - NŽP	1 332 970	1 266 435	1 410 032	1 421 593	1 405 555	1 406 584	1 461 763	1 637 456

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistných událostí - ČAP

Vyplacené pojistné plnění (str. 36)

tis. Kč	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Vyplacené pojistné plnění celkem	18 634 173	21 405 949	32 231 130	32 477 857	34 260 919	37 159 491	39 597 056	56 143 529
ŽP	6 412 692	6 936 032	7 988 841	8 805 102	9 805 974	10 335 455	12 372 735	12 404 787
NŽP	12 221 481	14 469 917	24 242 289	23 672 755	24 454 945	26 824 036	27 224 321	43 738 742

tis. Kč	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vyplacené pojistné plnění celkem	58 338 482	57 046 540	51 943 315	54 634 394	58 502 710	66 681 641	72 270 910	79 037 658
ŽP	14 913 460	23 132 796	18 632 170	18 427 382	24 306 291	29 387 289	32 597 008	35 477 781
NŽP	43 425 022	33 913 744	33 311 145	36 207 012	34 195 855	37 294 352	39 673 902	43 559 877

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistných událostí

- ❑ Statistika nákladů na výplatu pojistných událostí dle výročních zpráv vybraných komerčních pojišťoven působících na pojistném trhu České republiky.
- ❑ Aktuální stav v pojistných náhradách v pojištění motorových vozidel na pojistném trhu ČR za rok 2011.

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Hospodaření pojišťoven, účetní výkazy pojišťovny

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Hospodaření komerční pojišťovny

- ❑ **Hospodaření komerční pojišťovny** se realizuje obdobným způsobem jako u ostatních podnikatelských subjektů s přihlédnutím ke specifickým odvětví pojišťovnictví.
- ❑ I zde se setkáváme s vymezením **hospodářského výsledku** na bázi výnosů a nákladů a používáme obdobné výkazy tj. rozvahu, výkaz zisků a ztrát, resp. přílohu, ve kterých se odráží výsledky hospodaření komerční pojišťovny.

Bliže viz PE, s. 91

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Výnosy pojišťovny

- ❑ Výnosy představují kategorii výstupů v podobě výsledků z hospodářské činnosti podniku, určených k prodeji.
- ❑ Na účtech **účetové třídy 6 – Výnosy** se účtuje o všech výnosech, které vznikly z pojišťovací a zajišťovací, případně ostatní činnosti pojišťovny a u kterých se uplatňuje v zásadě účelové členění výnosů podle předmětu činnosti pojišťovny, tj. neživotní pojištění, životní pojištění a ostatní činnosti.
- ❑ Výnos vzniká okamžikem vystavení faktury, příjem až jejím proplacením.

Blíže viz PE, s. 91

Položky výnosů

- pojistné – běžně placené pojistné (placené v dohodnutých pojistných obdobích), jednorázově placené pojistné,
- výnosy z finančního umístění technických rezerv,
- zajistné (aktivní zajištění),
- provize ze zajištění (v případě pasivního zajištění),
- přijatý rozdíl pojistného plnění od zajišťovatele,
- regresy z pojistných plnění,
- poplatky z prodlení platby pojistného,
- výnosy z prodeje hmotného a nehmotného majetku,
- úroky z depozit uložených v bankách,
- ostatní.

Bližší viz PE, s. 91

Struktura výnosů

Příklad struktury výnosů u začínající pojišťovny:

Pojistné (80 – 90 %)	Ostatní (10 – 20 %)
Výnosy Celkem	

Příklad struktury výnosů u pojišťovny s rozsáhlým pojistným kmenem:

Pojistné	Výnosy z finančního umístění	Ostatní
Výnosy celkem		

Náklady pojišťovny

- ❑ Náklady představují kategorii vstupů hospodářských prostředků a práce do procesu výroby výrobků, prodeje zboží nebo poskytování služeb.
- ❑ Na účtech **úctové třídy 5 – Náklady** se účtuje o všech nákladech, které vznikly z pojišťovací a zajišťovací, případně ostatní činnosti pojišťovny a u kterých se uplatňuje v zásadě účelové členění hlavně na neživotní pojištění a životní pojištění.
- ❑ Náklad vzniká okamžikem vystavení faktury, výdaj až jejím proplacením.
- ❑ **Náklady** můžeme **podle účelu dělit** na:
 - část pojistně-technickou (technické rezervy),
 - část pojistných plnění,
 - část správních nákladů.

Blíže viz PE, s. 92

Položky nákladů

Náklady na pojistná plnění (PPL)

Představují smluvní závazky pojišťovny vůči pojištěnému nebo „třetím“ osobám:

- přímé, případně následné škody na zdraví a majetku,
- šetření pojistných událostí,
- poplatky za znalecké posudky,
- poplatky za soudní jednání.

Bliže viz PE, s. 92

Položky nákladů

Vlastní náklady (NV)

☐ náklady na vznik pojištění:

- tvorba produktů,
- tisk návrh pojistek a pojistných smluv,
- tisk ostatních tiskopisů,
- reklama a propagace;

☐ náklady na obchodní činnost:

- tvorba obchodní sítě,
- tvorba metodických pomůcek a sazebníků,
- školení pojišťovacích agentů a pojišťovacích makléřů;

Blíže viz PE, s. 92

Položky nákladů

☐ náklady na likvidační službu:

- výběr a školení pracovníků likvidační služby,
- tvorba metodických pomůcek;

☐ náklady na provozní činnost:

- správa pojištění (taxace návrhopojistek, intervence pro neplacení pojistného, archivace pojistných smluv apod.),
- informační činnost (hardware, software),
- správa majetku;

☐ náklady na řízení společnosti.

Bližší viz PE, s. 92 - 93

Struktura nákladů

Příklad struktury nákladů:

Pojistná plnění (70 – 80%)	Vlastní náklady (20 – 30%)
Náklady celkem	

Vztah mezi výnosy a náklady:

Výnosy	
Náklady	Zisk

Hospodářský výsledek

- ❑ **Hospodářský výsledek** účetní jednotky je důležitým ukazatelem úrovně jejího hospodaření.
- ❑ Zjišťuje se ze zůstatků účtových tříd **5 – Náklady** a **6 – Výnosy**.
- ❑ Skladba těchto účtových tříd umožňuje zjištění hospodářského výsledku v rozdělení na výsledek – **provozní, finanční a mimořádný**.
- ❑ Součet provozního a finančního výsledku považujeme za hospodářský výsledek běžné činnosti účetní jednotky.
- ❑ Hospodářský výsledek **před zdaněním** se zjistí jako rozdíl výnosů a nákladů, mimo účtu o daní z příjmu.
- ❑ Hospodářský výsledek **po zdanění** – účetní **zisk** nebo **ztráta** – se zjistí jako rozdíl výnosů a nákladů.

Bliže viz PE, s. 93 - 94

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Hospodářský výsledek

- ❑ **Daňová povinnost** účetní jednotky vyplývající ze zákona o dani z příjmu se považuje za tzv. **daňový základ** evidovaný v účtové třídě 5 – Náklady.
- ❑ **Daň se vypočte** podle zákonné sazby ze zjištěného daňového základu, a to v rozdělení na daň z příjmů běžné činnosti a daň z příjmů mimořádné činnosti.

Blíže viz PE, s. 94

Uzávěrka a Účetní závěrka

- ❑ **Uzávěrka** – představuje uzavírání účetních knih. Koncem kalendářního roku, po zaúčtování všech účetních případů vyplývajících z běžné činnosti se provádí přezkoušení správnosti a úplnosti údajů zaúčtovaných do účetních knih běžného období.
- ❑ **Účetní závěrka** – představuje číselné údaje o stavu a struktuře majetku, závazků a kapitálu, o struktuře nákladů, výnosů a o dosaženém hospodářském výsledku v předepsaném členění. Tvoří ji rozvaha, výkaz zisku a ztrát a příloha.

Účetní výkazy pojišťovny

Rozvaha

Výkaz zisku a ztráty

Výkaz peněžních toků - Cash flow

Rozvaha

Aktiva	Pasiva
Dlouhodobý nehmotný majetek	Vlastní kapitál
Finanční umístění (investice)	Technické rezervy
Pohledávky (dlužníci)	Rezervy na ostatní rizika a ztráty
Ostatní aktiva	Depozita při pasivním zajištění
Přechodné účty aktiv	Závazky (věřitelé)
	Přechodné účty pasiv
	Nerozdělený zisk minulého období
	Zisk běžného účetního období
Aktiva celkem	Pasiva celkem

Výkaz zisku a ztráty

Technický účet k neživotnímu pojištění

Zasloužené pojistné
Výnosy z fin. umístění
Ostatní technické výnosy
Náklady na pojistná plnění
Změny stavu TR
Prémie a slevy
Provozní náklady
Změna stavu vyrovnávací
rezervy
Výsledek TU k NP

Technický účet k životnímu pojištění

Zasloužené pojistné
Výnosy z fin. umístění
Přírůstky fin. umístění
Ostatní technické výnosy
Náklady na pojistná plnění
Změna stavu TR
Prémie a slevy
Provozní náklady
Náklady na fin. umístění
Úbytky hodnoty fin. umístění
Ostatní technické náklady
Výsledek TU k ZP

Netechnický účet

Výsledek TU k NP
Výsledek TU k ZP
Výnosy z fin. umístění
Náklady na fin. umístění
Ostatní výnosy
Ostatní náklady
Daň z příjmu z běžné činnosti
Zisk nebo ztráta po zdanění
Mimořádné výnosy
Mimořádné náklady
Mimořádný zisk nebo ztráta
Daň z příjmů z mimořádné
činnosti
Ostatní daně
Zisk nebo ztráta za účetní
období - HV

Struktura hospodářského výsledku

<i>Druh hospodářského výsledku</i>	<i>Vyčíslení hospodářského výsledku</i>
Hospodářský výsledek z běžné (pojišťovací) činnosti	Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění Výsledek technického účtu k životnímu pojištění
Hospodářský výsledek finanční	Výsledek netechnického účtu
Mimořádný hospodářský výsledek	Mimořádné výnosy Mimořádné náklady
Hospodářský výsledek před zdaněním	Ostatní výnosy Ostatní náklady
Hospodářský výsledek po zdanění	Daň z příjmů z běžné činnosti
Hospodářský výsledek za účetní období	Daň z příjmů z mimořádné činnosti Ostatní daně a poplatky

Ing. František Řezáč, Ph.D.

Mgr. Silvie Kafková

Masarykova univerzita

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Správa aktiv pojišťovny, investiční činnost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Implementace Směrnic EU do české legislativy v pojišťovnictví

- ❑ Změna dohledu nad pojišťovnictvím od tzv. materiální kontroly na **kontrolu solventnosti a managementu**.
- ❑ Zpřísnily se požadavky na **kapitálovou vybavenost** pojišťoven v závislosti na rozsahu povolené činnosti, kontrola vlastníků či osob ve statutárních a kontrolních orgánech pojišťovny nebo zajišťovny.
- ❑ K zásadní změně došlo v povolovacím řízení, kde **se upustilo od schvalování všeobecných pojistných podmínek** a rozhodující důraz je kladen na charakter požadované činnosti a schopnost tuto činnost bezpečně provozovat.

Bliže viz Pojistná ekonomika (dále jen PE), s. 62

Investiční činnost pojišťovny

- ❑ **Cílem investiční činnosti** je zhodnocení kapitálu, který pojišťovny vlastní a spravují. Komerční pojišťovna však musí investovat takovým způsobem, aby byla schopna v jakémkoli okamžiku v budoucnosti plně dostát svým závazkům vůči klientům.
- ❑ Komerční pojišťovny investují **dočasně volné peněžní prostředky** spravovaných technických rezerv a také část svého vlastního kapitálu s cílem zhodnocovat je na finančním trhu.
- ❑ Důležitým aspektem investiční činnosti komerční pojišťovny je objem jejích technických rezerv, který je ovlivněn zejména následujícími **faktory**:
 - strukturou pojištění v pojistných odvětvích,
 - počtem pojistných smluv, které pojišťovna spravuje,
 - mírou využití zajištění, popřípadě jiných způsobů eliminace pojistně-technického rizika.

Blíže viz PE, s. 69

Investiční činnost pojišťovny

- ❑ Při posuzování investiční činnosti v komerční pojišťovně je třeba **odlišit investiční činnost** v komerční pojišťovně pro životní pojištění a investiční činnost v komerční pojišťovně pro neživotní pojištění.
- ❑ Při finančním umístění prostředků technických rezerv **životních pojištění** je kladen **důraz na bezpečnost a výnos**, samozřejmě při zajištění potřebné likvidity.
- ❑ Naopak dva základní výrazy, popisující finanční umístění prostředků technických rezerv **neživotních pojištění**, jsou **bezpečnost a likvidita**. Při zajištění určitého stupně rizika a likvidity se následně klade důraz na maximalizaci výnosů.

Bliže viz PE, s. 69

Zásady finančního umístění

- ❑ **Zásada bezpečnosti**, která určuje, že jednotlivé složky finančního umístění musí poskytovat záruku návratnosti vložených prostředků.
- ❑ **Zásada rentability**, která ukládá, aby jednotlivé složky finančního umístění zabezpečovaly výnos z jejich držby nebo zisk z jejich prodeje.
- ❑ **Zásada likvidity**, což znamená, že v závislosti na charakteru provozované pojišťovací činnosti musí být část finančního umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy, uložena tak, aby tyto prostředky byly pohotově k dispozici k plynulé úhradě výplat pojistných plnění.
- ❑ **Zásada diverzifikace**, která znamená, že jednotlivé složky finančního umístění musí být rozloženy mezi větší počet právnických osob, mezi nimiž není vztah ovládané a ovládající osoby, ani osob, které jednají ve shodě.

Bliže viz PE, s. 70

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Skladba a limity finanční umístění

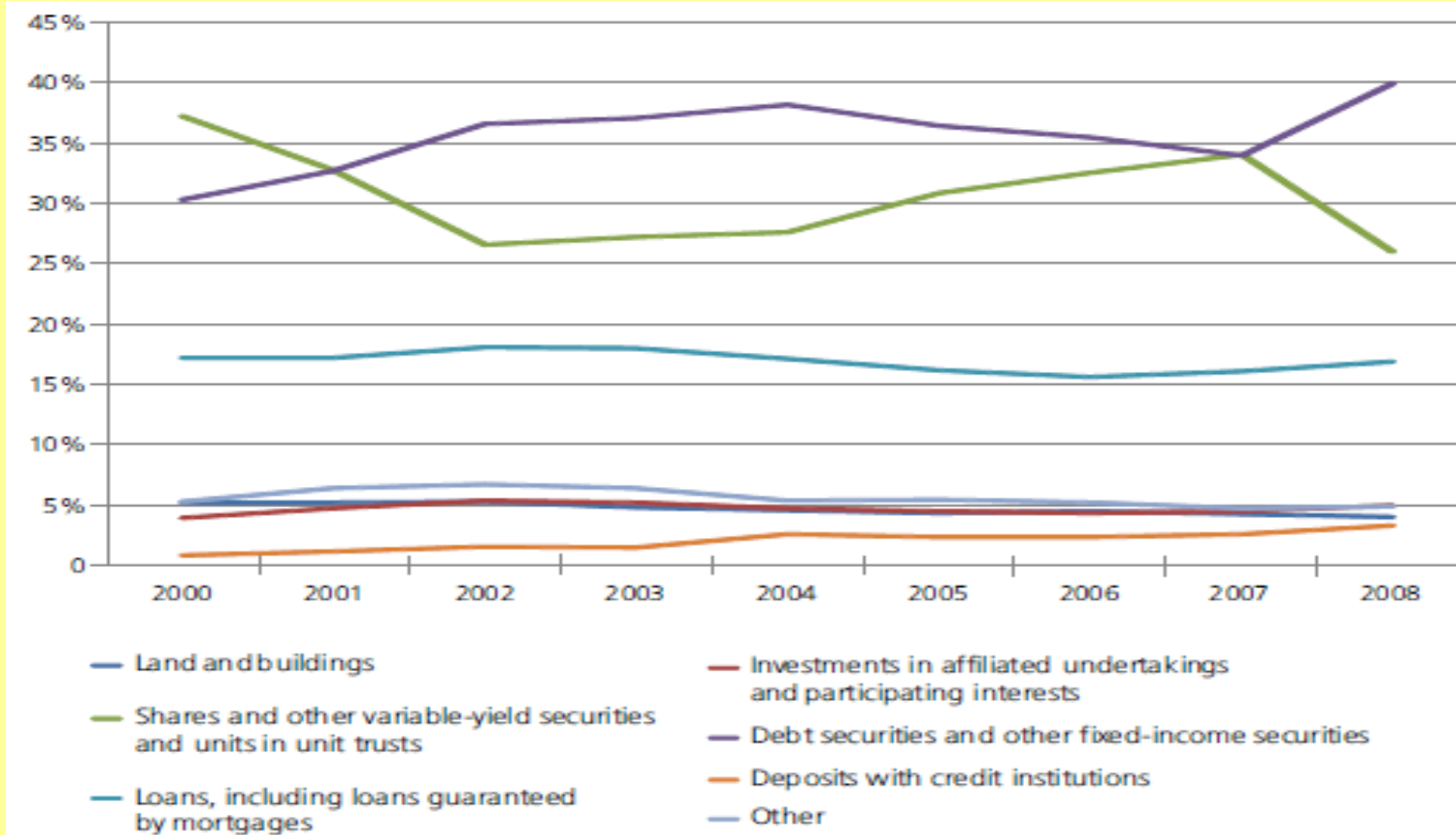
☐ Skladba finančního umístění

Blíže viz PE s. 70 – 73 a Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišťovnictví, § 70 - 75

☐ Limity skladby finančního umístění

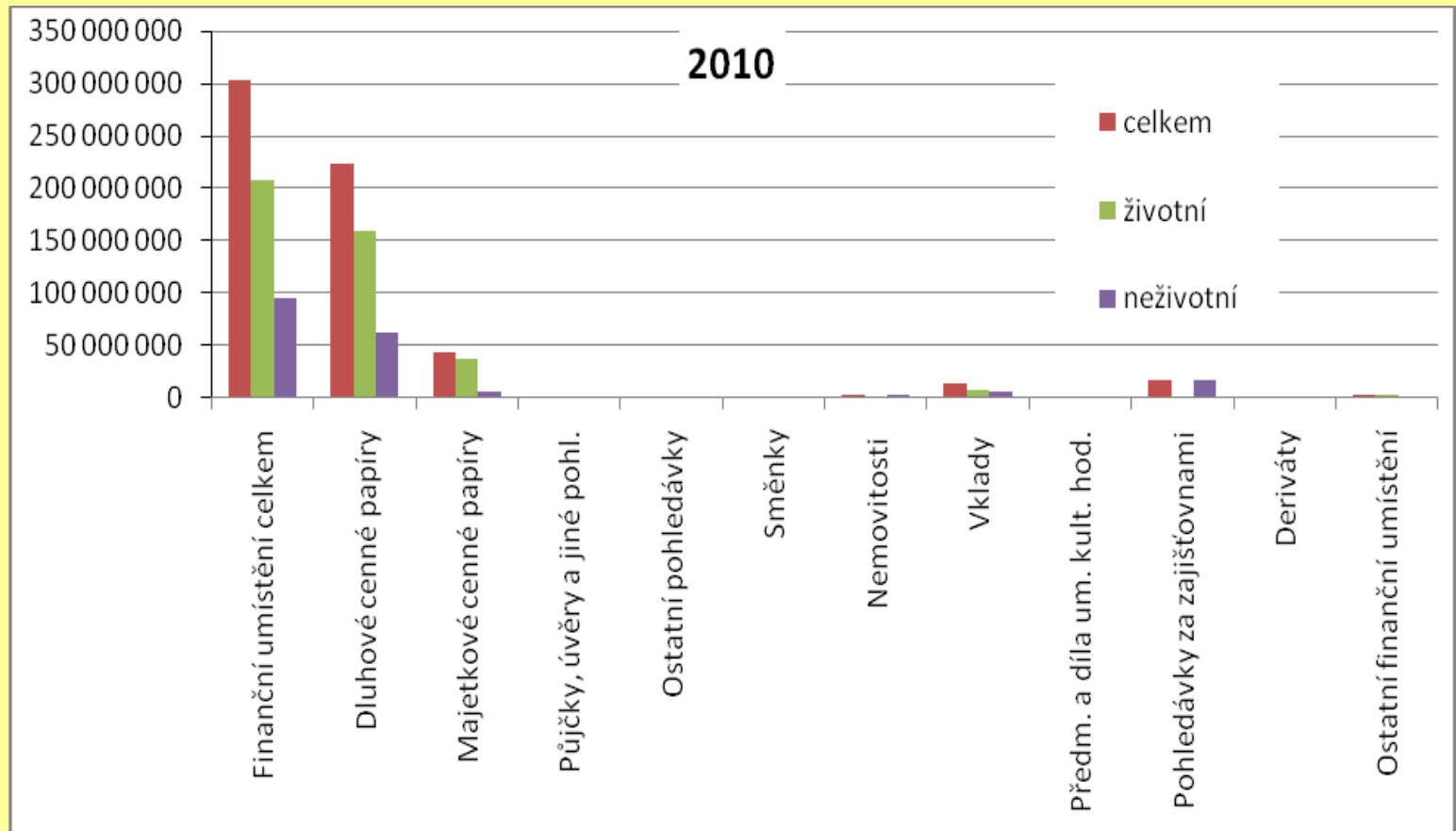
Blíže viz PE s. 73 – 76 a Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 13

Podíl jednotlivých druhů aktiv ve finančním umístění evropských pojišťoven podle CEA

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Finanční umístění dle ČNB - 2010

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

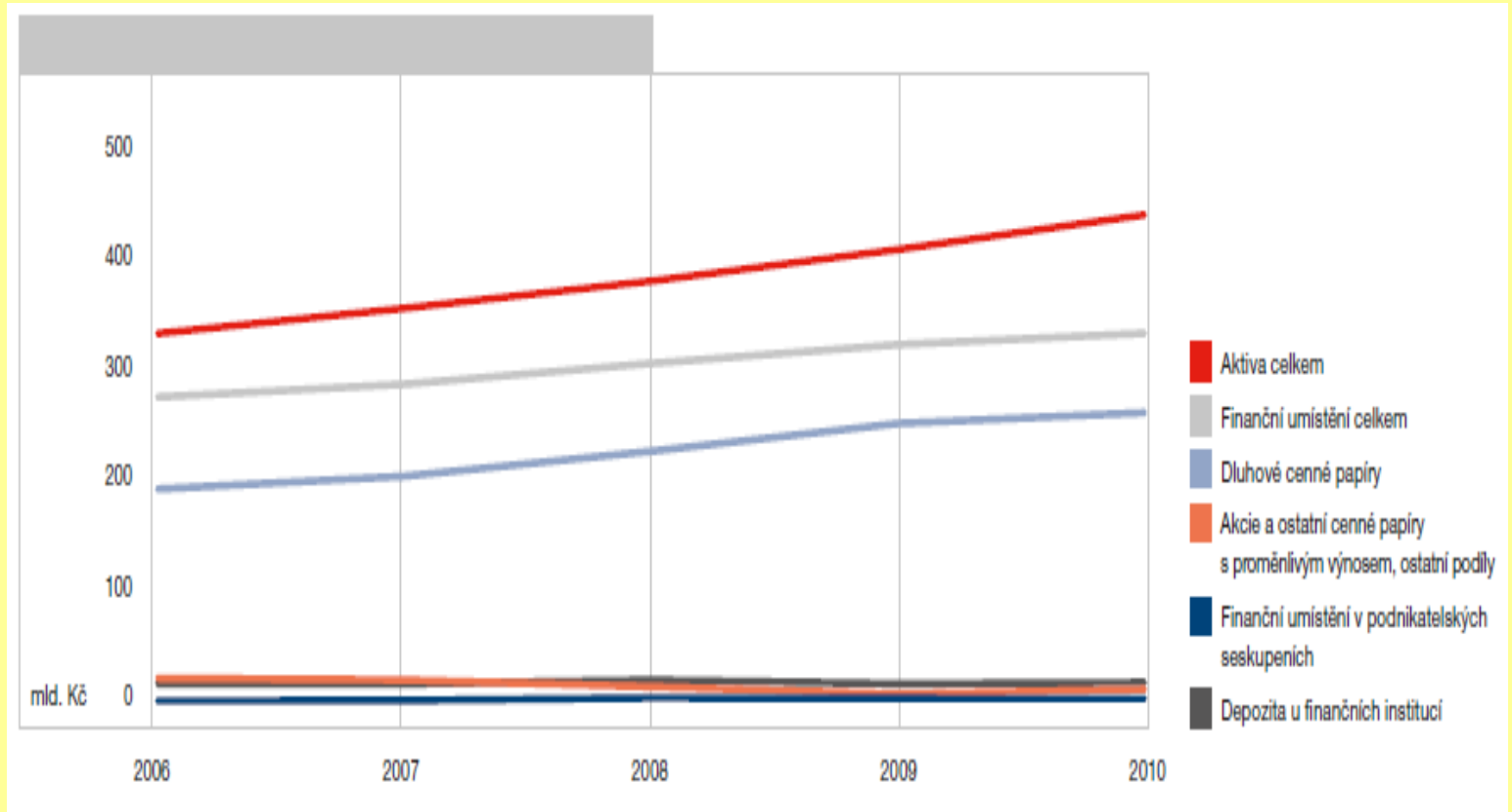
Vývoj aktiv a finančního umístění ČAP

tis. Kč	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Aktiva celkem	125 148 004	133 001 151	155 344 254	176 557 416	201 700 327	229 542 497	258 893 288
Finanční umístění celkem	93 410 310	108 821 940	124 885 569	141 471 186	165 503 583	194 372 667	215 720 136
Dluhové cenné papíry	23 958 648	39 161 712	56 431 972	93 393 223	108 953 174	133 536 699	145 298 820
Akcie a ostatní cenné papíry s proměnlivým výnosem, ostatní podíly	7 841 404	4 269 548	4 397 819	7 576 262	5 299 803	13 417 989	12 579 437
Finanční umístění v podnikatelských seskupeních	13 061 510	13 773 708	10 341 794	9 442 257	13 743 294	13 098 161	18 557 250
Depozita u finančních institucí	29 728 436	36 449 850	38 062 051	16 680 824	20 859 186	20 037 292	23 162 065

tis. Kč	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aktiva celkem	291 796 604	316 489 613	328 778 386	350 558 045	374 060 029	401 329 375	431 308 798
Finanční umístění celkem	249 737 526	267 745 199	273 749 883	284 837 409	302 850 121	319 038 374	328 819 850
Dluhové cenné papíry	154 893 816	167 355 559	194 204 983	205 287 026	226 853 171	250 819 041	260 179 368
Akcie a ostatní cenné papíry s proměnlivým výnosem, ostatní podíly	26 771 463	32 784 437	30 480 586	29 071 525	23 219 390	17 245 347	21 067 127
Finanční umístění v podnikatelských seskupeních	24 475 565	25 787 352	11 259 690	11 582 685	13 880 270	13 354 889	13 180 159
Depozita u finančních institucí	26 884 226	27 329 644	26 003 560	25 810 909	29 119 974	25 907 768	26 978 018

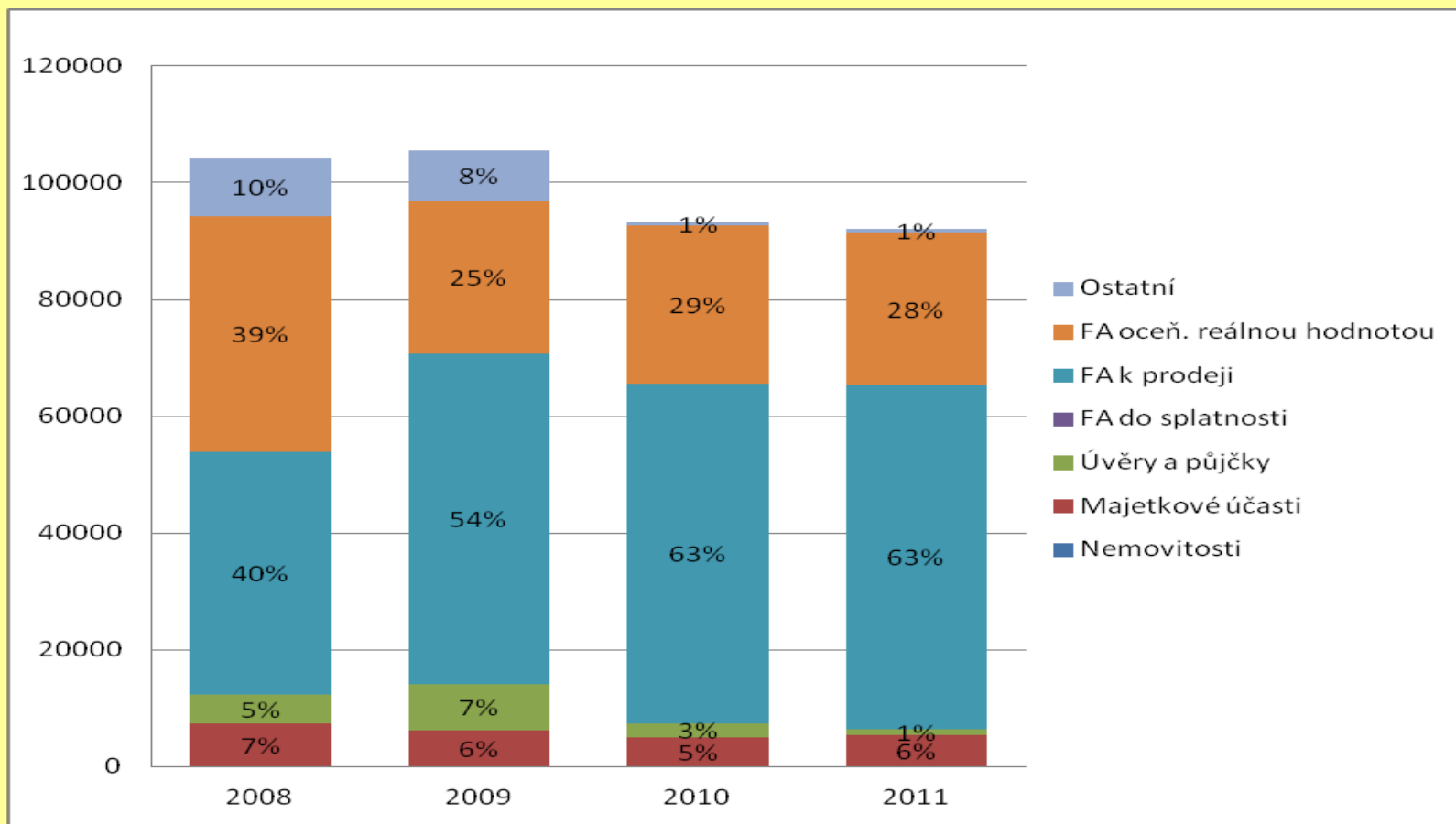
Ing. František Řezáč, Ph.D.
 Mgr. Silvie Kafková
 Masarykova univerzita

Vývoj aktiv a finančního umístění ČAP

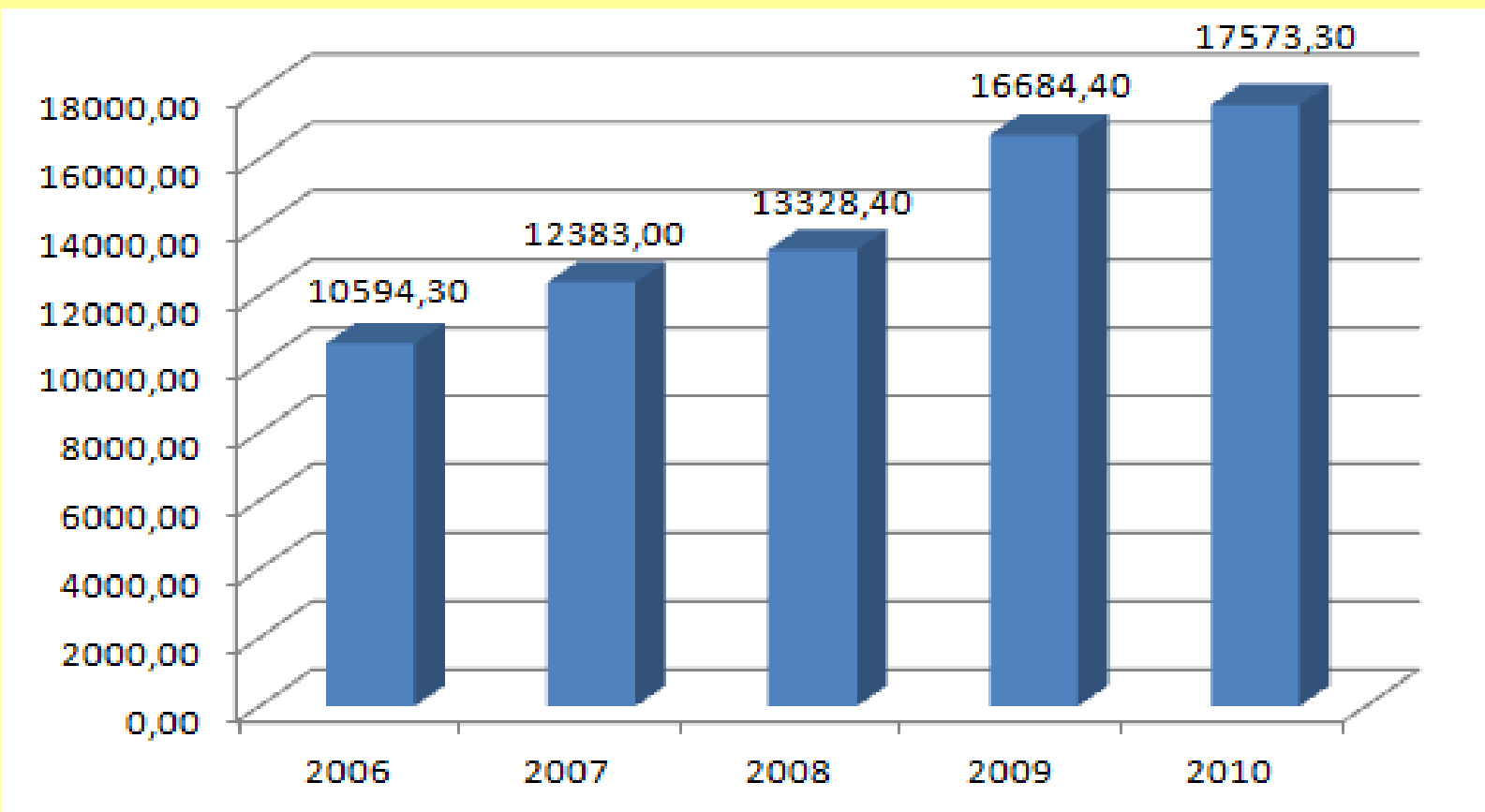
Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Finanční umístění České pojišťovny, a.s.

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Finanční umístění Generali pojišťovny, a.s.

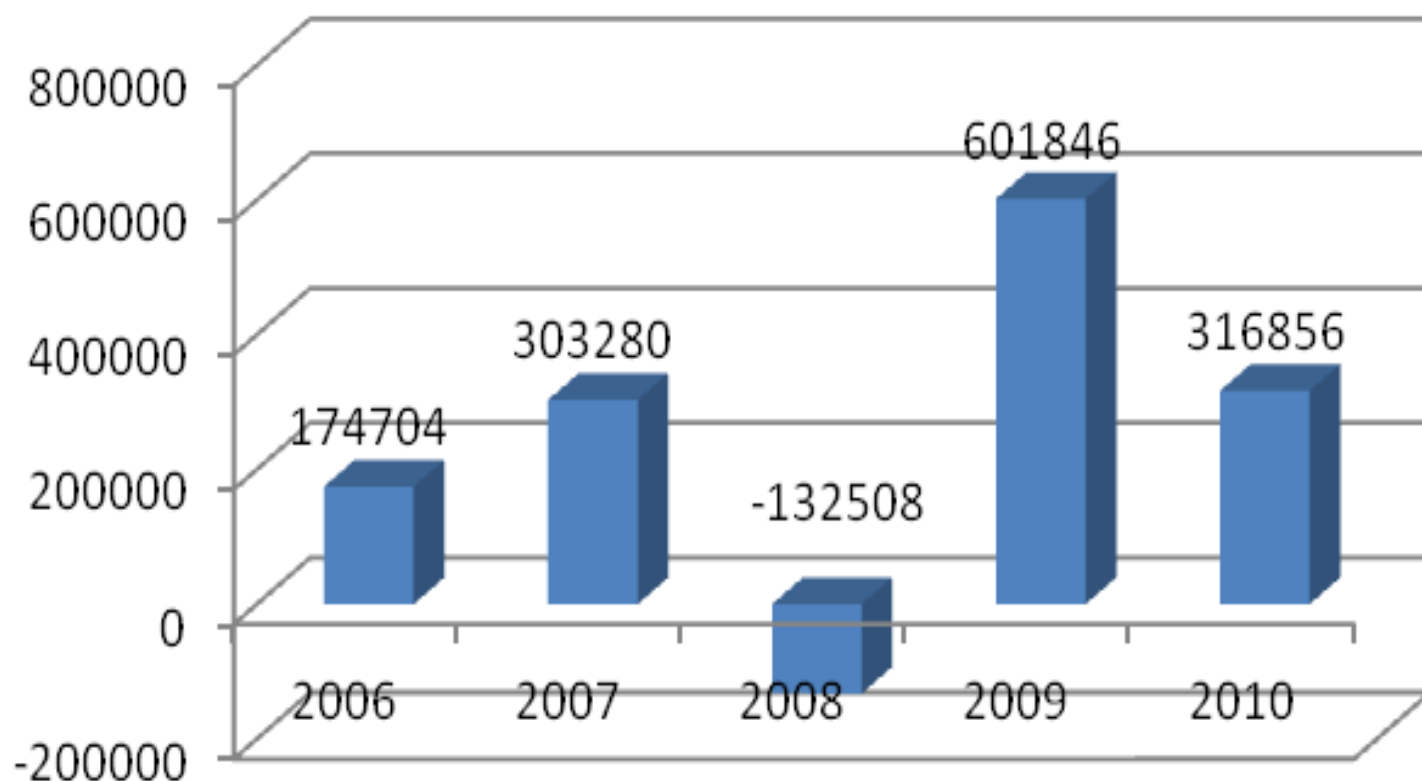
Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Finanční umístění Generali pojišťovny, a.s.

<i>V mil. Kč</i>	2006	2007	2008	2009	2010
Cenné papíry s pevným výnosem	5 579,20	6 216,10	8 792,90	11 335,10	11 054,50
Cenné papíry s proměnlivým výnosem	1 761,90	1 957,10	647,40	1 070,30	1 500,80
Depozita u bank	1 345,10	1 538,50	1 181,50	742,20	391,40
Finanční umístění v podnikatelských skupeních	590,00	643,60	163,00	156,90	208,10
Pozemky a stavby	132,40	226,50	713,30	716,40	720,80
Ostatní půjčky	21,60	5,50	6,10	7,20	7,70
Ostatní finanční umístění (finanční deriváty)	0,00	0,00	-19,00	-80,40	37,70
Finanční umístění životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník	1 164,30	1 795,60	1 843,30	2 736,70	3 652,30
Celkem	10 594,30	12 383,00	13 328,40	16 684,40	17 573,30

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Výnosy - náklady na finanční umístění Generali pojišťovny, a.s.

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Oceňování obligací a akcií

- ❑ Blíže viz Cipra Tomáš „Pojistná matematika“, 1999, kapitola 3 (finanční matematika v pojištění – investiční praxe)

- ❑ Blíže viz Cipra Tomáš „Finanční a pojistné vzorce“, 2006, kapitola 9 (finanční instrumenty)

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Solventnost pojišťovny

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Kapitálová vybavenost

- ❑ **Kapitálová vybavenost**, tj. solventnost pojišťovny představuje její schopnost splnit stanovené budoucí neznámé závazky. Pojišťovna není solventní, pokud její aktiva nejsou vytvořena v potřebné výši, nebo z jiných důvodů není schopna hradit vzniklé nároky.
- ❑ Evropská komise vytvořila pro solventnost všeobecná kritéria, která stanoví minimální požadavky ve všech členských zemích. Při stanovení **výše potřebného kapitálu** je třeba brát v úvahu:
 - velikost pojišťovny a její vlastní dluh,
 - poskytované pojistné produkty na trhu, územní působnost,
 - efektivitu činnosti managementu vyjádřenou rozsahem škodních událostí, kontrolou výdajů a kvalitou prodeje,
 - riziko nelikvidovaných škod přesahujících vytvořené technické rezervy,
 - negativní dopady růstu míry inflace,
 - stupeň vystavení se riziku změny směnného kurzu,
 - základy oceňování aktiv a pasiv.

Bliže viz PE, s. 78-79 a MŘKP, s. 42

Ing. František Řezáč, Ph.D.

Mgr. Silvie Kafková

Masarykova univerzita

Kapitálová vybavenost

- ❑ **V oblasti krytí závazků** vyplývajících ze spravovaných pojistných smluv vyvstávají pro pojišťovnu tyto základní problémy:
 - problematika **okamžité likvidity**, která řeší potřeby krytí okamžitých závazků pojišťovny způsobených událostmi vzniklými v běžném účetním roce, jejichž rozsah je znám,
 - tvorba **dostatečného objemu technických rezerv** na krytí závazků, které v daném účetním období vznikly, ale budou z různých důvodů řešeny až v následujících účetních obdobích,
 - **tvorba jiných zdrojů** ke krytí závazků z pojištění, které musí mít pojišťovna k dispozici při případném nedostatku technických rezerv pro řešení v budoucnu vzniklých mimořádných událostí.

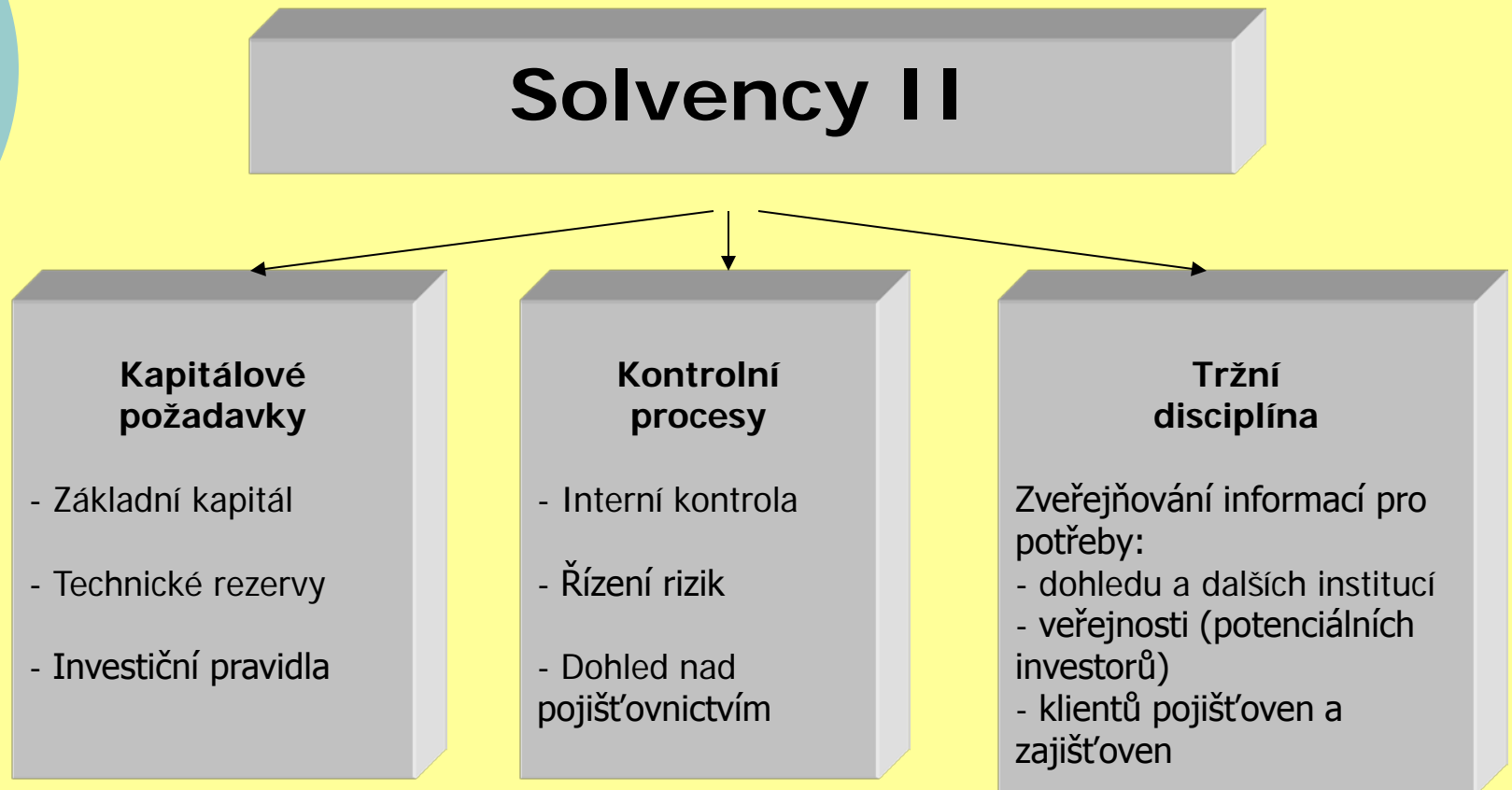
Bliže viz PE, s. 78-79 a MŘKP, s. 42

Ing. František Řezáč, Ph.D.

Mgr. Silvie Kafková

Masarykova univerzita

Struktura Solvency II

1. Pilíř Solvency II

- ❑ **Stanovení minimálního kapitálového požadavku** – zahrnuje stanovení výše a způsob výpočtu požadovaného kapitálu k zabezpečení úhrady závazků vyplývajících z uzavřených a platných pojistných smluv. Vychází z dvouúrovňového přístupu a vymezuje:
 - **minimální kapitálový požadavek (MCR)** - je závislý na objemu obchodů pojistitele. Měl by nahradit ukazatel požadované míry solventnosti.
 - **solventnostní kapitálový požadavek (SCR)** - je závislý na výši rizikového ekonomického kapitálu v případě, že by došlo ke katastrofickému sledu událostí. Měl by nahradit ukazatel minimálního garančního fondu (ukazatel garančního fondu).

Bliže viz MŘKP, s. 44

2. Pilíř Solvency II

- ❑ **Zavedení kontrolních procesů** – představuje zavedení důsledné interní kontroly a pravidel řízení rizik pojišťovny. V rámci této kontroly bude nutné zvažovat zejména:
 - **pojistné riziko** – zahrnuje především stanovení výše pojistné sazby, technických rezerv pojišťovny a zajištění,
 - **tržní riziko** – představuje vliv volatility na budoucí hodnotu finančního umístění na finančních trzích,
 - **kreditní riziko** – zahrnuje možnost úpadku z důvodu špatné investice nebo zajištění,
 - **operační riziko** – představuje možnost selhání informačních technologií, lidského faktoru nebo vliv mimořádných externích událostí,
 - **riziko vyplývající z nesouladu při alokaci aktiv a pasiv (ALM)**.

Bližší viz MŘKP, s. 45

3. Pilíř Solvency II

- ❑ **Tržní disciplína** – představuje:
 - povinnost pojišťovací instituce zveřejňovat objektivní **informace** o své obchodní činnosti a finanční situaci z důvodu **vyšší transparentnosti**.
 - V této souvislosti Evropská komise očekává, že vzhledem k podrobnějšímu zveřejňování údajů o činnosti pojišťoven a zajišťoven budou tyto subjekty v rámci rostoucí konkurence nuceny důsledněji dodržovat **pravidla stanovená dohledem nad pojišťovnictvím**.

Bliže viz MŘKP, s. 45

Solventnost pojišťoven

- ❑ K zabezpečení **schopnosti uhradit závazky** vyplývající z uzavřených pojistných a zajišťovacích smluv tuzemská pojišťovna a tuzemská zajišťovna udržuje po celou dobu své činnosti disponibilní míru solventnosti nejméně ve výši požadované míry solventnosti, a to s ohledem na celý rozsah své činnosti.
- **Disponibilní mírou solventnosti** se rozumí upravená výše vlastních zdrojů pojišťovny nebo zajišťovny.
- **Požadovanou mírou solventnosti** se rozumí minimální hodnota disponibilní míry solventnosti.
- ❑ Disponibilní míra solventnosti a požadovaná míra solventnosti tuzemské pojišťovny, tuzemské zajišťovny, pojišťovny z třetího státu nebo zajišťovny z třetího státu se vypočte z položek a způsobem stanovených vyhláškou.

Bliže viz Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišřovnictví, § 76

Disponibilní míra solventnosti se vypočte z položek:

- + **splacený základní kapitál** a, nemá-li tuzemská pojišťovna právní formu družstva, též emisní ážio,
- + **ostatní kapitálové fondy**, rezervní fond a ostatní fondy ze zisku,
- + **nerozdělený zisk** minulých účetních období a běžného období po odečtení části zisku určeného k vyplacení akcionářům nebo družstevníkům,
- + **jiné položky** (kumulativní prioritní akciový kapitál, závazky z podřízených dluhopisů nebo jiné závazky, jejichž splacení je vázáno podmínkou podřízenosti a cenné papíry bez stanovené doby splatnosti),
- **hodnota nehmotného majetku**,
- **vlastní akcie**, má-li tuzemská pojišťovna právní formu akciové společnosti,
- **podíly v přidružených nebo ovládaných osobách** poskytující investiční služby.

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 16

Požadovaná míra solventnosti

- ❑ V **neživotním pojištění** je požadovaná míra solventnosti **rovna vyššímu ze dvou výsledků**, které jsou vypočteny postupy uvedenými v části I. přílohy č. 3 k vyhlášce.
- ❑ V **životním pojištění** je požadovaná míra solventnosti **rovna součtu výsledků** pro jednotlivá seskupení odvětví životních pojištění, které jsou vypočteny postupy uvedenými v části II. přílohy č. 3 k vyhlášce.

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 17

Garanční fond

Jedna třetina požadované míry solventnosti představuje **garanční fond**, přičemž garanční fond nesmí být nižší než:

- a) **120 000 000 Kč**, jestliže je provozována pojišťovací činnost podle jednoho nebo více pojistných odvětví **životních pojištění**,
- b) **120 000 000 Kč**, jestliže je provozována pojišťovací činnost podle jednoho nebo více pojistných odvětví **neživotních pojištění** uvedených v části B bodech 10 až 15 přílohy č. 1 k Zákonu o pojišťovnictví,
- c) **90 000 000 Kč**, jestliže je provozována pojišťovací činnost podle jednoho nebo více pojistných odvětví neživotních pojištění jiných než uvedených v části B bodech 10 až 15 přílohy č. 1 k Zákonu o pojišťovnictví,
- d) **120 000 000 Kč**, jestliže je provozována **zajišťovací činnost v životním zajištění**,
- e) **120 000 000 Kč**, jestliže je provozována **zajišťovací činnost v neživotním zajištění**,
- f) **40 000 000 Kč**, jestliže je provozována zajišťovací činnost podle písmene d) nebo e) **kaptivní zajišťovnou**.

Ing. František Rezáč, Ph.D.

Mgr. Silvie Kafková

Masarykova univerzita

Odpovědný pojistný matematik

Zpráva odpovědného pojistného matematika obsahuje:

- ❑ obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo tuzemské pojišťovny nebo pojišťovny z třetího státu,
- ❑ jméno, popřípadě jména, a příjmení odpovědného pojistného matematika, druh smluvního vztahu odpovědného pojistného matematika k tuzemské pojišťovně nebo pojišťovně z třetího státu, včetně doby jeho dosavadního působení ve funkci odpovědného pojistného matematika v této tuzemské pojišťovně nebo pojišťovně z třetího státu,

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 27

Ing. František Řezáč, Ph.D.

Mgr. Silvie Kafková

Masarykova univerzita

Odpovědný pojistný matematik

- vyjádření odpovědného pojistného matematika k:
 - výši technických rezerv tuzemské pojišťovny nebo pojišťovny z třetího státu, včetně odůvodnění významných změn v jejich výši,
 - metodě výpočtu vyrovnávací rezervy a v případě změny této metody od poslední zprávy odpovědného pojistného matematika též k důvodům této změny,
 - výsledkům testů postačitelnosti technických rezerv a opatřením navrženým na základě těchto výsledků,
 - řízení aktiv a pasiv a skladbě finančního umístění,
 - výši a způsobu rozdělení podílů na ziscích v životním pojištění,
 - výpočtu disponibilní a požadované míry solventnosti tuzemské pojišťovny nebo pojišťovny z třetího státu,

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 27

Odpovědný pojistný matematik

- výpočtu sazeb pojistného jednotlivých produktů nabízených tuzemskou pojišťovnou nebo pojišťovnou z třetího státu,
- věrohodnosti údajů, ze kterých vycházel při výkonu činnosti odpovědného pojistného matematika,
- sjednaným zajistným programům a jiným způsobům snižování rizik používaných tuzemskou pojišťovnou nebo pojišťovnou z třetího státu,
- výsledkům ověřování spolehlivosti generátorů ekonomických scénářů nebo podobného simulačního softwaru, pokud jsou při pojistně matematických výpočtech používány,

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 27

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Odpovědný pojistný matematik

- výši technické úrokové míry stanovené pro pojistné smlouvy s jednorázově placeným pojistným, které byly uzavřeny nejdéle na dobu 8 let, podle § 12 odst. 3,
- dalším informacím, které považuje z pohledu své funkce za důležité a významné,
- ❑ odhad očekávané disponibilní a požadované míry solventnosti tuzemské pojišťovny nebo pojišťovny z třetího státu na následující kalendářní rok.

Bliže viz Vyhláška ČNB č. 434/2009, § 27

Výpočet solventnosti pojišťoven

- Blíže viz Cipra Tomáš „Finanční a pojistné vzorce“, 2006, kapitola 24.3

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Finanční analýza pojišťoven

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Hlavní úkoly finanční analýzy

- ❑ neustále vyhodnocovat, na základě finančních ukazatelů, ekonomickou situaci pojišťovny,
- ❑ současně, pomocí poměrových ukazatelů finanční analýzy, odhadovat budoucí vývoj jednotlivých ekonomických veličin,
- ❑ ukazatele úspěchu, vycházející z finanční analýzy, využít při vyhodnocování úspěšnosti zvolené podnikové strategie v návaznosti na změny tržní struktury, konkurenční pozice a celkové ekonomické situace v pojišťovně.

Bliže viz PE, s. 99

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Uživatelé finanční analýzy

- ❑ potenciální klienti pojišťovny jako podklad pro orientaci a rozhodování o využití produktů a služeb dané pojišťovny,
- ❑ analytici, finanční poradci, pojišťovací zprostředkovatelé, daňoví poradci, burzovní makléři,
- ❑ novináři, univerzity a nakonec i nejširší veřejnost, která se zajímá o činnost pojišťoven z nejrůznějších důvodů.

Bliže viz PE, s. 99

Využití finanční analýzy

interní

slouží jako nástroj plánování, organizování a kontroly pro potřebu managementu pojišťovny,

externí

je určena pro akcionáře, dozorčí orgány, klienty, potenciální investory apod. a vychází ze zveřejňovaných údajů (tj. z roční účetní závěrky).

Blíže viz PE, s. 99 - 100

Typy finanční analýzy

- ❑ **Fundamentální analýza**
představuje rozборы založené na rozsáhlých znalostech vzájemných souvislostí mezi ekonomickými a mimoekonomickými jevy. Využívá zkušenosti odborníků – nejen pozorovatelů, ale často i přímých účastníků ekonomických procesů – na jejich subjektivních odhadech pro situace a jejich trendy. I když se tato analýza opírá o velké množství informací, zpracovává údaje spíše **kvalitativní**.
- ❑ **Technická analýza**
představuje použití matematických, matematicko–statistických a dalších algoritmizovaných metod ke **kvantitativnímu** zpracování dat s následným (kvalitativním) ekonomickým posouzením výsledku.

Bliže viz PE, s. 100

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Metody finanční analýzy

Metody finanční analýzy z **hlediska potřeb uživatelů**:

- ❑ **Analýza absolutních (stavových) ukazatelů:**
 - analýza trendů (horizontální-indexová analýza),
 - procentní rozbor (vertikální analýza).
- ❑ **Analýza rozdílových a tokových ukazatelů:**
 - analýza fondů finančních prostředků,
 - analýza cash flow.
- ❑ **Analýza poměrových ukazatelů:**
 - rentability,
 - aktivity,
 - zadluženosti a struktury kapitálu
 - likvidity,
 - kapitálového trhu,
 - na bázi finančních fondů a cash flow.

Metody finanční analýzy

☐ Analýza soustav ukazatelů:

- DuPontův rozklad,
- ostatní pyramidové rozklady.

Metody finanční analýzy z **hlediska složitosti a hloubky rozboru**:

- ☐ Elementární metody – využívají jednoduchou a procentní matematiku.
- ☐ Vyšší metody – jsou založeny na složitějších matematických postupech.

Bliže viz PE, s. 101

Ukazatele finanční analýzy

❑ Stavové ukazatele

Jsou to položky rozvahy (aktiva a pasiva), jež vypovídají o stavu majetku a jeho zdrojů k určitému okamžiku. Jde o primární úkol účetnictví.

❑ Rozdílové ukazatele

- Existují různé typy rozdílových ukazatelů. Z nich nejčastěji využívaným ukazatelem je čistý pracovní kapitál.
- Čistý pracovní kapitál je rozdíl mezi celkovými oběžnými aktivy a celkovými krátkodobými dluhy (zpravidla závazky s dobou splatnosti do jednoho roku).

Čistý pracovní kapitál = Oběžná aktiva – Krátkodobé závazky

Bliže viz PE, s. 102

Ukazatele finanční analýzy

❑ Tokové ukazatele

Informují o změně extenzivních ukazatelů, k níž došlo za určité období. Patří k nim např. cash flow (rozdíl mezi stavem peněžních prostředků a dalších pohotových prostředků v okamžiku t_1 oproti okamžiku t_2).

❑ Poměrové ukazatele

Jsou intenzivní ukazatele a jsou to podíly dvou stavových popř. tokových ukazatelů. Vyjadřují vztah mezi dvěma položkami účetních výkazů, mezi kterými co do obsahu existují určité souvislosti. Mají převážně pravděpodobnostní charakter.

Blíže viz PE, s. 102 - 103

Klasifikace poměrových ukazatelů

- ❑ **Rentabilita** – představuje poměr celkového zisku k výši podnikatelských zdrojů, jichž bylo použito k jeho dosažení. Analýza rentability tedy zjišťuje efektivnost vložených prostředků.

$$\text{Rentabilita celkového kapitálu (ROA)} = \frac{\text{Zisk}}{\text{Celková aktiva}}$$

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)} = \frac{\text{Zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

Bliže viz PE, s. 103

Klasifikace poměrových ukazatelů

- ❑ **Zadluženost** – představuje poměr cizích zdrojů k určitému druhu kapitálu (kapitál, aktiva). Zadluženost je klíčovým kritériem dlouhodobějšího zajištění likvidity. Čím je zadluženost větší, tím větší je riziko, že závazky nebudou moci být včas splaceny. Pro objektivnější posouzení zadluženosti se používá více ukazatelů. V pojišťovnictví je třeba k tomuto ukazateli přistupovat obezřetně a patřičně jej modifikovat.
- ❑ **Likvidita** – představuje schopnost pojišťoven přeměnit majetek na prostředky, jež je možné použít na úhradu závazků. Základními ukazateli, jež patří do této skupiny, jsou ukazatele běžné, pohotovové a okamžité likvidity. K tomu, abychom mohli vypočítat tyto jednotlivé ukazatele, je nezbytně nutná znalost hodnoty krátkodobých závazků.

Bliže viz PE, s. 103 - 104

Klasifikace poměrových ukazatelů

- ❑ **Ostatní vybrané upravené poměrové ukazatele v pojišťovnictví**
 - Některé upravené poměrové ukazatele finanční analýzy je možné využít omezeně a modifikovaně.
 - Specifikum pojišťovnictví spočívá též v tom, že životní pojištění a neživotní pojištění mají své vlastní charakteristické prvky jak v oblasti upisování, tak odškodňování (i ve zdanění), v tvorbě i použití technických rezerv, což v EU vedlo až k oddělení jejich činnosti a k samostatné existenci životních a neživotních pojišťoven.

Blíže viz PE, s. 104 - 108

Rating

- ❑ **Rating** je komplexní a nezávislá analýza hodnoceného subjektu posuzující jeho schopnost a ochotu dostát včas a v plné míře všem svým splatným závazkům.
- Rating lze také definovat jako hodnotící systém, který pomocí stupnice vyjadřuje investiční kvality nebo stanovuje **stupeň rizika nedodržení závazku** vyplývající z emise dluhopisů nebo jiných závazků.
- ❑ **Rating je prováděn** nezávislou soukromou agenturou – ratingovou agenturou, která udělí dlužníkovi odpovídající ratingovou známku. Tato známka je vyjádřením schopnosti subjektu plnit své individuální – konkrétní dluhové závazky, to znamená splatit jistinu a úroky.
- ❑ **Smyslem ratingu** je zprostředkovat informace uživatelům (zapůjčovatelům cizího kapitálu) a z druhé strany zviditelnit klienty (např. pojišťovny) s cílem přinést jim levnější zdroje.

Bliže viz PE, s. 109

Výstupy ratingu

- ❑ **Interní typ** je poskytován managementu společnosti a může sloužit jako návod pro zlepšení jejich činnosti.
- ❑ V **externím typu** jsou shrnuty nejdůležitější charakteristiky hodnocených subjektů a využívají jej zejména zapůjčovatelé cizího kapitálu, investoři do vlastního kapitálu firem, obchodní partneři či poradenské společnosti a široká veřejnost. Většina ratingových agentur spolupracuje na ratingu s klientem.
- ❑ **Nevyžádaný rating**, který vytvářejí agentury na základě požadavků od investorů či obchodních partnerů, a jenž je vytvářen často bez spolupráce s hodnoceným subjektem především z veřejně přístupných informací.

Bliže viz PE, s. 110

Typy ratingu

- ❑ **Credit Rating (CR)** - je ratingem závazků subjektu, úvěru nebo dluhové emise. Prováděná analýza může být kvalitativní nebo kvantitativní v závislosti na ratingové agentuře. Na subjekt se pohlíží skrz trh, přičemž rating není postaven na souboru ukazatelů a kapitálové přiměřenosti. Na sektor se pohlíží z globálního hlediska (trendy, specifika) a jsou zohledněny národní charakteristiky (regulace, limity, legislativa).
- ❑ **Financial Strength Rating (FSR)** - zkoumá finanční sílu pojišťovny při pojistných událostech, dále strukturu a kvalitu technických rezerv, stupeň zajištění a rizikovost pojistného portfolia.

Bliže viz PE, s. 110 - 112

Stupnice ratingu

Moody's:

- největší spolehlivost Aaa
- velmi malé riziko (Aa1 až Aa3)
- malé riziko (A1 až A3)
- střední riziko (Baa1 až Baa3)
- vyšší riziko (Ba1 až B3)
- vysoké riziko (Caa1 až Caa3)

Stupnice ratingu

Standard & Poor's a Fitch:

- nejhodnověrnější dlužník (AAA)
- o něco větší riziko (od AA-plus do BB-plus)
- spekulativní pásmo méně důvěryhodných dlužníků (BB-plus až B-minus)
- velmi rizikové (CCC-plus až D)

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Ukazatele pojistného trhu

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

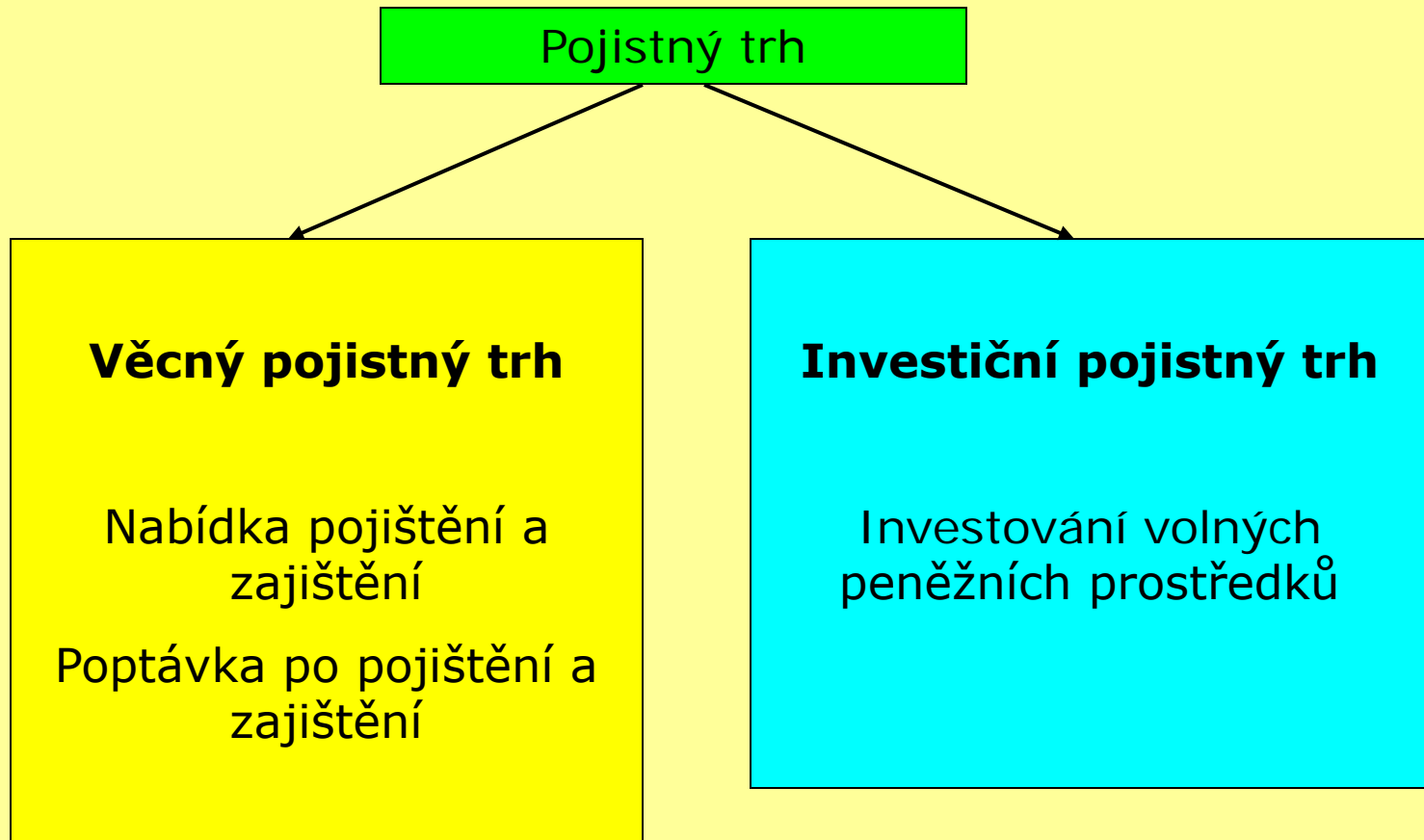
Definice pojistného trhu

- ❑ **Pojistný trh** je trh, na kterém se střetává nabídka a poptávka po pojistné a zajistné ochraně.
- ❑ **Předmětem** obchodních vztahů na pojistném trhu je pojištění a zajištění.
- ❑ **Cenou** za pojistnou a zajistnou ochranu je pojistné a zajistné.

Subjekty pojistného trhu

- ❑ pojistitel, zajistitel,
- ❑ pojistník, pojištěný,
- ❑ zprostředkovatel pojištění,
- ❑ samostatný likvidátor pojistných událostí,
- ❑ asociace,
- ❑ orgán dohledu nad pojišťovnictvím.

Členění pojistného trhu

Vnější faktory ovlivňující pojistný trh

- ❑ vývoj a objem HDP,
- ❑ vývoj inflace,
- ❑ vývoj nezaměstnanosti,
- ❑ počet obyvatel (věková struktura, délka života),
- ❑ peněžní příjmy domácností a firem,
- ❑ objem a struktura výdajů domácností a firem,
- ❑ situace na finančním trhu.

Vnitřní faktory ovlivňující pojistný trh

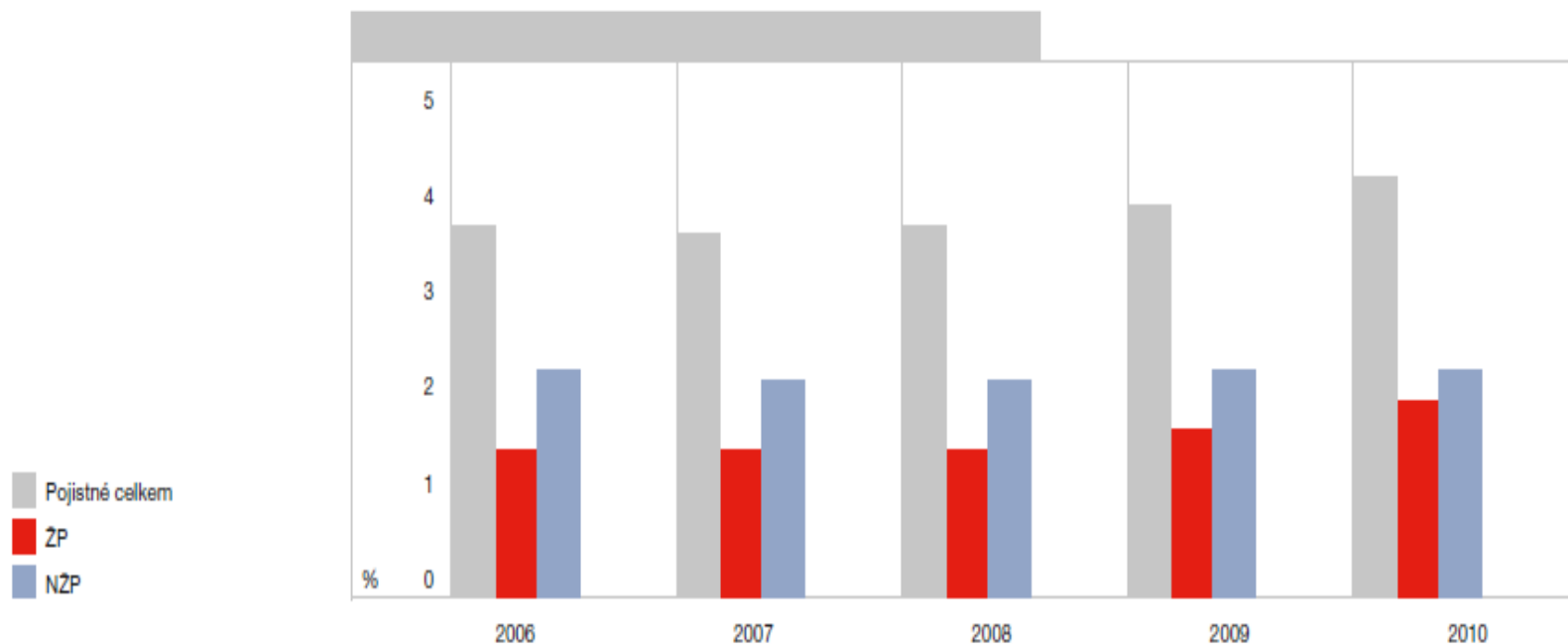
- ❑ pojišťovací a zajišťovací činnost,
- ❑ pojistný zájem,
- ❑ chápání významu a úlohy pojištění (finanční gramotnost),
- ❑ regulace pojistného trhu,
- ❑ zprostředkovatelská činnost,
- ❑ činnost ČAP.

Ukazatele pojistného trhu

- ❑ počet pojišťoven a zajišťoven a jejich podíl na pojistném trhu ČR,
- ❑ předepsané pojistné a koncentrace pojistného trhu,
- ❑ náklady na pojistná plnění,
- ❑ podíl pojistného na HDP,
- ❑ podíl životního a neživotního pojištění,
- ❑ apod.

Statistika pojistného trhu - 2010

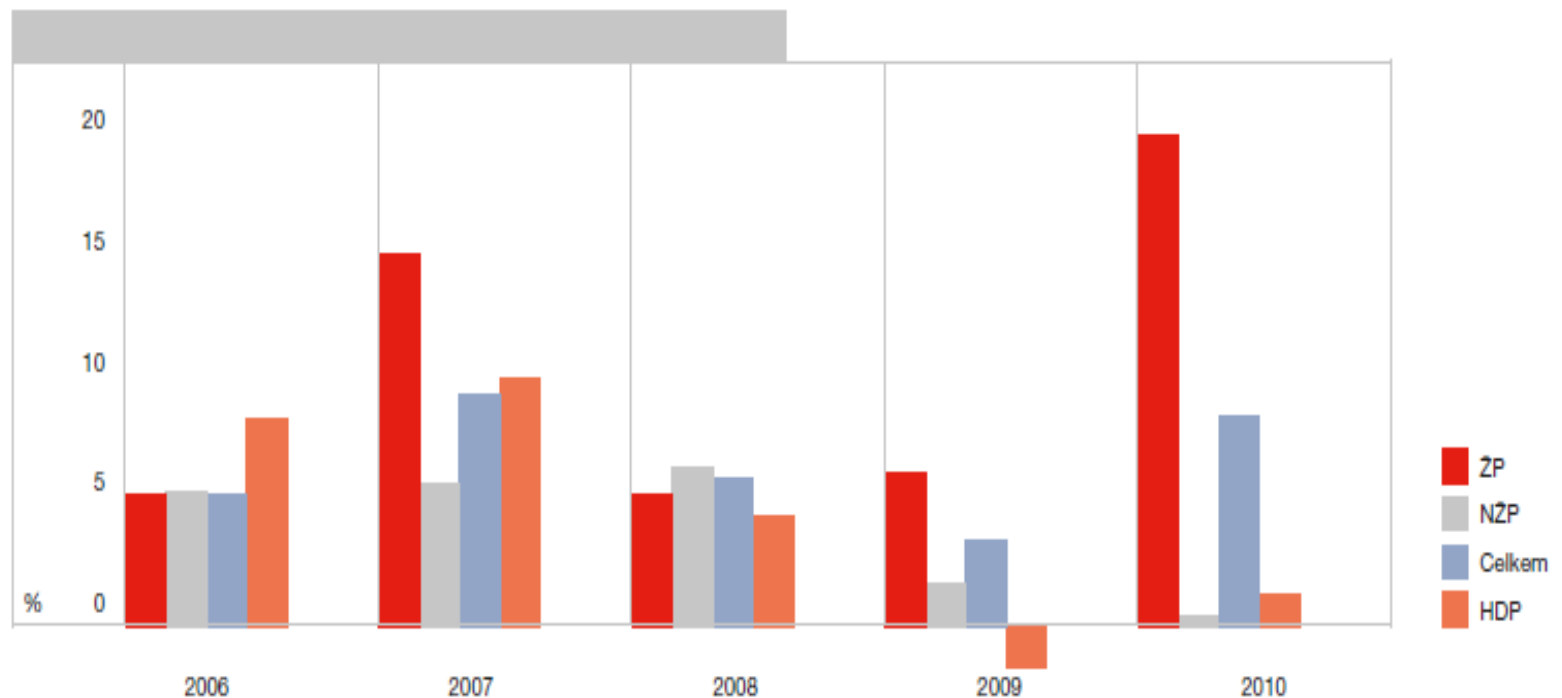
Podíl pojistného na HDP v ČR

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu - 2010

Vývoj předepsaného pojistného a HDP v ČR*

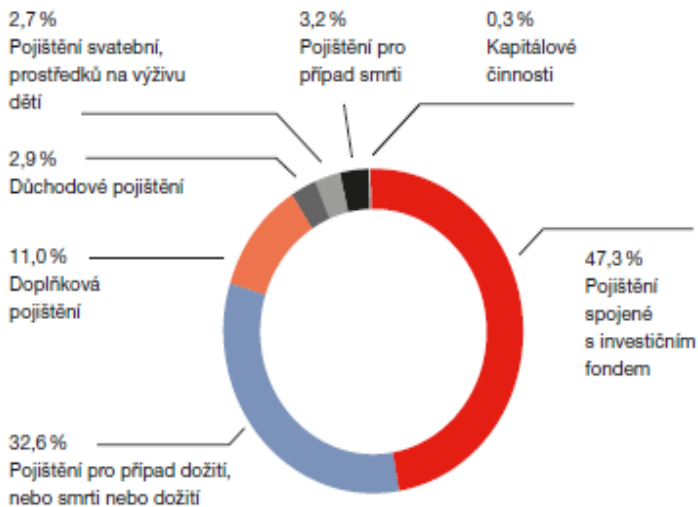
*) meziroční změny v %, běžné ceny

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu - 2010

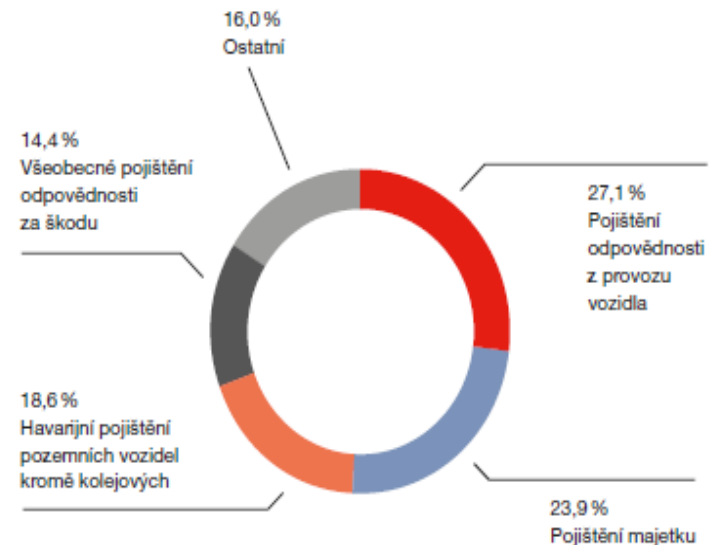
Struktura pojistného trhu

Životní pojištění

Pramen: ČNB, ČAP

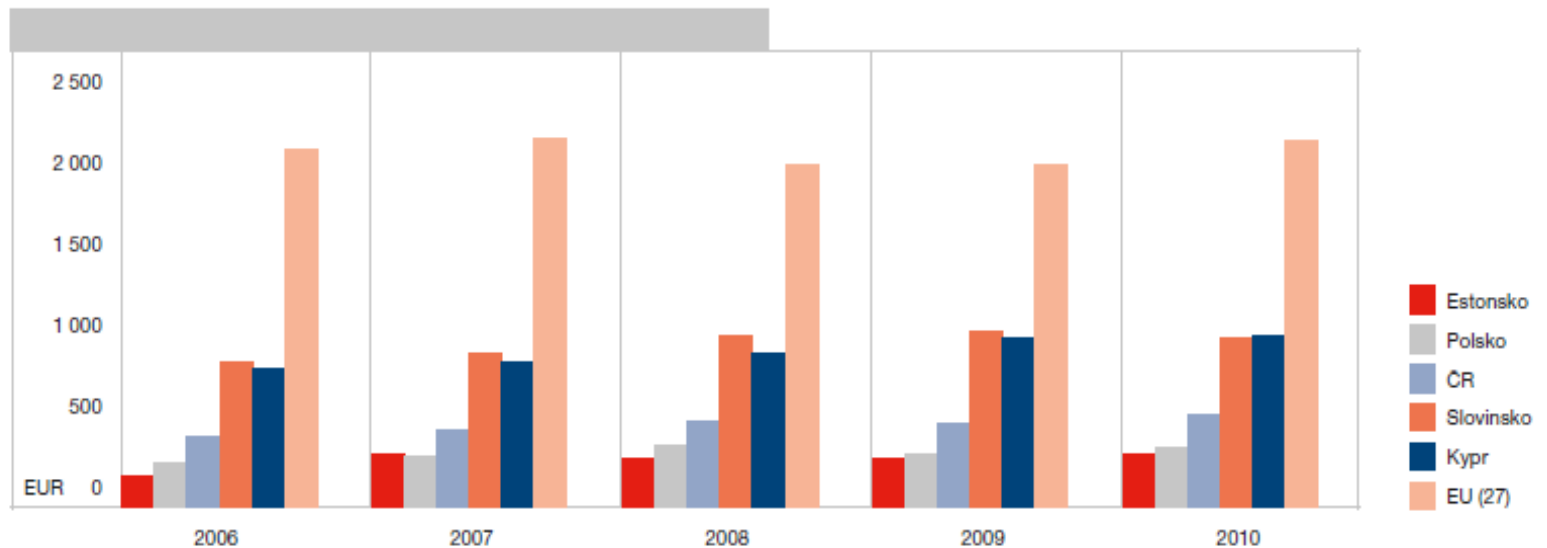
Neživotní pojištění

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu - 2010

Průměrné pojistné na jednoho obyvatele

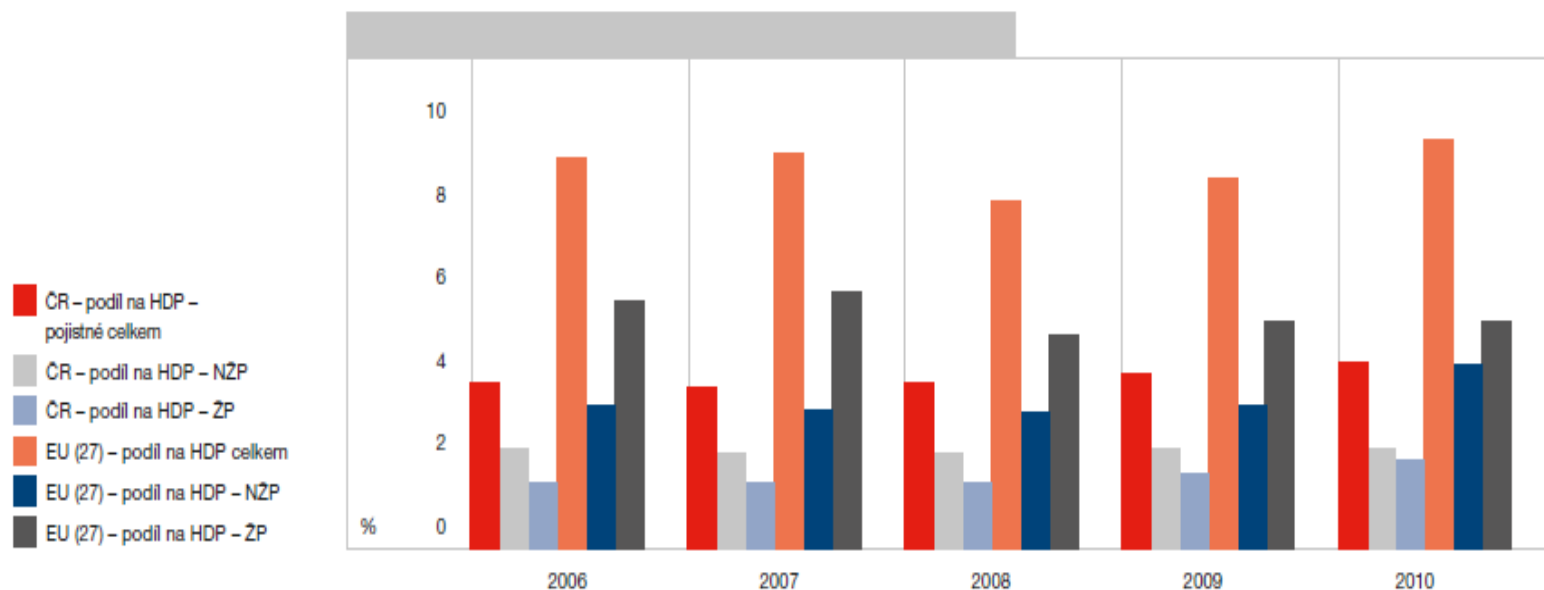
Pramen: CEA, Eurostat

Pro srovnatelnost přepočítané konstantními měnovými kurzy.

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu - 2010

Podíl pojistného na HDP v ČR a EU*

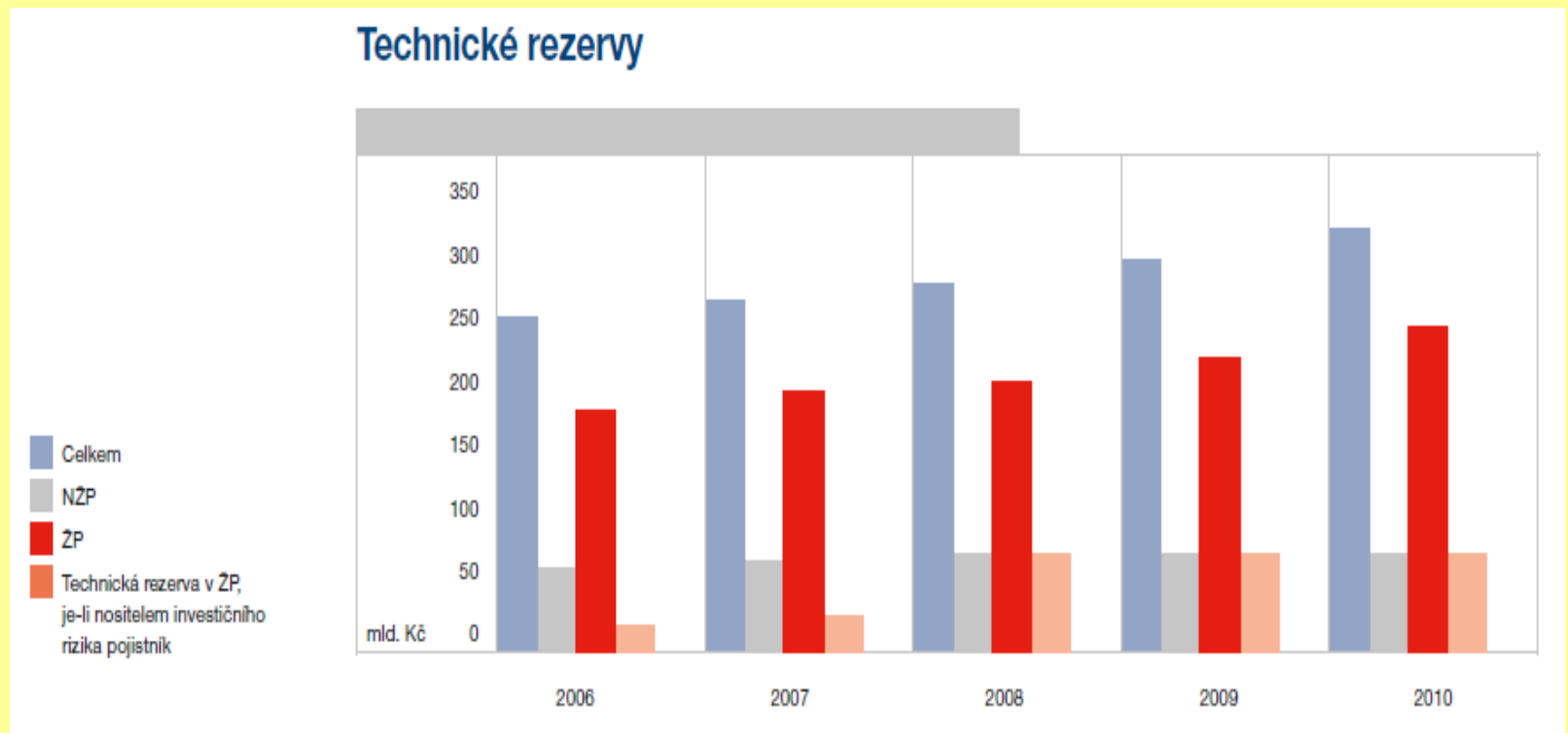

Pramen: CEA, Eurostat

*) Údaje členů 27 zemí EU

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

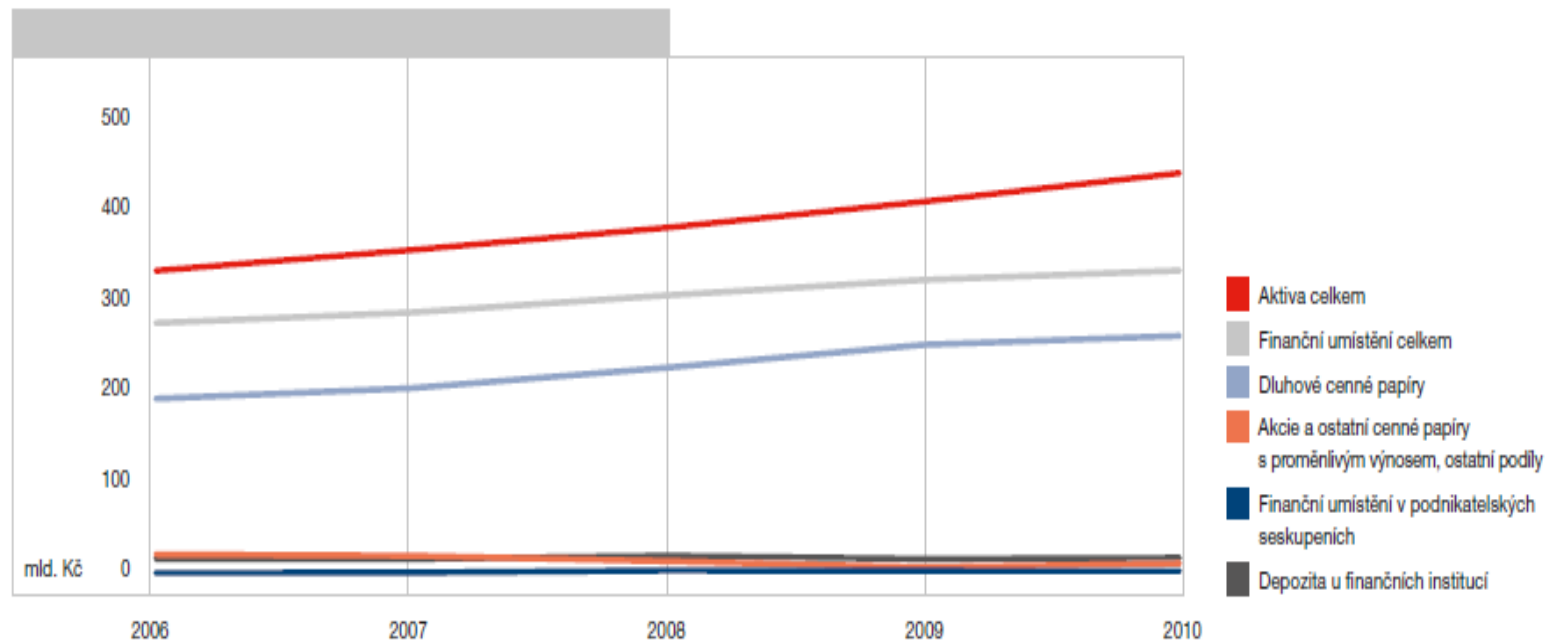
Statistika pojistného trhu - 2010

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

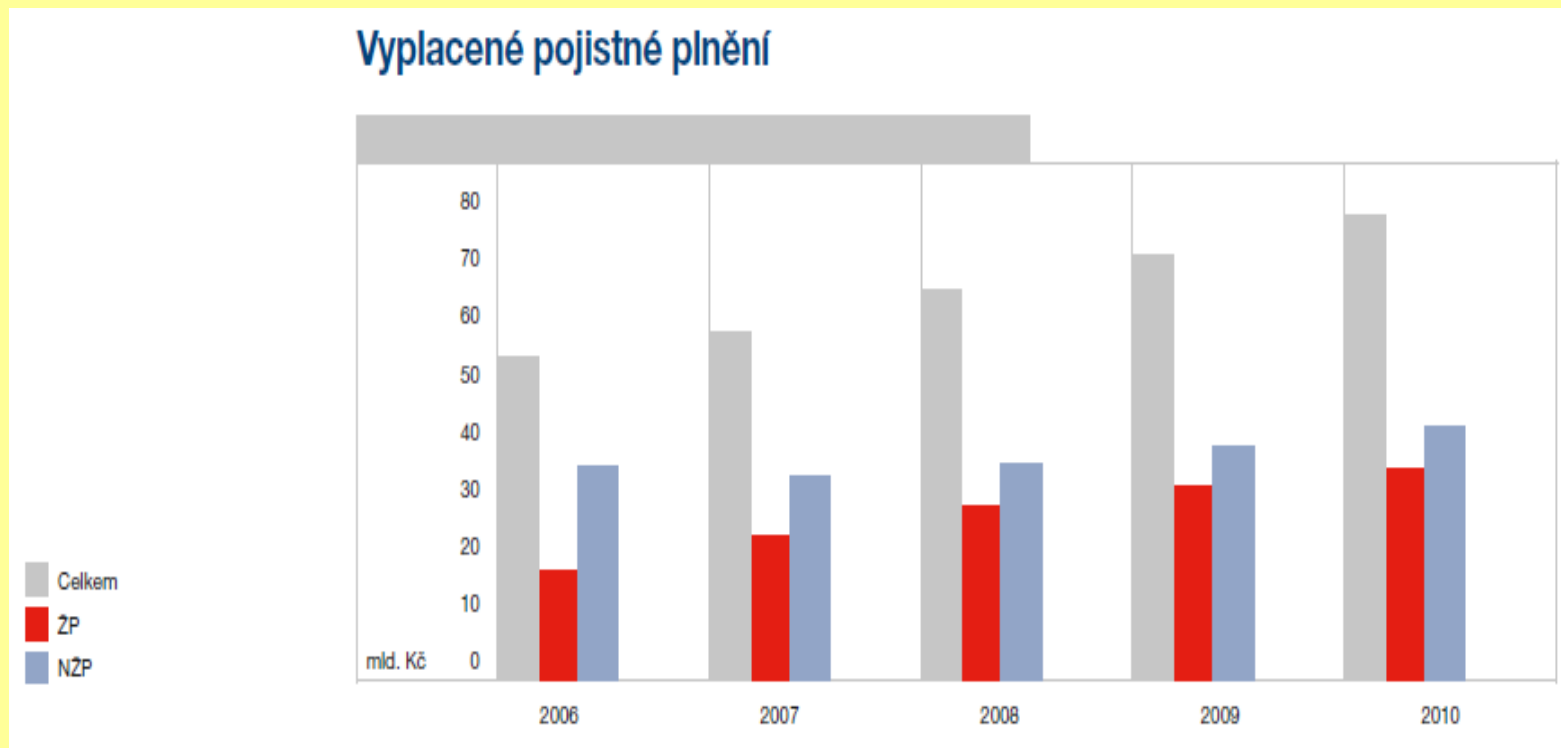
Statistika pojistného trhu - 2010

Vývoj aktiv a finančního umístění

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu - 2010

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu - 2010

G. Náklady na pojistná plnění

Řádek	Ukazatel	Jedn.	2010	2009	2008	10/09	09/08
1	Náklady na pojistná plnění celkem	tis. Kč	81 638 454	74 609 508	68 852 666	109,42	108,36
2	v tom: náklady na vyřizování pojistných událostí	tis. Kč	2 600 796	2 338 598	2 171 025	111,21	107,72
3	vyplacená pojistná plnění celkem	tis. Kč	79 037 658	72 270 910	66 681 641	109,36	108,38
4	v tom: živeli	tis. Kč	6 744 492	4 539 044	4 364 083	148,59	104,01
5	krádež	tis. Kč	723 226	734 759	681 958	98,43	107,74
6	havárie motorových vozidel kromě kolejových (podnikatelé i občané)	tis. Kč	11 130 314	10 269 194	10 186 128	108,39	100,82
7	plodiny, lesy, zvířata vč. nález	tis. Kč	696 080	1 206 474	790 717	57,70	152,58
8	úraz	tis. Kč	973 937	825 774	713 758	117,94	115,69
9	život	tis. Kč	33 308 097	30 227 647	27 309 137	110,19	110,69
10	dúchod	tis. Kč	2 169 684	2 369 361	2 078 152	91,57	114,01
11	léčebné výlohy v zahraničí	tis. Kč	413 747	384 348	380 322	107,65	101,06
12	zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	tis. Kč	3 317 664	3 397 763	3 269 080	97,64	103,94
13	pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (kromě zákonného)	tis. Kč	10 324 310	10 633 791	10 254 643	97,09	103,70
14	všeobecná odpovědnost	tis. Kč	2 123 809	1 773 983	1 577 900	119,72	112,43
15	ostatní rizika	tis. Kč	7 112 299	5 908 772	5 075 763	120,37	116,41

Ing. František Řezáč, Ph.D.
 Mgr. Silvie Kafková
 Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu - 2011

Ukazatel	2010	2011	Index 2011 k 2010
	tis. Kč	tis. Kč	
Smluvní pojištění celkem	116 730 685	116 394 267	99,7
Životní pojištění (s přepočteným jednorázovým pojistným na bázi 10 let)	44 481 668	45 329 930	101,9
běžně placené	41 585 101	42 502 630	102,2
jednorázově placené celkem	28 965 669	28 261 974	97,6
v tom: jednorázově placené spojené s existující běžně placenou smlouvou	6 139 428	7 398 687	120,5
samostatně jednorázově placené celkem (vč. návratného vkladu)	22 826 241	20 863 287	90,0
Neživotní pojištění	72 249 017	71 064 337	98,4
pojištění odpovědnosti z provozu vozidla	22 229 204	20 439 098	91,9
havarijní pojištění vozidel	15 481 515	14 880 062	96,1
podnikatelská pojištění (odv. 5-6, 8, 9, 11, 12, 13 (bez zákonného poj.))	17 586 093	17 954 623	102,1
Zákonná nesmluvní pojištění celkem	6 094 095	6 285 543	103,1
Pojistné celkem	122 824 780	122 679 810	99,9

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu - 2011

Počet smluv ve kmeni celkem	25 345 194	25 691 853	101,4
Životní pojištění	6 605 718	6 493 826	98,3
Neživotní pojištění	18 739 476	19 198 027	102,4
pojištění odpovědnosti z provozu vozidla	6 516 061	6 640 087	101,9
podnikatelská pojištění (odv. 5-6, 8, 9, 11, 12, 13 (bez zákonného poj.))	799 536	811 124	101,4
	tis. Kč	tis. Kč	
Obchodní produkce životního pojištění celkem	35 439 920	34 232 853	96,6
v tom: běžně placené smlouvy	8 420 596	8 569 433	101,8
jednorázově placené celkem	27 019 325	25 663 420	95,0
v tom: jednorázově placené spojené s existující běžně placenou smlouvou	5 068 718	5 777 892	114,0
samostatně jednorázově placené celkem (vč. návratného vkladu)	21 777 030	19 497 247	89,5
	ks	ks	
Obchodní produkce životního pojištění celkem	975 564	985 813	101,1
v tom: běžně placené	888 585	900 933	101,4
samostatně jednorázově placené celkem (vč. návratného vkladu)	86 979	84 880	97,6

Česká asociace pojišťoven - 27. 1. 2012

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu – ŽP - 2011

	Pojist'ovna	Celkem (tis. Kč)	Podíl (%)
1	CP	11 170 281	24,6
2	KOOP	5 998 834	13,2
3	PCS	5 310 429	11,7
4	ING	5 089 053	11,2
5	CSOBP	3 355 678	7,4
6	GP	2 579 443	5,7
7	ALLIANZ	2 137 146	4,7
8	AXA - ZP	1 746 586	3,9
9	METLIFE AMCICO	1 699 219	3,7
10	KP	1 387 316	3,1
11	UNIQA	1 186 042	2,6
12	CPP	1 162 684	2,6
13	AVIVA	875 233	1,9
14	AEGON	866 429	1,9
15	CARDIF	257 242	0,6
16	VICTORIA	232 012	0,5
17	WUST - ZP	224 595	0,5
18	DR LEBEN	41 866	0,1
19	HVP	9 133	0,0
20	MAXIMA	708	0,0
	CELKEM	45 329 930	100,0

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Statistika pojistného trhu – NežP - 2011

	Pojišťovna	Celkem (tis. Kč)	Podíl (%)
1	CP	20 161 703	28,4
2	KOOP	16 755 494	23,6
3	ALLIANZ	7 307 604	10,3
4	GP	5 859 411	8,2
5	ČPP	4 678 829	6,6
6	CSOBP	4 026 397	5,7
7	UNIQA	3 994 092	5,6
8	CARDIF	1 969 410	2,8
9	PCS	787 513	1,1
10	SLAVIA	762 267	1,1
11	TRIGLAV	671 038	0,9
12	HVP	482 450	0,7
13	PVZP	453 764	0,6
14	CP ZDRAVI	437 671	0,6
15	DIRECT	324 573	0,5
16	WUST	323 112	0,5
17	HDI	316 154	0,4
18	MAXIMA	298 759	0,4
19	ECP	284 952	0,4
20	D.A.S.	262 351	0,4
21	KP	257 522	0,4
22	METLIFE AMCICO	218 360	0,3
23	VICTORIA	209 642	0,3
24	AXA	165 239	0,2
25	AXA - ZP	55 728	0,1
26	ČKP	303	0,0
	CELKEM	71 064 337	100,0

Ing. František Řezáč, Ph.D.
 Mgr. Silvie Kafková
 Masarykova univerzita

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).

Zajištění

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ing. František Řezáč, Ph.D.
Mgr. Silvie Kafková
Masarykova univerzita

Definice zajištění

- ❑ Zajištění znamená pojištění pojišťovny.
- ❑ Zajištění představuje přenos rizika nebo jeho části na jiný pojišťovací subjekt (zajišťovnu), který není s pojištěným ve smluvním vztahu za úhradu (zajistné).

Vymezení zajišťovny podle zákona

- ❑ **Tuzemskou zajišťovnou** se rozumí právnická osoba se sídlem na území České republiky, které bylo Českou národní bankou uděleno povolení k provozování zajišťovací činnosti podle zákona.
- ❑ **Zajišťovnou z jiného členského státu** se rozumí právnická osoba se sídlem na území jiného členského státu, které bylo v tomto členském státě uděleno povolení k provozování zajišťovací činnosti.
- ❑ **Zajišťovnou z třetího státu** se rozumí právnická osoba se sídlem na území třetího státu, která je v souladu s právem země svého sídla oprávněna provozovat zajišťovací činnost.

Vymezení zajišťovací činnosti podle zákona

- ❑ **Zajišťovací činností se rozumí přebírání pojistných rizik na základě uzavřených smluv**, kterými se zajišťovna zavazuje poskytnout pojišťovně ve sjednaném rozsahu plnění, nastane-li nahodilá událost ve smlouvě blíže označená, a pojistitel se zavazuje platit zajistiteli ve smlouvě určenou část pojistného (dále jen „zajistné“) z pojistných smluv uzavřených pojistitelem, které jsou předmětem této smlouvy (dále jen „zajišťovací smlouva“).
- ❑ **Plnění z těchto smluv a uzavírání zajišťovacích smluv mezi zajistiteli**, přičemž součástí zajišťovací činnosti je správa zajištění, nakládání s aktivy, jejichž zdrojem jsou technické rezervy zajišťovny.

Vymezení činností související se zajišťovací činností podle zákona

- Činností související se zajišťovací činností se rozumí:
 - **zprostředkovatelská činnost** prováděná v souvislosti se zajišťovací činností,
 - **poradenská činnost** související se zajišťovací činností a jinými finančními službami,
 - **vzdělávací činnost** v oblasti pojišťovnictví a jiných finančních služeb,
 - **další činnosti** související s výkonem povolené zajišťovací činnosti.

Základní pojmy v zajištění

- ❑ **Prvopojistitel, cedent** – pojistitel, který předává riziko do zajištění.
- ❑ **Zajistitel, cesionář** – pojistitel, který přijímá riziko do zajištění.
- ❑ **Cese, zajištění** – postoupení části rizika do zajištění.
- ❑ **Cedování** – převedení části pojištěného rizika z prvopojistitele na zajistitele.
- ❑ **Retrocese** – opakované zajištění.

Základní pojmy v zajištění

- ❑ **Vlastní vrub** – ta část rizika, kterou si pojistitel nechává ke krytí z vlastních zdrojů.
- ❑ **Limit** – maximální část pojištěného rizika, kterou zajistitel může převzít.
- ❑ **Zajistné** – úplata zajistiteli za převzetí části rizika (cena zajištění).
- ❑ **Provize ze zajištění** – zajistitel hradí prvopojistiteli jako úhradu nákladů při získání obchodu, správní náklady apod.

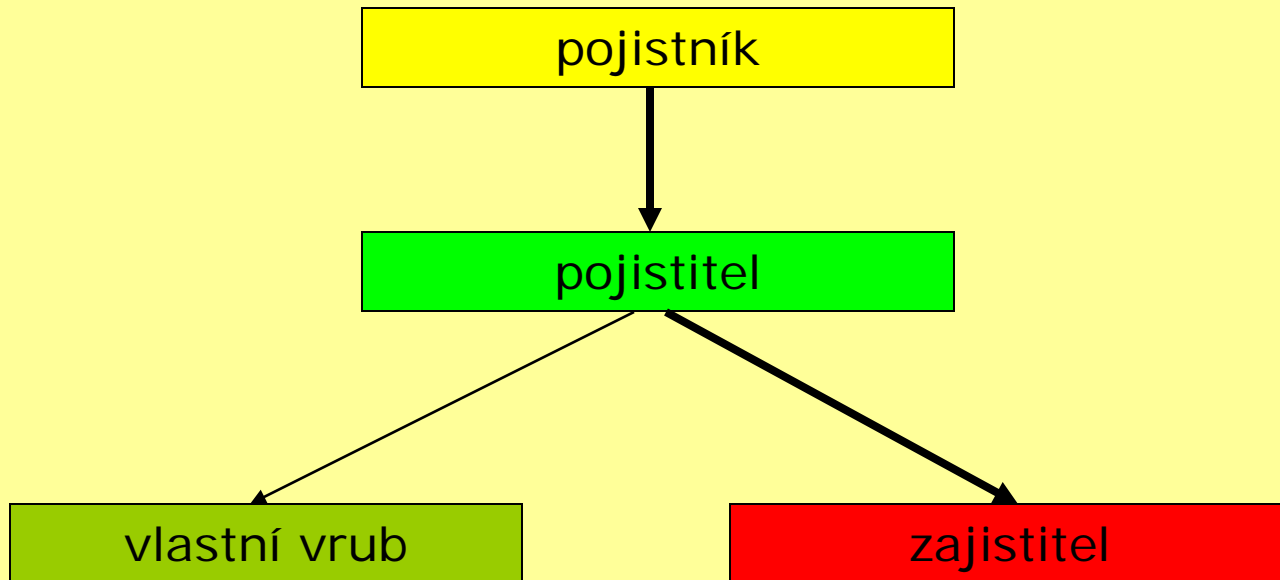
Hlavní úkoly zajištění

- ❑ **Rozdrobení rizika** - zajištěním se pojistitel zbavuje části rizika, jehož pojistná částka je vyšší než chce pojistit, nebo udržet na vlastní vrub. Zajištění takto rozdrobí pojištěná rizika a rozloží náhradu škody tak, aby pojistitel a zajistitel neměli těžkosti, v případě že by museli uhradit pojistné plnění ve výši svých podílů uvedených ve smlouvě o zajištění.
- ❑ Umožnění **homogenity pojistného kmene**, což znamená, že je daná možnost pojistný kmen homogenizovat co do vlastnosti rizika, po stránce kvalitativní i kvantitativní.
- ❑ **Stabilizační úloha** - zajištění zmírňuje účinek kolísání škodního průběhu, a tím slouží jako stabilizační činitel. Na krytí výkyvů ve škodním průběhu slouží jednak pojistné rezervy a také zajištění.

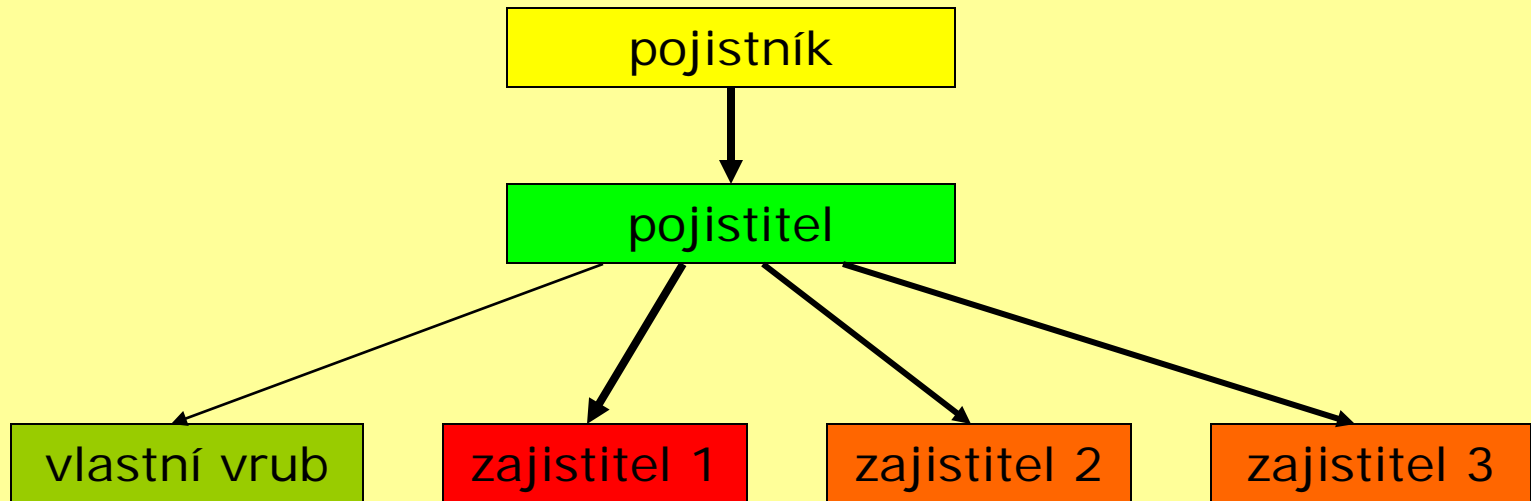
Hlavní úkoly zajištění

- ❑ **Zvyšuje kapacitu pojišťovny** - pojišťovna prostřednictvím zajišťovacích smluv má možnost přijmout do pojištění vyšší částky, protože tyto vyšší částky, které by převýšily limit pro její vlastní vrub, odevzdá do zajištění.
- ❑ Umožňuje kontakty s jinými, hlavně **zahraničními pojistnými trhy**. Zajištění má totiž mezinárodní charakter. Umožňuje sledovat vývoj pojistné a tarifní politiky zahraničních pojistitelů a konfrontovat jí s domácí praxí a zkušenostmi.
- ❑ **Psychologická úloha** - zajištění má velký psychologický význam tím, že jiné pojišťovny, smluvně zainteresované prostřednictvím zajištění, mají stejné zájmy, např. při nakládání, přepravě, překládání a vykládání pojištěného zboží, při jeho montáži a podobně.

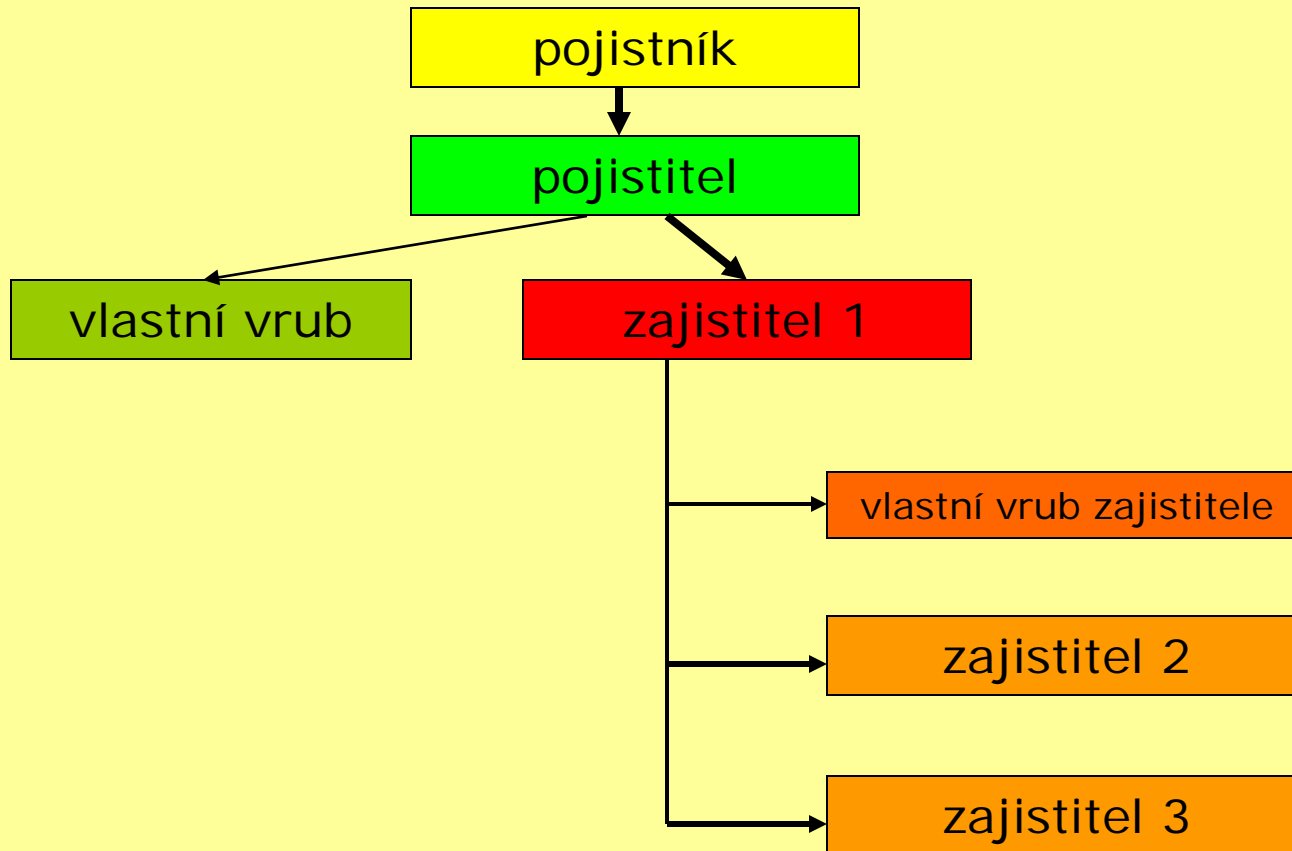
Příklad zajistného vztahu

Příklad zajistného vztahu

Příklad zajistného vztahu

Členění zajištění

- **Zajištění fakultativní (příležitostné)**
 - představuje volný vztah mezi pojistitelem a zajištěním,
 - smlouvy se uzavírají jednotlivě,
 - pojistitel má možnost rozhodovat o tom, které riziko a jakou jeho část předá do zajištění,
 - zajištěnitel se podle konkrétních podmínek rozhodne, zda riziko nebo jeho část do zajištění přijme či nikoli,
 - nevýhodou je administrativní náročnost.

Členění zajištění

- **Zajištění obligatorní (smluvní)**
 - jedná se zpravidla o dlouhodobou rámcovou smlouvu mezi pojistitelem a zajistitelem,
 - sjednávají se podmínky, za kterých je zajistitel povinen přijmout prvopojistitelem získaný obchod,
 - výhodou je okamžité zajištění pro všechny případy v rámci sjednané smlouvy čímž se snižuje administrativní náročnost.

Členění zajištění

- ❑ **Fakultativně obligatorní zajištění**
 - zajistitel je povinen přijmout riziko do zajištění, ale pojistitel má možnost volby, zda předá nebo nepředá riziko do zajištění,
 - v tomto případě se uplatňují vyšší ceny zajišťovacích služeb.
- ❑ **Obligatorně fakultativní zajištění**
 - pojistitel je v tomto případě povinen předat každé riziko do zajištění, ale zajistitel není povinen je přijmout.

Členění zajištění

□ Zajištění proporciální

- pojistné, pojistná částka a pojistné plnění se dělí mezi prvopojistitele a zajistitele v předem sjednaném poměru, tj. proporci,
- proporce nezávisí na výši škody,
- součástí tohoto zajištění je provize ze zajištění, kdy zajistitel hradí prvopojistiteli náklady při získání obchodu, správní náklady apod.

Zajištění proporcionální

- **Zajištění kvótové (quota share)**
 - zajistitel se zavazuje krýt předem stanovené procento (kvótu) každého pojištění uzavřeného prvopojistitelem,
 - prvopojistitel se zavazuje poskytnout zajistiteli stejné procento pojistného,
 - dělicí poměr je u všech smluv stejný a je ovlivněn horním limitem velikosti rizika,
 - nevýhodou je, že se zajištění týká i malých škod, které je prvopojistitel schopen nést sám.

Zajištění proporcionální

□ Zajištění excedentní (Surplus)

- prvopojistitel má v zajištné smlouvě sjednán tzv. vlastní vrub,
- částky nad tuto hranici vytvářejí tzv. excedent, což je velikost rizika vyjádřená pojistnou částkou, kterou kryje zajistitel,
- zajistitel ve smlouvě stanoví horní maximální rozsah krytí rizika zajištěním (obvykle jako násobek vlastního vrubu).

Členění zajištění

- **Zajištění neproporcionální (škodové)**
 - účast zajistitele začíná až od určité předem sjednané úrovně skutečně vzniklých škod,
 - plnění zajistitele závisí na výši škod,
 - zajistitel přebírá za předem stanovené zajistné takovou část škody, která překročí prvopojistitelovu prioritu (vlastní vrub).

Zajištění neproporcionální

- Zajištění škodního nadměrku (Excess of Loss)
 - pojistitele chrání před dopadem jednotlivých velkých až katastrofálních škod nebo souhrnem několika náhrad z jedné pojistné události,
 - zajištěním škodního nadměrku si pojistitel kryje výsledky jednoho převzatého rizika nebo výsledky určitého druhu pojištění,
 - pojistitel si určí hranici výše škodní náhrady, kterou ponese sám.

Zajištění neproporcionální

- Zajištění nadměrku škodovosti (Stop Loss)
 - prvopojistitele chrání před důsledky nahromadění velkého počtu škod během určitého časového období,
 - zajistitel se zavazuje nést určitý díl na ztrátách, které pojistiteli vzniknou při nepříznivém škodním průběhu,
 - základem tedy není výše škod, ale % škodního průběhu.

Největší zajišťovny

1.	Munich Re	Německo
2.	Swiss Re	Švýcarsko
3.	Berkshire Hathaway Re	USA
4.	Employers Re	USA
5.	Hannover Re	Německo
6.	Lloyd´s	U.K.
7.	Allianz Re	Německo
8.	SCOR	Francie
9.	Converium	Švýcarsko
10.	Partner Re	Bermudy

Pojistná matematika v zajištění

- Blíže viz Cipra Tomáš „Zajištění a přenos rizik v pojišťovnictví“, 2004, kapitola 15

Poděkování

Tento učební text vznikl za přispění Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci projektu Univerzitní výuka matematiky v měnícím se světě (CZ.1.07/2.2.00/15.0203).